

STICHTING BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDS VOOR
DE HANDEL IN BOUWMATERIALEN

JAARVERSLAG 2018

→ INHOUDSOPGAVE

1.	VOORWOORD	5	7.6	Voornaamste risico's 2018	40
2.	KERNGEGEVENS BPF HIBIN	6	7.7	Risicogevolgen boekjaar 2018	41
2.1	Overzicht/kerngegevens 2018	6	7.8	Toelichting in jaarrekening	41
2.2	Uitvoeringskosten	7	7.9	Financieel crisisplan	41
3.	KARAKTERISTIEKEN EN PENSIOENREGELING	11	8.	FINANCIEEL BELEID	42
3.1	Karakteristieken van het fonds	11	8.1	Beleidsdekkingsgraad, actuele dekkingsgraad en solvabiliteit	42
3.2	Kenmerken pensioenregeling en uitvoering	12	8.2	Premiebeleid	42
3.3	Pensioen binnen de sector handel in bouwmaterialen	13	8.3	Technische voorziening voor risico fonds	43
4.	ORGANISATIE	15	8.4	Ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad in het verslagjaar	44
4.1	Inleiding	15	8.5	Ontwikkeling van de rentetermijnstructuur	44
4.2	Bestuur van het fonds	15	8.6	Toeslagbeleid en toeslagambitie	44
4.3	Bestuurscommissies	16	8.7.	Z-score en performancetoets	45
4.4	Verantwoordingsorgaan	17	9.	BELEGGINGEN	46
4.5	Intern toezicht	17	9.1	Terugblik economie en financiële markten	46
4.6	Bestuursbureau	18	9.2	Beleggingsbeginselen (investment beliefs)	47
4.7	Klachten- en geschillencommissie	19	9.3	Prudent person	47
4.8	Uitbesteding	19	9.4	Maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG)	48
4.9	Externe controle	20	9.5	Organisatie vermogensbeheer	49
5.	VERSLAG OVER HET BOEKJAAR	21	9.6	Strategisch beleggingsbeleid	49
5.1	Inleiding	21	9.7	Derivaten	51
5.2	Hoofdpijnen bestuursonderwerpen	21	9.8	Renterisico	51
5.3	Ontwikkeling financiële positie	28	9.9	Samenstelling belegd vermogen	51
5.4	Herstelplan	30	9.10	Beleggingsresultaten	51
5.5	Prognosetafel en ervaringssterfte	31	9.11	Ontwikkeling matching beleggingen	52
5.6	Overige ontwikkelingen wet- en regelgeving en overheidsbeleid	31	9.12	Ontwikkelingen return beleggingen	53
6.	GOED PENSIOENFONDSBESTUUR (PENSION FUND GOVERNANCE)	33	9.13	Vooruitzicht	54
6.1	Inleiding	33	10.	ACTUARIËLE PARAGRAAF	55
6.2	Bestuurlijke effectiviteit, geschiktheid en deskundigheidsbevordering	33	11.	TOEKOMSTPARAGRAAF	56
6.3	Compliance	34	12.	OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN	58
6.4	Principes voor beheerst beloningsbeleid	34	13.	BEVINDINGEN RAAD VAN TOEZICHT	61
6.5	Code pensioenfondsen 2018	34	14.	JAARREKENING	64
6.6	Diversiteitsbeleid	35	15.	OVERIGE GEGEVENS	96
6.7	Wijzigingen reglementen en actuariële en bedrijfstechnische nota	35		BIJLAGEN	101
6.8	Communicatie	36			
6.9	Klachten, geschillen en incidenten	36			
6.10	Toezichthouder AFM en DNB	36			
7.	INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT	38			
7.1	Inleiding	38			
7.2	Beheerste en integerebedrijfsvoering en integraal risicomanagement	38			
7.3	Risicohouding	38			
7.4	Risicoraamwerk	39			
7.5	Risico-inventarisatie	39			

BESTUURSVERSLAG

1 VOORWOORD

Beste lezer,

Voor u ligt het bestuursverslag over 2018 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (Bpf HiBiN). Het doel van dit verslag is het informeren van onze (gewezen) deelnemers, onze pensioengerechtigden, onze aangesloten werkgevers en de overige belanghebbenden over de financiële positie en belangrijkste gebeurtenissen bij Bpf HiBiN.

Korte terugblik 2018

Het was een tegenvallend beleggingsjaar, ook voor Bpf HiBiN met een totaal rendement van 0,8% over de beleggingen. De rente op basis waarvan de pensioenverplichtingen moeten worden berekend, is het afgelopen decennium schrikbarend gedaald. Een daling die zich ook in 2018 heeft voortgezet. De financiële positie van het fonds is dan ook zorgelijk met een beleidsdekkingsgraad van 104,5% per 31 december 2018. De ontwikkeling van de dekkingsgraad is onvoldoende om een belangrijke ambitie, het kunnen verhogen van de pensioenen, te kunnen realiseren. Aan de andere kant hoeft Bpf HiBiN, op basis van de huidige wetgeving, de pensioenen de komende jaren niet te verlagen (korten). Aan sociale partners is in 2018 geadviseerd om het huidige partnerpensioen op risicobasis om te zetten in een partnerpensioen op opbouwbasis. Dit om de pensioenregeling begrijpelijker voor de deelnemers en goedkoper in de uitvoering te maken. Dit advies is overgenomen waardoor met ingang van 1 januari 2019 sprake is van een partnerpensioen op opbouwbasis.

Bpf HiBiN heeft voor het tweede jaar de pensioenadministratie zelf uitgevoerd. Voorheen werd dat gedaan door Syntrus Achmea. De zelfadministratie heeft zich bewezen: de kwaliteit van dienstverlening is verbeterd, de aansturing en monitoring hebben korte lijnen en de kosten zijn in 2018 verder gedaald. Een Asset Liability Management (ALM) en risicobereidheidsonderzoek werd gehouden. De uitkomsten van dit onderzoek vormen de basis van het beleggingsbeleid van ons fonds. Bpf HiBiN wil zaken als energieverbruik, klimaat, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur meewegen bij de selectie en het beheer van de beleggingen. In 2018 werd daar verdere invulling aan gegeven.

Met de implementatie van de Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) werd het beleid voor het beschermen van de persoonsgegevens aangescherpt. Bovendien werden voorbereidingen getroffen voor de invoering in 2019 van de richtlijn Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP II). Hiermee worden in en om het fondsbestuur sleutelfuncties ingericht op het gebied van risicomanagement, actuariaat en beoordeling van processen.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad van het fonds is lager dan de (beleids)dekkingsgraad waardoor de pensioenpremie niet bijdraagt aan het herstel van het fonds. Dit betekent dat de aangroei van de pensioenverplichtingen door pensioenopbouw naast de premie-inkomsten ook gefinancierd wordt uit toekomstige onzekere beleggingsopbrengsten respectievelijk het fondsvermogen. Door het bestuur is de financierbaarheid van de pensioenregeling om deze reden ook in 2018 een aantal keer voorgelegd aan sociale partners. Het bestuur zal dit in 2019 opnieuw doen en beoogt daarbij een adviserende rol te vervullen.

Bestuursverslag

Het verslag is onderverdeeld in een verslag van het bestuur, een verslag van de raad van toezicht en de reactie van het bestuur op dat verslag, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie van het bestuur op dat oordeel, de jaarrekening en overige gegevens. In het verslag van het bestuur worden het profiel van Bpf HiBiN, de organisatie en de beleidsmatige zaken die in 2018 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen weergegeven.

In de jaarrekening presenteren wij het fondsvermogen, de mutaties daarin gedurende 2018, een toelichting op de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling en de mutaties in de beleggingsportefeuille. Bij overige gegevens geven wij de actuariële verklaring, de controleverklaring van de onafhankelijke accountant en de gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor Bpf HiBiN weer.

Met vriendelijke groet,

Mr Gijs Alferink
Voorzitter

Chris Lonsain
Vicevoorzitter

KERNGEGEVENS BPF HIBIN

2.1 OVERZICHT / KERNGEGEVENS 2018

De kerncijfers worden in het vervolg van het de jaarrekening nader toegelicht.

	2018	2017	2016	2015	2014
Ondernemingen en aantallen					
Aangesloten ondernemingen	874	868	859	845	864
Deelnemers	8.874	8.445	8.006	7.672	7.129
Gewezen deelnemers	17.875	16.728	17.463	16.114	14.999
Pensioengerechtigden					
Ouderdomspensioen	3.607	3.707	3.701	3.796	3.789
Nabestaandenpensioen	1.421	1.433	1.406	1.566	1.533
Pensioenuitkeringen en premies					
Pensioenuitkeringen (incl. afkoop)	€ 11.716.000	€ 11.859.000	€ 11.773.000	€ 11.567.000	€ 13.662.000
Premiebijdrage basisregeling	€ 37.084.000	€ 33.431.000	€ 30.764.000	€ 28.851.000	€ 29.296.000
Premiebijdrage Anw-hiaatverzekering	€ 454.000	€ 401.000	€ 370.000	€ 275.000	€ 301.000
Kostendekkende premie basisregeling	€ 50.898.000	€ 46.572.000	€ 39.849.000	€ 38.030.000	€ 32.088.000
Gedempte kostendekkende premie	€ 35.482.000	€ 31.966.000	€ 30.689.000	€ 29.805.000	19.629.000
Totale premie per jaar (in % pensioengrondslag)	22,2%	22,2%	22,2%	22,2%	22,2%
Waarvan werknemersdeel	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%

	2018	2017	2016	2015	2014
Beleggingen					
"Belegd vermogen (actuele waarde)"	€ 897.924.000	€ 872.854.000	€ 820.122.000	€ 723.099.000	€ 712.328.000
Pensioenvermogen	€ 914.309.000	€ 882.646.000	€ 825.367.000	€ 725.914.000	€ 725.735.000
Gemiddeld belegd vermogen	€ 886.200.000	€ 836.631.000	€ 802.580.000	€ 740.363.000	€ 642.876.000
Opbrengst belegd vermogen	€ 5.557.000	€ 39.504.000	€ 84.702.000	-€ 15.422.000	€ 149.557.000
Rendement	0,8%	4,8%	11,9%	-1,9%	27,5%
Zscore	0,26%	0,83%	0,50%	0,01%	0,46%
Performancetoets	1,78%	1,56%	1,66%	2,33%	2,46%
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen	€ 905.177.000	€ 839.403.000	€ 827.346.000	€ 718.278.000	€ 647.822.000
Financiële positie					
Dekkingsgraad (actueel)	100,5%	104,9%	99,8%	101,1%	112,0%
Beleidsdekkingsgraad	104,5%	103,4%	97,5%	105,3%	111,70%
Reële dekkingsgraad	84,1%	83,0%	79,0%	83,8%	n.v.t.
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,3%	104,4%	104,7%	104,8%
Dekkingsgraad vereist vermogen	116,8%	117,0%	115,2%	115,8%	110,3%

	2018	2017	2016	2015	2014
Kosten					
Pensioenuitvoeringskosten	€ 1.953.000	€ 2.453.000	€ 3.556.000	€ 3.375.000	€ 3.391.000
Kosten per deelnemer	€ 141	€ 181	€ 267	€ 259	€ 272
Kosten uitgedrukt als percentage premie	5,20%	7,30%	11,40%	11,60%	11,50%
Beleggingskosten	€ 2.612.445	€ 2.631.602	€ 2.766.082	€ 4.403.372	€ 4.173.000
Beleggingskosten in % van vermogen	0,29%	0,31%	0,34%	0,59%	0,65%
Pensioengegevens					
Opbouw ouderdomspensioen per jaar	2%	2%	2%	2%	2%
Franchise	€ 12.712	€ 12.279	€ 12.279	€ 11.919	€ 11.919
Maximum salaris	€ 44.284	€ 42.774	€ 42.774	€ 41.520	€ 41.520
Toeslag per 1 januari					
Voor de actieve deelnemers	0%	0%	0%	0%	0%
Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	0%	0%	0%	0%	0%
Grens toekomst bestendig indexeren*	124,2%	124,6%	123,4%	125,7%	N.v.t.

*) De beleidsdekkingsgraad gedeeld door de benodigde beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden (reële dekkingsgraad)

2.2 UITVOERINGSKOSTEN

Voor het uitvoeren van de pensioenregeling worden kosten gemaakt. Deze bestaan op hoofdlijnen uit de kosten voor administratieve uitvoering (het pensioenbeheer) en voor het vermogensbeheer en transactiekosten.

2.2.1 Administratieve uitvoeringskosten

Tot de administratieve pensioenuitvoeringskosten worden gerekend:

- kosten voor de werkgevers- en deelnemersadministratie, zoals premie-incasso, administratie van de pensioenaanspraken, kosten voor het uitkeren van pensioenen, maar ook kosten van het verwerken van een waardeoverdracht, afkoop kleine pensioenen en communicatie;
- bestuurskosten, zoals vergoedingen voor leden van de fondsorganen en opleidingskosten;
- kosten bestuursbureau;
- overige kosten zoals advieskosten, kosten verbonden aan toezicht van DNB en AFM, adviserend en certificerend actuaris, accountant en juridische kosten.

De administratieve uitvoeringskosten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	2018	2017
Uitvoeringskosten	€ 1.953.000	€ 2.452.000
Aantal deelnemers/pensioengerechtigden	13.902	13.585
Kosten per deelnemer/pensioen-gerechtigde	€ 141	€ 181
Aantal actieve/ gewezen deelnemers/ pensioengerechtigden	31.777	30.313
Kosten berekend over alle deelnemers	€ 62	€ 81

Toelichting uitvoeringskosten

De totale uitvoeringskosten zijn in 2018 in absolute zin verder gedaald ten opzichte van het jaar 2017. De reden voor deze daling is met name de lagere juridische kosten voor de verplichtstelling. Tevens is in het jaar 2018 minder uitgegeven aan communicatie. De kosten per deelnemer/pensioengerechtigde komen uit op € 141, een daling van € 40 ten opzichte van 2017. Ten opzichte van het jaar 2016 is sprake van bijna een halvering (€267). Worden de kosten berekend inclusief gewezen deelnemers (slapers), dan zijn de kosten € 62, een daling van € 19 ten opzichte van 2017.

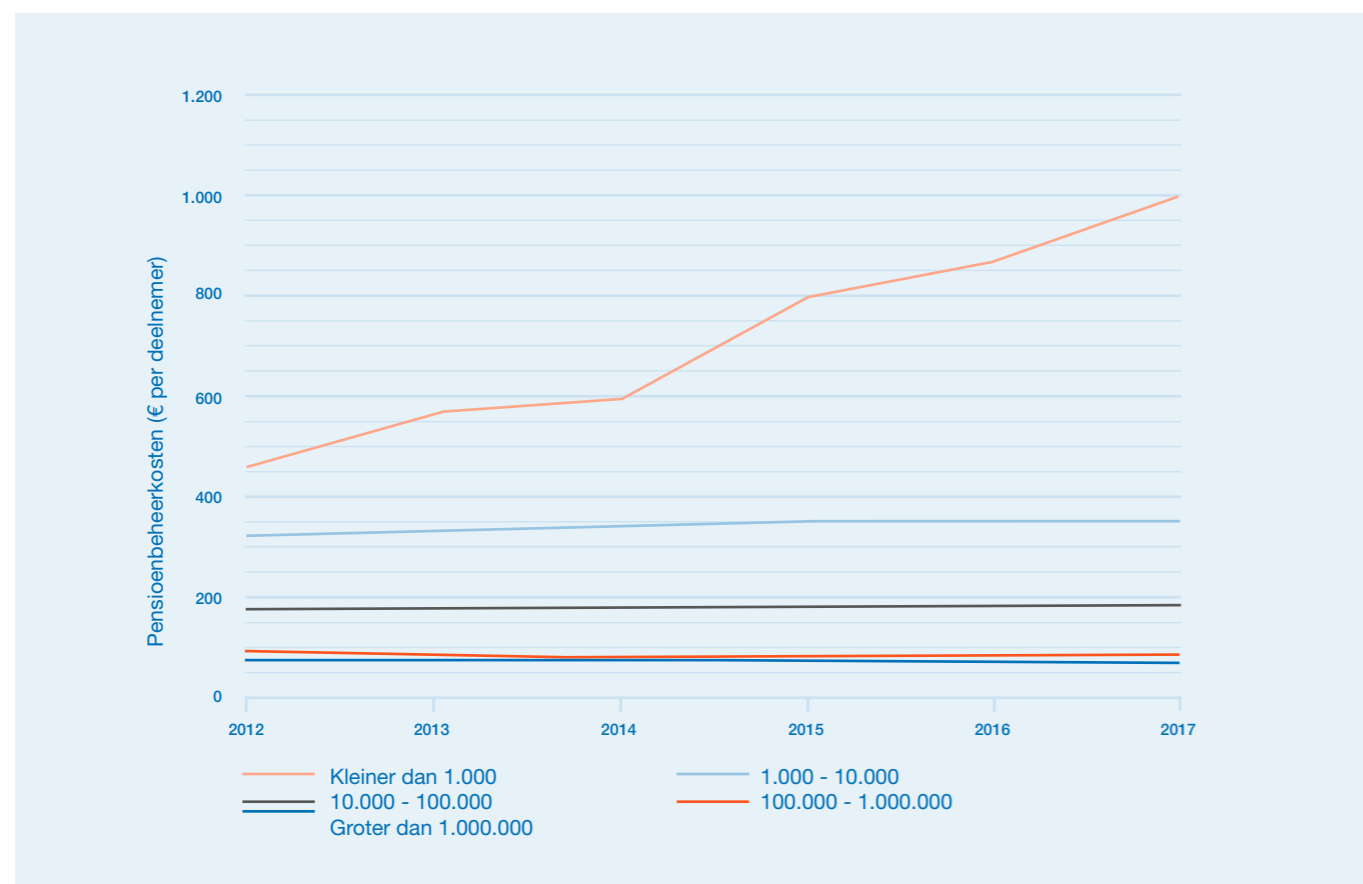
De verwachting is dat voor het jaar 2019 de kosten voor communicatie weer gaan stijgen door het in gebruik nemen van het deelnemersportaal, wat gepland stond voor het jaar 2018. Daarnaast is het de verwachting dat de uitvoeringskosten stijgen door aanvullende wettelijke maatregelen. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het invoeren van de zogenaamde sleutelfuncties (zie paragraaf 5.2.9) en de verplichting voor pensioenuitvoerders om in de communicatie over het te bereiken pensioen de Uniforme Rekenmethodiek (URM) toe te passen. Deze rekenmethode verschaf (naar verwachting) deelnemers inzicht in de koopkracht en risico's die samenhangen met hun pensioenopbouw.

Benchmark uitvoeringskosten

Onderdeel van de missie van Bpf HiBiN is dat de uitvoering van de pensioenregeling van de sector op integrale wijze plaats vindt, kostenefficiënt is en dat de communicatie begrijpelijk en transparant is. Dit betekent dat naast de kosten ook de kwaliteit van de dienstverlening van belang is. Dit zijn de overwegingen geweest van het bestuur om over te gaan op zelfadministratie.

Het streven van het bestuur is om uiterlijk in het jaar 2020 uit te komen op een kostenniveau per deelnemer tussen €150 en €160.

Uit de beschikbare informatie van DNB blijkt dat voor fondsen met een deelnemersaantal tussen 10.000 en 100.000 deelnemers (actieven en pensioengerechtigden) deze uitvoeringskosten in het jaar 2017 rond de € 180 bedragen. Zie onderstaande grafiek met een overzicht van de kosten per deelnemer, gerelateerd aan het aantal deelnemers.

Grafiek: Pensioenuitvoeringskosten gerelateerd aan het aantal deelnemers per pensioenfonds

2.2.2 Kosten uitvoering vermogensbeheer en transactiekosten

De kosten van het vermogensbeheer bestaan uit verschillende componenten. Naast de kosten van de beleggingen zelf, de zogenaamde beheerkosten of management fees, is er ook sprake van administratieve kosten. Dit zijn custodian kosten, broker kosten, eventuele belastingen, bestuurs- en adviseurskosten, en kosten die gepaard gaan met bijvoorbeeld het afdekken van risico's en transactiekosten.

Direct zichtbare kosten

Kosten die bijvoorbeeld gemaakt worden voor het uitvoeren van transacties, de zogenaamde brokerkosten, of kosten die gemaakt worden voor het bewaren van de beleggingen, het bewaarloon, zijn direct zichtbaar.

Niet direct zichtbare kosten

Transactiekosten zijn niet direct zichtbaar. De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze transactiekosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht. Deze uiten zich in het verschil tussen de bied- en laatkoersen.

Daarnaast is het bij een participatie in beleggingsfondsen niet altijd exact te bepalen welke transactiekosten er zijn gemaakt. Daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turnover' (ofwel omzet) in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactie kosten in de markt zijn vervolgens de transactiekosten bij benadering bepaald. De Pensioenfederatie heeft aanbevelingen gepubliceerd over uitvoeringskosten vermogensbeheer (waaronder transactiekosten). De aanbevelingen geven een gezamenlijke richting voor de sector, maar de rapportage van transactiekosten is nog niet gestandaardiseerd, waardoor deze kosten niet altijd goed vergelijkbaar zijn.

Overzicht kosten vermogensbeheer

De totale kosten van het vermogensbeheer bedragen € 2.612.445. In een percentage van het totale gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten 0,29% per jaar. De kosten worden in onderstaand overzicht weergegeven.

	2018		2017	
	Euro	%	Euro	%
Beleggingskosten*)				
Total Expense Ratio (beheerkosten, belastingen, administratie en custodykosten fondsen, kosten central clearing, overige kosten)	€1.710.017	0,19%	€ 1.514.012	0,18%
Kosten advies en bestuur	€ 346.657	0,04%	€ 328.388	0,04%
Kosten custodian	€ 94.089	0,01%	€ 167.149	0,02%
Transactiekosten	€402.6661	0,05%	€ 622.053	0,07%
Totale beleggingskosten	€ 2.553.425	0,29%	€ 2.631.602	0,31%
Gemiddeld belegd vermogen	€ 886.199.854		€ 836.631.670	

*) Waar relevant inclusief btw

Ontwikkeling beleggingskosten

In de afgelopen jaren heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het beheersen van de beleggingskosten en is er door de commissie Balansmanagement- & Vermogensbeheer actief aan kostenverlaging gewerkt. De afgelopen vier jaren zijn de kosten, uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen, gereduceerd van 0,65% naar 0,29%. Deze besparing is vooral bereikt door een aantal wijzigingen door te voeren in zowel de organisatie van het vermogensbeheer als de invulling van de beleggingsportefeuille. Daarnaast is met vermogensbeheerders onderhandeld over de beheervergoedingen met als resultaat een reductie van deze vergoeding.

In absolute zin zijn de beleggingskosten over het jaar 2018 gedaald met € 78.000.

Aansluiting met jaarrekening

De toelichting op de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag wijkt op onderdelen af van de kosten gepresenteerd in de jaarrekening. De toelichting in het bestuursverslag gaat uit van de 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie, de kosten die worden verrekend binnen de beleggingsfondsen en de transactiekosten. In de jaarrekening zijn de kosten verantwoord overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

3

KARAKTERISTIEKEN EN PENSIOENREGELING

3.1 KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS

Profiel

Bpf HiBiN (het fonds) is opgericht op 30 juni 1958. De op balansdatum geldende statuten dateren van 15 januari 2016. Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Doelstelling

Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds voor de sector Handel in Bouwmaterialen. Het doel van het fonds staat omschreven in de statuten. Samengevat heeft het fonds ten doel, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en van het (de) pensioenreglement(en) van het fonds, werknemers en gewezen werknemers, en hun nagelaten betrekkingen te beschermen tegen geldelijke gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het bestuur heeft als taak het fonds zodanig te besturen dat deze doelstelling wordt gerealiseerd.

Missie

Het fonds draagt zorg voor een aanvullend pensioen dat is gebaseerd op de wensen van werkgevers en werknemers, ex-werknemers en gepensioneerden in de betreffende sector. De uitvoering van deze pensioenregeling vindt op integrale wijze plaats, is kostenefficiënt en in de communicatie begrijpelijk en transparant. Wet- en regelgeving zijn daarbij de kaders waarbinnen het fonds zich nauwgezet zal begeven. Bij alle besluiten zet het fonds het belang van de deelnemers voorop en houdt daarbij steeds rekening met de maatschappelijke gevolgen van deze besluitvorming.

Visie

Het fonds streeft daarbij naar een optimale verhouding tussen lage kosten en maximale opbrengsten en maakt daarbij altijd een goed uitlegbare afweging tussen zekerheid en waardeverste pensioenaanspraken. Bij haar beleid bewaakt het fonds proactief het behoud van voldoende schaalgrootte en draagvlak, dit om die optimale verhouding en goed uitlegbare afweging ook op termijn te kunnen blijven realiseren.

Beleid en verantwoording

Het fonds geeft uitvoering aan het pensioenreglement zoals overeengekomen in het met de sociale partners vastgestelde uitvoeringsreglement, met inachtneming van de bepalingen vastgelegd in de Pensioenwet. Deze uitvoering bestaat uit het beleggen van het beschikbare vermogen, het verlenen van pensioenaanspraken aan (gewezen) deelnemers, het verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en het informeren van belanghebbenden. In de statuten is vastgelegd dat het fonds de dekking van de pensioenaanspraken en rechten op pensioen in eigen beheer zal houden.

In het uitvoeringsreglement zijn afspraken vastgesteld tussen het fonds en sociale partners over de uitvoering van het pensioenreglement. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en houdt als 'goed huisvader' de regie over de werkzaamheden van het fonds.

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) zijn de opzet van het fonds, het risicomanagement en de wijze van uitvoering van de pensioenregeling vastgelegd.

Het pensioenreglement is beschikbaar op de site van het fonds: www.bpfhibin.nl.

Het is uitgangspunt bij het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel, dat wordt gehandeld in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van de genomen maatregelen. Het bestuur streeft te allen tijde naar zorgvuldige en integrale besluitvorming.

Sociale partners

De onderstaande partijen zijn de sociale partners die verbonden zijn aan het fonds:

- werkgeversvereniging Koninklijke HIBIN;
- vakvereniging CNV Vakmensen;
- vakvereniging FNV;
- vakvereniging De Unie.

Behalve in het geval van vakvereniging De Unie, zijn deze partijen vertegenwoordigd in het bestuur van het fonds. Vakvereniging De Unie heeft zijn zetel in het bestuur opgegeven in het jaar 2014.

3.2 KENMERKEN PENSIOENREGELING EN UITVOERING

Pensioenregeling

De hoofdkenmerken van de pensioenregeling per 1 januari 2015 zijn als volgt:

Pensioensysteem

De pensioenregeling is een verplichte pensioenregeling voor alle werknemers van 21 jaar en ouder. De jaarlijkse pensioenopbouw vindt plaats op basis van de pensioengrondslag in het betreffende jaar (middelloonregeling). Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst.

Hoogte pensioenpremie

De pensioenpremie is 22,2% van de pensioengrondslag.

Pensioenrichtleeftijd

De eerste dag van de maand volgend op het bereiken van de 67-jarige leeftijd, de pensioenrichtleeftijd is de leeftijd waarmee het fonds rekent. Keuzemogelijkheden ten aanzien van vervroeging en uitstel van de pensioenrichtleeftijd zijn onderdeel van het reglement. Deelnemers en gewezen deelnemers kunnen ervoor kiezen hun pensioen eerder te laten ingaan; de aanspraken worden dan actuarieel herrekend. Onder voorwaarden kunnen deelnemers de pensioeningang ook uitstellen tot uiterlijk de leeftijd van 70 jaar.

Pensioengevend salaris

Vaste jaarsalaris vermeerderd met vakantietoelage en vaste toeslagen van structurele aard (voor zover schriftelijk overeengekomen). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd (€ 44.284 in 2018).

Pensioengrondslag

Pensioengevend salaris minus de franchise (€ 12.712 in 2018). Hierover vindt de opbouw van pensioenaanspraken plaats (gecorrigeerd voor het geldende deeltijdpercentage).

Opbouwpercentage

De opbouw voor het ouderdomspensioen bedraagt per jaar 2% van de pensioengrondslag. Dit is als volgt vorm gegeven. In het betreffende jaar wordt een ouderdomspensioen opgebouwd van 1,625% van de pensioengrondslag en een partnerpensioen in geval van overlijden van de deelnemer na de pensioenrichtleeftijd van 1,138% (zijnde 70% van het ouderdomspensioen) van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt direct omgezet in extra ouderdomspensioen ter grootte van 0,375% van de pensioengrondslag. Na omzetting van het partnerpensioen bedraagt het jaarlijkse ouderdomspensioen 2% van de pensioengrondslag.

Levenslang partnerpensioen

Voor deelnemers met een echtgenoot of partner is een partnerpensioen verzekerd ter grootte van 60% van het ouderdomspensioen. Vanaf 1 juli 2001 tot en met 31 december 2018 is het partnerpensioen op risicobasis verzekerd.

Wezenpensioen

Voor deelnemers met kinderen is een wezenpensioen meeverzekerd ten bedrage van 14% van het ouderdomspensioen voor elk kind.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De pensioenopbouw wordt voor arbeidsongeschikte deelnemers voortgezet onder vrijstelling van premiebetaling.

Toeslagverlening

De pensioenregeling van Bpf HiBiN kent een voorwaardelijke toeslagverlening (indexatie) van de opgebouwde pensioenaanspraken. Bpf HiBiN streeft er daarbij naar de opgebouwde pensioenaanspraken zoveel mogelijk waardevast te houden. Deze toeslagverlening is voorwaardelijk, er is geen recht op toekomstige toeslag. Bpf HiBiN betaalt de toekomstige toeslagverlening uit beleggingsrendementen en er wordt geen voorziening voor gevormd.

De laatste jaren heeft Bpf HiBiN door de financiële situatie geen toeslag verleend. In hoofdstuk 8.6 wordt de toeslagverlening uitgebreider besproken.

Anw-hiaatregeling

De vrijwillige Anw-hiaatregeling zorgt voor een aanvulling op de Anw-uitkering van de overheid. Deze regeling voor actieve deelnemers is in een afzonderlijk reglement opgenomen.

3.3 PENSIOEN BINNEN DE SECTOR HANDEL IN BOUWMATERIALEN

Inleiding

De verplichtstelling geldt voor de aangesloten ondernemingen en haar werknemers. Hiertoe wordt voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden ultimo 2018 ongeveer € 898 miljoen belegd.

Verplichtstelling voor bedrijven in de sector

Bpf HiBiN is het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds voor de sector Handel in Bouwmaterialen. Het zijn sociale partners (cao-partijen) die een verzoek tot verplichtstelling, een wijziging of intrekking van de verplichtstelling doen. De verplichtstelling is vastgelegd in een verplichtstellingsbesluit. De werkgevers die onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen moeten zich aan sluiten bij Bpf HiBiN.

In een beperkt aantal gevallen is het voor een werkgever mogelijk vrijstelling te krijgen van de verplichtstelling. Bpf HiBiN heeft beleid ontwikkeld ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen. Dit beleid is gepubliceerd op de website www.verplichtstellingbpfhibin.nl. Bpf HiBiN dient voor vrijgestelde ondernemingen minstens eenmaal in de vijf jaar te controleren of de betreffende onderneming nog voldoet aan de eisen van de verleende vrijstelling.

Uitvoeringsreglement

De rechten en verplichtingen tussen de bij Bpf HiBiN aangesloten werkgevers zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement. Het uitvoeringsreglement vermeldt onder andere de afspraken over de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling.

Opdrachtverstrekking en opdrachtaanvaarding

Artikel 102a van de Pensioenwet draagt het bestuur van het fonds op te zorgen voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het fonds opgedragen pensioenregeling.

Het bestuur toetst bij de opdrachtaanvaarding voor het fonds als geheel en voor de relevante beleidsgebieden de (financiële) uitvoerbaarheid van de pensioenregeling aan de doelstellingen en uitgangspunten van het fonds. Het bestuur en sociale partners hebben de doelstellingen en uitgangspunten opgenomen in een verklaring opdrachtverstrekking en opdrachtaanvaarding. In 2015 heeft hier overleg tussen bestuur en sociale partners over plaatsgehad en is geconcludeerd dat de regeling bij de gegeven financiering uitvoerbaar is. Deze verklaring is begin 2016 ondertekend door sociale partners en bestuur van het fonds.

Jaarlijks wordt met sociale partners de opdrachtaanvaarding geëvalueerd.

4

ORGANISATIE

4.1 INLEIDING

Op 1 juli 2014 is de Wet versterking bestuur pensioenfondsen in werking getreden. Deze wet schrijft een aantal bestuursmodellen voor. Deze modellen zijn erop gericht om de evenwichtige belangenbehartiging in de besturing van een pensioenfonds te versterken en de rolverdeling tussen de verschillende organen in de structuur van het pensioenfonds te optimaliseren.

Meer informatie over de organen van het fonds vindt u in de volgende paragrafen.

4.2 BESTUUR VAN HET FONDS

Het bestuur van het fonds hanteert het paritaire bestuursmodel met maximaal twee onafhankelijke leden. In het paritaire model worden de bestuursleden voorgedragen door de werkgevers- en werknemersorganisaties. Het bestuur bestaat uit:

- drie leden namens de werkgevers (op voordracht van de werkgeversvereniging Koninklijke Vereniging van Handelaren in Bouwmaterialen in Nederland);
- twee leden namens de werknemers (waarvan één op voordracht van FNV en één op voordracht van CNV Vakmensen);
- één lid namens de pensioengerechtigden (op voordracht van de geleding van pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan) en
- minimaal één en maximaal twee onafhankelijke leden die geen directe vertegenwoordiger is of zijn van de belanghebbenden van het fonds (voor te dragen door de leden van het bestuur zelf).

Het bestuur benoemt haar leden, na goedkeuring door de raad van toezicht. Een benoeming is pas definitief nadat De Nederlandsche Bank (DNB) als toezichthouder schriftelijk met de voorgenomen benoeming heeft ingestemd. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en vicevoorzitter.

Aan de werving en selectie van kandidaat- bestuursleden ligt een functieprofiel ten grondslag. Het bestuur, maar ook DNB en de raad van toezicht van het fonds toetsen of een kandidaat voldoet aan dit profiel. Een bestuurslid wordt benoemd voor een termijn van vier jaar. De maximale zittingstermijn bedraagt twaalf jaar. Een bestuurslid kan overeenkomstig het bepaalde in de wet en/of de statuten van het fonds worden geschorst of ontslagen. Met de inwerkingtreding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen kent Bpf HiBiN drie organen. Naast het bestuur is ook een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht aanwezig.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het fonds en is per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

Naam	Vertegenwoordigd lid	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn
De heer G. Alferink	Werkgeversbestuurslid (voorzitter)	49	6 juli 2015	1e	5 juli 2019
Vacature	Werknemersbestuurslid (namens FNV)	-		-	
De heer G.F. Vermeulen	Werkgeversbestuurslid	57	20 november 2017	2e	30 juni 2022
De heer C. Lonsain	Werknemersbestuurslid (namens CNV Vakmensen)	61	1 februari 2011	3e	30 juni 2022
De heer H.J.J. Schoon	Werkgeversbestuurslid	62	29 januari 2015	1e	28 januari 2019
De heer M.J.J. Vaes	Bestuurslid namens pensioengerechtigden	73	24 juni 2014	2e	23 juni 2022
De heer M.P. Vijver	Onafhankelijk bestuurslid	50	5 augustus 2014	2e	4 augustus 2022

Mutaties en herbenoemingen bestuur in 2018

De heer F. de Beer, werknemersbestuurslid namens FNV is vanwege het bereiken van de pensioenleeftijd afgetreden. De ontstane vacature zal worden ingevuld door FNV. De voorgedragen kandidaat neemt aan bestuursvergaderingen deel als toehoorder.

De bestuursleden G.F. Vermeulen, C. Lonsain, M.J.J. Vaes en M.P. Vijver zijn tijdens de bestuursvergadering van 9 juli 2018, na akkoord door de raad van toezicht, herbenoemd voor een volgende termijn.

4.3 BESTUURSCOMMISSIES

Mede naar aanleiding van de bestuurlijke zelfevaluatie in het jaar 2015, is de commissiestructuur in de loop van 2016 gewijzigd. In deze structuur wordt gewerkt met drie commissies, te weten:

- Communicatie, Contracten, Pensioenzaken Commissie (CCPC);
- Audit, Risk en Governance Commissie (ARGC);
- Balansmanagement- en Vermogensbeheer Commissie (BVC).

Binnen de commissies worden de werkzaamheden verdeeld naar dossiers. Met de commissiestructuur wordt beoogd om bepaalde dossiers op een meer structurele basis aandacht binnen de commissies te geven.

Alle commissies zijn adviescommissies. Het voltallige bestuur is het enige orgaan dat (bestuurs-)besluiten kan en mag nemen. De bestuurscommissies bezitten geen mandaat om zelfstandig besluiten te nemen, met uitzondering van de CCPC voor besluiten inzake de verplichtstelling. Dit mandaat is gepubliceerd in de Staatscourant.

Hieronder een overzicht van de verschillende commissies, met de samenstelling op 31 december 2018 en de primaire doelstelling. Alle commissies worden ondersteund door medewerkers van het bestuursbureau.

Communicatie, Contracten, Pensioenzaken Commissie (CCPC)

De CCPC bereidt het communicatiebeleid voor en de uitwerking daarvan. Daarnaast heeft deze commissie aandacht voor de pensioenaangelegenheden met name de voorbereiding van strategische onderwerpen, gerelateerd aan wijzigingen in de pensioenregeling. Ook het dossier verplichtstelling behoort tot deze commissie.

De CCPC bestaat uit de leden Lonsain (voorzitter) en Vaes. De heer Vaes neemt tijdelijk de vacature waar voor deze commissie.

Audit, Risk en Governance Commissie (ARGC)

De ARGC is belast met het risicomanagement van het fonds. Deze bestuurscommissie bereidt aanpassingen in de structuur en de invulling van risicomanagement voor en zorgt voor de periodieke toetsing (of beoordeling) van de effectiviteit van risicobeheersingsmaatregelen en de rapportage aan het bestuur. Tevens beoordeelt deze commissie de structuur en organisatie van besturing van, medezeggenschap bij en toezicht op het fonds.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt de naam van deze commissie gewijzigd naar Actuarieel, Risicobeheer en Governance Commissie. Dit vanwege IORP II en de invoering van de zogenaamde sleutelfuncties. Zie hierover meer bij onderdeel 5.2.9. De ARGC bestaat uit de leden Schoon (voorzitter) en Vaes.

Balansmanagement en Vermogensbeheer Commissie (BVC)

De BVC heeft een voorbereidende en adviserende rol inzake het strategisch beleggingsbeleid richting het bestuur. Daarnaast is de commissie verantwoordelijk voor de nadere invulling en uitvoering van het strategisch beleggingsbeleid.

Deze commissie bestaat uit de leden Vijver (voorzitter) en Vermeulen. Er zijn adviseurs verbonden aan deze commissie:

- mevrouw N. Houwaart (operationeel adviseur van het bestuursbureau, werkzaam bij Montae);
- de heer M. Euverman (strategisch adviseur van de BVC, werkzaam bij Sprenkels & Verschuren).

4.4 VERANTWOORDINGSORGAAN

Bpf HiBiN heeft een verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 115 van de Pensioenwet. De leden van het verantwoordingsorgaan zijn (gewezen) deelnemer, pensioengerechtigde of vertegenwoordiger van een aangesloten onderneming.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid. De raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over de uitvoering van haar taken en de uitoefening van haar bevoegdheden. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan is opgenomen in hoofdstuk 12.

Het verantwoordingsorgaan voorziet het bestuur van gevraagd advies. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit maximaal zes leden:

- twee leden namens de deelnemers;
- twee leden namens pensioengerechtigden;
- één lid namens werkgevers;
- één lid namens gewezen deelnemers.

De benoeming van de vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden voor het verantwoordingsorgaan vindt plaats door verkiezingen. Vertegenwoordigers van de deelnemers en gewezen deelnemers worden benoemd door de werknemersverenigingen. De taken en bevoegdheden en wijze van benoeming zijn vastgelegd in de statuten en in het reglement voor het verantwoordingsorgaan. Een zittingstermijn van leden van het verantwoordingsorgaan is vier jaar. De maximale zittingstermijn bedraagt twaalf jaar.

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

Naam	Vertegenwoordigd lid	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn
De heer R.F.M. van Scheijndel	Namens pensioengerechtigden	72	1 juli 2014	2e	30 juni 2021
Vacature	Namens werknemers	-	-	-	-
De heer J. Krijt	Namens werknemers	66	1 juli 2014	2e	30 juni 2020
De heer H.K. Vink	Namens gewezen deelnemers (voorzitter)	33	1 juli 2014	2e	30 juni 2022
De heer H.G.M. Zaan	Namens werknemers	54	1 juli 2014	2e	30 juni 2021
Mevrouw A. Bieman	Namens werkgevers	49	1 februari 2017	1e	31 januari 2021

4.5 INTERN TOEZICHT

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de raad van toezicht. De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is onder meer belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht staat het bestuur met gevraagd en ongevraagd advies ter zijde. Bepaalde besluiten van het bestuur zijn aan haar goedkeuring onderworpen, waaronder het vaststellen van het bestuursverslag en de jaarrekening. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van haar taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. Het verslag van de raad van toezicht is opgenomen in hoofdstuk 13.

De instelling, samenstelling en taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in statuten van het fonds. Daarnaast is een reglement van de raad van toezicht opgesteld. De statuten vindt u terug op de website www.bpfhibin.nl.

Het bestuur benoemt de leden van de raad van toezicht op voordracht door het verantwoordingsorgaan. Een benoeming is pas definitief nadat DNB schriftelijk met de voorgenomen benoeming heeft ingestemd.

De zittingstermijn van leden van de raad van toezicht is vier jaar. Zij kunnen eenmaal worden herbenoemd. Een lid van de raad van toezicht kan overeenkomstig het bepaalde in de wet en/of de statuten van het fonds worden geschorst of ontslagen.

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke en deskundige personen, en is per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

Naam	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn volgens rooster van aftreden
De heer P.J.M. Akkermans (voorzitter)	63	1 juli 2014	2e	30 juni 2022
De heer A.M.J. de Bekker	72	1 juli 2014	2e	30 juni 2020
De heer A.A. van Hienen	70	1 juli 2014	2e	30 juni 2021

4.6 BESTUURSBUREAU

Bpf HiBiN heeft een bestuursbureau. De beleidsmedewerkers van het bestuursbureau ondersteunen het bestuur primair bij het uitvoeren van haar bestuurstaken. Daarnaast geeft het bestuursbureau ondersteuning bij het invullen van de regiefunctie (geschiktheid, processen, rapportages) om als bestuur voldoende 'countervailing power' te bieden tegen de vermogensbeheerders, custodian, softwareleveranciers, adviseurs en overige derden.

Pensioenadministratie en financiële administratie

Tevens behoort tot het takenpakket van het bestuursbureau het onderdeel pensioenadministratie en financiële administratie. Dit betekent dat de werkzaamheden behorende bij de werkgeversadministratie en deelnemersadministratie van het fonds door medewerkers van het bestuursbureau worden gedaan.

Directeur

Het bestuursbureau wordt aangestuurd door een directeur. Door het bestuur is de heer drs. R.J.M. Hendrickx MFP CPE als directeur bestuursbureau aangesteld. Zijn taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een directiereglement. De directeur is niet medebeleidsbepalend als bedoeld in de Pensioenwet. Hiervoor is gekozen vanwege de bestuurlijke commissiestructuur waarbij beleidsvoorbereiding en -sturing meer binnen de commissies wordt ingebed.

Samenstelling bestuursbureau

Het bestuursbureau bestaat uit 10 medewerkers (8,7 voltijdmedewerkers). De samenstelling op 31 december 2018 is als volgt:

Naam	Functie
De heer R. Hendrickx	Directeur
Mevrouw V. Roelandt	Beleidsmedewerker/teamleider pensioenadministratie
De heer J. Nijland	Beleidsmedewerker
Vacature	Beleidsmedewerker
De heer J. Braspenning	Pensioenadministrateur
Mevrouw T. Kurasu	Pensioenadministrateur
De heer G.J. Krol	Pensioenadministrateur
Mevrouw L. Coremans	Pensioenadministrateur
De heer M. de Nennie	Controller financiële administratie
Mevrouw A. van Zanten	Notulist
Mevrouw I. Boereboom	Office management/financiële administratie

4.7 KLACHTEN- EN GESCHILLENCOMMISSIE

Belanghebbenden kunnen zich tot het bestuur wenden indien er een geschil is gerezen over de inhoud van de pensioenregeling of er een klacht is over de uitvoering van de pensioenregeling. Dit is geregeld in de klachten- en geschillenregeling. Het bestuur heeft een Klachten- en Geschillencommissie ingesteld. Omdat het bestuur eindverantwoordelijk is voor de uitvoering van de regeling, brengt de Klachten- en Geschillencommissie een niet-bindend advies uit.

4.8 UITBESTEDING

Bpf HiBiN heeft ervoor gekozen bepaalde werkzaamheden niet zelf uit te voeren maar uit te besteden aan andere partijen. Uitgangspunt hierbij is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede werkzaamheden en de risico's die hieraan verbonden zijn adequaat beheerst. Het fonds heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld, dat medio 2018 is geactualiseerd.

Het fonds heeft uitbestedingsovereenkomsten en/of Service Level Agreements (SLA's) gesloten met de partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. In die overeenkomsten is niet alleen vastgelegd welke werkzaamheden zijn uitbesteed, maar zijn ook afspraken gemaakt over de kwaliteit van de dienstverlening en eventuele beëindigingsvoorwaarden. Jaarlijks ontvangt het fonds zogeheten ISAE (International Standard for Assurance Engagements) of soortgelijke verklaringen over (de kwaliteit van) werkzaamheden welke zijn uitbesteed door het fonds aan derde serviceorganisaties. Met de ISAE 3402-verklaring worden de interne beheersmaatregelen en de effectiviteit daarvan beschreven en toont de serviceorganisatie aan in hoeverre zij voldoet aan de kwaliteitseisen van het fonds. Deze informatie is van belang voor het fonds om vast te stellen in hoeverre zij in control is over de uitbestede activiteiten. Deze verklaringen worden geanalyseerd door het bestuursbureau en worden besproken in de commissies Balansmanagement en Vermogensbeheer (BVC) respectievelijk Audit, Risk en Governance (ARGC). Hierover wordt gerapporteerd aan het bestuur.

Alle uitbestedingspartijen worden periodiek conform het uitbestedingsbeleid geëvalueerd. Indien de uitkomsten hiertoe aanleiding geven, kan het bestuur besluiten na een zorgvuldig selectietraject een andere uitbestedingspartij aan te stellen.

Hieronder volgt een overzicht van de (uitbestede) werkzaamheden.

Deelnemers- en werkgevers administratie (pensioenadministratie)

Met de softwareleverancier Idella (onderdeel Visma Group) is een Service Level Agreement afgesloten voor het pensioenadministratiesysteem.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan een aantal vermogensbeheerders, te weten:

- Black Rock;
- Syntrus Achmea Real Estate & Finance;
- Standard Life Investments/Aberdeen;
- Wells Fargo;
- Pictet;
- Northern Trust Asset Management.

Met de vermogensbeheerders zijn vermogensbeheerovereenkomsten afgesloten, welke maandelijks opzegbaar zijn.

Custodian

Het fonds heeft Northern Trust Global Services aangesteld als custodian. De afspraken zijn vastgelegd in een master custody agreement, ofwel bewaarovereenkomst, welke maandelijks opzegbaar is. De bewaarovereenkomst is in het voorjaar van 2017 op verzoek van het bestuur verduidelijkt. Tevens zijn duidelijke Key performance indicators (kritieke prestatie-indicatoren) opgenomen om de geleverde prestaties te analyseren.

Herverzekingscontract

Het overlijdensrisico van de Anw-hiaatregeling was tot 31 december 2018 herverzekerd bij Aegon. Per 1 januari 2016 zijn de niet-gefinancierde nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de basispensioenregeling herverzekerd bij ZwitserLeven. Dit contract is geëindigd op 31 december 2018.

Met ingang van 1 januari 2019 worden zowel de Anw-hiaatregeling als het niet-gefinancierde nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij ZwitserLeven. Dit contract eindigt op 31 december 2021.

Compliance officer

Het bestuur heeft de heer T. Otten van KPMG Risk & Integrity Services B.V. aangesteld als compliance officer van het fonds. De belangrijkste taak van de compliance officer is het toezien op het naleven van de gedragscode en de insidersregeling.

Externe adviseurs

Het bestuur laat zich, naast het bestuursbureau, bijstaan door externe adviseurs:

- adviserend actuaaris: Triple A Risk Finance;
- balansmanagement- en vermogensbeheer: Sprenkels & Verschuren, Montae;
- ondersteuning risicomanagement: Montae;
- juridisch advies: Blom Veugelers Zuiderman Advocaten.

De afspraken met adviseurs zijn vastgelegd in overeenkomsten. Tenminste eenmaal per jaar vindt een evaluatiegesprek met de adviseurs plaats. Indien de uitkomsten hiertoe aanleiding geven, kan het bestuur besluiten een andere adviseur aan te stellen.

4.9 EXTERNE CONTROLE

Accountant

Het bestuur heeft Baker Tilly (kantoor Den Haag) als extern accountantsbureau aangesteld. De accountant controleert jaarlijks het jaarverslag/jaarrekening en de staten voor DNB en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Jaarlijks voert de externe accountant een controle uit op de jaarrekening en de daaraan ten grondslag liggende administratieve processen (in relatie tot de materialiteit voor de jaarrekening). De opdracht aan de accountant wordt jaarlijks vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

Certificerend actuaaris

Het bestuur heeft Towers Watson Netherlands B.V. aangesteld als externe certificerend actuaaris. De certificerend actuaaris beoordeelt de financiële positie van het fonds volgens de eisen van DNB. De certificerend actuaaris rapporteert eenmaal per jaar aan het bestuur door middel van een actuariële rapport en een actuariële verklaring. De werkzaamheden die worden uitgevoerd door de certificerend actuaaris zijn vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

5

VERSLAG OVER HET BOEKJAAR

5.1 INLEIDING

Het bestuur brengt verslag uit over het jaar 2018. In dit verslag wordt informatie gegeven over de ontwikkelingen van het fonds over het boekjaar en de financiële stand van zaken per 31 december 2018 en inzicht gegeven in de voornaamste risico's en onzekerheden. Met het uitbrengen van dit jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in het verstreken boekjaar.

De jaarrekening is door het bestuur opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde verslaggevingsregels. De jaarrekening is door de accountant Baker Tilly gecontroleerd. De controleverklaring van de accountant is in dit verslag opgenomen.

5.2 HOOFDLIJNEN BESTUURSONDERWERPEN

Het jaar 2018 kenmerkte zich door de speciale bestuurlijke aandacht voor de gehouden ALM-studie (Asset Liability Management) in combinatie met het onder de deelnemers van het fonds gehouden risicobereidheidsonderzoek. Een ALM-studie kan helpen bij het kiezen van de beleggingsmix, de wijze van financieren van de pensioenregeling en/of het financieren van toeslagen.

Daarnaast vraagt een aantal onderwerpen extra bestuurlijke aandacht. Zo heeft het bestuur het ESG-beleid, de zelfadministratie, de actualisatie herstelplan 2018, de haalbaarheidstoets, de invoering van IORP II in Nederlandse wetgeving vanaf 13 januari 2019, de Algemene verordening gegevensbescherming, de verplichtstelling, de kostendekkendheid van de pensioenpremie en de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2019 uitvoerig behandeld en daarover besluiten genomen. De genoemde onderwerpen worden in de volgende paragrafen toegelicht.

Evenwichtige belangenafweging is een bijzonder aspect bij het besturen van pensioenfondsen. Pensioenfondsen krijgen opdracht van sociale partners om pensioenregelingen uit te voeren voor grote groepen belanghebbenden. In de loop van de tijd veranderen omstandigheden en uitgangspunten die gelden voor de pensioenregelingen, zoals (fiscale) wet- en regelgeving, een financiële crisis, kenmerken van de arbeidsmarkt en ontwikkeling van levensverwachtingen. Ook zitten in de pensioenregelingen elementen die om deze weging vragen, bijvoorbeeld het toepassen van doorsneepremie bij de financiering van pensioenregelingen en een gemeenschappelijk beleggingsbeleid voor mensen uit alle leeftijdsgroepen.

Bij de besluitvorming heeft het bestuur van Bpf HiBiN, indien van toepassing, rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging.

5.2.1 ALM-studie 2018 en risicobereidheidsonderzoek

Het fonds heeft in 2018 samen met een externe strategische adviseur een ALM-studie uitgevoerd. Gelijktijdig heeft het fonds onder de deelnemers een (tweede) risicobereidheidsonderzoek gehouden. De voorgaande ALM-studie en risicobereidheidsonderzoek vonden plaats in het jaar 2015.

Het doel van de ALM-studie was om het bestaande beleidskader op hoofdlijnen te onderzoeken of het bestaande beleidskader voldoende aansluit bij de doelstellingen en risicohouding van het fonds. Voor de risicohouding zijn de resultaten uit het risicobereidheidsonderzoek gebruikt.

Daarnaast zijn varianten op het huidige beleidskader in ALM-context onderzocht. In deze varianten zijn alternatieven onderzocht voor het beleggingsbeleid en de regeling voor het partnerpensioen. Tevens is naar aanleiding van de resultaten van de ALM-studie een aantal varianten onderzocht op de huidige financiering. Met de overige beleidsinstrumenten (toeslag en korting) is niet gevarieerd in de ALM-studie.

Op basis van de doorrekening van het huidige beleidskader is in de ALM-studie geconstateerd dat naar verwachting niet kan worden voldaan aan de beoordelingscriteria die het bestuur heeft vastgesteld.

Met name het herstel van de dekkingsgraad en het nakomen van de toeslagambitie zijn naar verwachting niet volledig realiseerbaar. Daarbij geldt dat de kans op een onvoorwaardelijke korting eveneens aanzienlijk is.

Uit de doorrekening van het huidige beleidskader blijkt dat de huidige premie in combinatie met het geldende opbouwpercentage een significante impact hebben op de resultaten. Het fonds heeft naar aanleiding van deze constatering ter verkenning een aantal varianten op de financiering onderzocht waarin de premie wordt verhoogd en/of de pensioenopbouw verlaagd. Een verhoging van de premie en/of een verlaging van het opbouwpercentage leidt naar verwachting tot een verbetering van de premiedekkingsgraad en financiële positie.

In de ALM-studie is daarnaast kwantitatief onderzocht wat de verwachte impact is van een wijziging van de regeling voor het partnerpensioen op risicobasis (huidige regeling) naar partnerpensioen op opbouwbasis. Conclusie is dat deze wijziging van de regeling naar verwachting geen significante impact heeft op de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds.

Deze resultaten uit de ALM-studie zijn door het bestuur met sociale partners besproken. De ALM-studie heeft niet geleid tot een aanpassing van het huidige premiebeleid, maar afgesproken is om bij besprekingen over de nieuwe financieringsafspraken vanaf 1 januari 2020 de constatering uit de ALM-studie mee te nemen.

Het fonds heeft vervolgens aan de hand van de ALM-studie verschillende varianten voor de beleggingsstrategie onderzocht en vergeleken. In deze alternatieve beleggingsstrategieën is gevarieerd met het percentage zakelijke waarden, vastrentende waarden en de mate van renteafdekking.

Het fonds heeft gekozen om het huidige risicoprofiel en het strategische beleggingsbeleid te handhaven. Vanuit de ALM-studie is iets meer risico passend, zelfs bij de huidige relatief prudente aannames. Vanuit het risicobereidheidsonderzoek onder deelnemers blijkt ook dat iets meer risico passend zou zijn. Het bestuur heeft er voor gekozen om het huidige beleggingsbeleid te continueren en niet meer risico te nemen. De argumenten van het bestuur zijn:

- toevoegen van risico aan de portefeuille is niet zonder meer toegestaan in tijden van herstel;
- het vereist eigen vermogen zit bij de huidige beleggingsmix al redelijk aan de bovenkant van de bandbreedte;
- tijdens de ALM-studie zijn macro-economische ontwikkelingen geconstateerd die nopen tot voorzichtigheid (handelsoorlog, afbouw ECB-opkoopbeleid en hoge waarderingen van vrijwel alle assets);
- een beleid met een lagere renteafdekking voegt risico toe ten opzichte van het huidige beleid in een deflatiescenario;
- een hogere renteafdekking doet extra 'pijn' in een stagflatiescenario;
- de financiering van de pensioenregeling heeft een significante impact op de resultaten. Pas eind 2019 jaar is voor de periode 2020-2025 de nieuwe pensioenpremie helder en daarom is dit nu niet het moment voor (grote) wijzigingen.

5.2.2 ESG-beleid

Een van de investment beliefs van Bpf HiBiN is dat het fonds maatschappelijk verantwoord acteert. Om deze reden is bij beslissingen over het beleggingsbeleid de impact van maatschappelijk verantwoord beleggen onderdeel van de besluitvorming, voert het fonds een beleid waarover verantwoording wordt gegeven en wil het fonds inzicht in de portefeuille hebben op de door haar gewenste momenten.

Uitwerking beliefs in ESG-beleid

Het bestuur heeft het investment belief 'maatschappelijk verantwoord zijn' verder uitgewerkt in een ESG-beleid. In de beleggingswereld wordt veelal gesproken over 'ESG' in plaats van 'duurzaamheid'. Deze afkorting staat voor Environmental, Social & Governance. Het houdt in dat factoren als energieverbruik, klimaat, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen bij de selectie en het beheer van de beleggingen.

Het bestuur van Bpf HiBiN wil niet dat de toepassing van het ESG-beleid leidt tot een lager verwacht rendement voor de deelnemers en het mag ook niet leiden tot concentratierisico. Daarnaast heeft het fonds aandacht voor mogelijk hogere kosten. Verantwoord beleggen mag leiden tot iets hogere kosten (enkele basispunten) maar mag geen negatieve impact hebben op het risico-rendementsprofiel van de portefeuille. Deze verschillende aspecten weegt Bpf HiBiN in haar besluitvorming af.

Omdat Bpf HiBiN in beleggingsfondsen belegt (in plaats van in zogenaamde discretionaire mandaten), is Bpf HiBiN voor het ESG-beleid afhankelijk van de fondsen waar het in belegt en kan het niet zelf individuele

ondernemingen screenen op de voor Bpf HiBiN belangrijke thema's. Bpf HiBiN kan echter wel beleggen in beleggingsfondsen die uitsluiten op basis van internationale standaarden (zoals bijvoorbeeld UN Global Compact). Bij de selectie van beleggingsfondsen worden indien mogelijk alleen ESG-screened versies overwogen. Dit is echter niet voor alle beleggingscategorieën mogelijk en is in het jaar 2018 alleen nog toegepast op de beleggingscategorie aandelen. In december 2018 is voor de beleggingscategorie bedrijfsobligaties overgegaan naar een ESG-versie van het beleggingsfonds. Als voor andere beleggingscategorieën de mogelijkheden van ESG-screened fondsen toenemen, zal Bpf HiBiN dit ook voor de overige beleggingscategorieën toe gaan passen.

Conform de wettelijke eisen belegt Bpf HiBiN in geen geval, direct of indirect via fondsen, in ondernemingen die clustermunitie produceren, verkopen of distribueren.

IMVB Convenant

De Nederlandse overheid heeft ervoor gekozen om de implementatie van de OESO -richtlijnen die zij heeft ondertekend, via convenanten per sector te laten invullen. Het convenant voor pensioenfondsen, het 'Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant Pensioenfondsen' (hierna 'IMVB'), is tot stand gekomen in een samenwerking tussen een aantal pensioenfondsen, de Pensioenfederatie, de overheid en de vakbonden. De Pensioenfederatie heeft alle pensioenfondsen in Nederland gevraagd om het IMVB-convenant te tekenen.

Pensioenfondsen die het convenant ondertekenen, binden zich aan alle afspraken in het convenant. Deze afspraken zijn overigens in rechte niet afdwingbaar. Het proportionaliteitsbeginsel en het pas-toe-of-leg-uit principe bieden ruimte aan de invulling die door Bpf HiBiN aan het convenant kan worden gegeven.

Het bestuur staat positief tegenover het ondertekenen van het convenant en verwacht hierbij aan de vereisten te kunnen voldoen. De ondertekening van het convenant zal echter in een later stadium plaatsvinden. Het bestuur wil eerst een beter totaaloverzicht van impact en acties van onder andere de bijbehorende kosten met name op het rapportagevlak, afspraken met vermogensbeheerders en het nog te ontwikkelen instrumentarium.

5.2.3 Zelfadministratie

Het bestuur kan inmiddels terug kijken op een periode van ruim twee jaren waarin het bestuursbureau van Bpf HiBiN de pensioenadministratie en financiële administratie heeft uitgevoerd.

Service Level Agreement

Het bestuur heeft afgelopen jaar vier keren de Service Level Agreement (SLA) rapportages ontvangen van het bestuursbureau. De bevindingen zijn consistent vergeleken met het jaar 2017. Er zijn amper klachten over de dienstverlening of geschillen over de inhoud van de pensioenregeling, en er is een vergelijkbaar aantal vragen en telefoongesprekken en e-mailverkeer met deelnemers en werkgevers. Ook is het betaalgedrag van de aangesloten werkgevers wederom verbeterd door de methode van het maandelijks aanleveren van wijzigingen via het werkgeversportaal en het achteraf factureren.

Verbeteren dienstverlening door verdere automatisering

Het bestuur en het bestuursbureau wensen een zo effectief en efficiënt mogelijke dienstverlening aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Dat betekent onder andere dat de diverse gebruikte software voor de pensioenadministratie waar mogelijk aan elkaar gekoppeld is. Bijvoorbeeld een directe koppeling tussen het pensioenadministratiesysteem en het pensioenuitkeringsysteem.

Tevens is het een wens van het bestuur om de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden te informeren en te communiceren via een deelnemersportaal. Voor beide zaken is het bestuursbureau afhankelijk van de dienstverlening door de softwareleverancier. Helaas heeft het bestuur moeten concluderen dat beide wensen niet zijn gehaald door het niet tijdig leveren van de softwareleverancier. Voor het jaar 2019 zijn daarom concrete afspraken met deze partij gemaakt.

Pensioenuitvoeringskosten

Daarnaast zijn de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (actieve deelnemers en pensioengerechtigden) wederom gedaald. Van €267 in het jaar 2016 naar een bedrag van €181 in het jaar 2017 en €141 in het jaar 2018. De verwachting dat door het afronden van het Traject Handhaving Verplichtstelling de kosten per deelnemer verder zullen dalen, is dan ook uitgekomen. Het bestuur gaat er van uit de kosten per deelnemer de komende jaren gaan stijgen door het invoeren van wettelijke maatregelen.

Het bestuur is dan ook wederom zeer tevreden met het uiteindelijke resultaat behaald door de inspanningen van het bestuursbureau.

5.2.4 Actualisatie herstelplan en crisisplan 2018

Aangezien het fonds op 31 december 2017 een beleidsdekkingsgraad van 103,4% had, is voor 1 april 2018 de actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. Op basis van deze actualisatie heeft het fonds geen aanvullende maatregelen hoeven te nemen en is het fonds naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn uit herstel. Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden in hoofdstuk 5.4.

Naast het herstelplan is ook het crisisplan geactualiseerd. De financiële cijfers in het crisisplan worden jaarlijks aangepast, op basis van de actualisatie herstelplan. Het doel van een financieel crisisplan is dat het bestuur van tevoren inzichtelijk heeft op welk moment het fonds 'in een crisissituatie' zit en welke keuzes het op dat moment heeft om uit deze situatie te komen. Het voordeel van een financieel crisisplan is dat het bestuur in crisissituaties besluiten kunnen nemen waar van tevoren al is over nagedacht en waarvan van tevoren al is besproken of deze naar verwachting ook inzetbaar zijn en de effectiviteit is geanalyseerd.

5.2.5 Jaarlijkse haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets is een stochastische toets die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. De economische scenario's zijn voorgeschreven. De haalbaarheidstoets heeft de continuïteitsanalyse en de consistentietoets vervangen. In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het fonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan door de toezichthouder voorgeschreven economische scenario's (stochastische analyse).

De haalbaarheidstoets heeft als doel inzicht te geven in de:

- gevolgen van de financiële opzet van het fonds;
- verwachtingen en risico's, met name ten aanzien van koopkrachtbehoud;
- consistentie en evenwichtigheid van het beleid;
- haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid;
- herstelkracht van het fonds.

De belangrijkste uitkomst waarnaar gekeken wordt in de haalbaarheidstoets is het pensioenresultaat. Dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Als gevolg van het per 1 januari 2015 gewijzigde FTK, heeft het fonds in overleg met sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan de kwalitatieve risicohouding van het pensioenfonds vastgesteld.

In 2015 is de aanvangshaalbaarheidstoets (of wel de eerste haalbaarheidstoets) uitgevoerd en zijn grenzen vastgesteld waaraan in ieder geval moet worden voldaan. Het fonds dient jaarlijks vóór 1 juli een haalbaarheidstoets te laten uitvoeren en de resultaten ervan te evalueren. Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt beoordeeld in hoeverre het verwachte pensioenresultaat nog steeds aansluit bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Jaarlijks wordt vanuit de feitelijk financiële positie van het fonds getoetst of het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau in voldoende mate aansluit bij de door het fonds gekozen ondergrens en of het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau.

Het bestuur heeft vóór 1 juli 2018 de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd en besproken. De jaarlijkse haalbaarheidstoets heeft aangetoond dat het pensioenresultaat ten opzichte van 2017 iets is gedaald (81,2% versus 82,4%). De scores blijven wel binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen.

	Ondergrens	Uitkomst	Score
Mediaan pensioenresultaat vanuit feitelijke situatie	80%	81,2%	√
Maximale relatieve afwijking ten opzichte van mediaan in geval van slecht weer scenario	35%	29,9%	√

5.2.6 Verplichtstelling

Op aanvraag van sociale partners kan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds verplichtstellen. Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds en heeft zodoende de wettelijke taak de verplicht gestelde pensioenregeling voor de groothandel in bouwmaterialen uit te voeren. In het verplichtstellingsbesluit wordt de sector of branche gedefinieerd waarvoor de verplichte pensioenregeling geldt en daarmee de reikwijdte van de werkingssfeer. De tekst van de verplichtstelling is opgesteld door de sociale partners. Het doel van het verplichtstellen van een pensioenregeling is het creëren van solidariteit en schaalvoordeel ten behoeve van een goed en betaalbaar pensioen voor alle werknemers binnen de sector/branche.

Het systeem van de verplichtstelling werkt alleen indien ondernemingen, waarvan de bedrijfsactiviteiten onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen, zich bij Bpf HiBiN melden zodat zij kunnen worden aangesloten. Ondernemers hebben dan ook de plicht te onderzoeken of zij zich bij Bpf HiBiN moeten aansluiten. Indien dit onduidelijk is, behoort de ondernemer eveneens Bpf HiBiN te benaderen, zodat het fonds hierover duidelijkheid kan scheppen. Aan de andere kant heeft Bpf HiBiN, in het belang van alle deelnemers, een inspanningsplicht om ten onrechte niet aangesloten werkgevers op te sporen. Dergelijke werkgevers worden alsnog aangesloten en dienen met terugwerkende kracht premie te betalen. Bpf HiBiN dient deze premies te innen en desnoods de invordering daarvan met een bij wet bepaald dwangbevel af te dwingen. Op deze wijze waarborgt Bpf HiBiN de solidariteit en het schaalvoordeel van een goed en betaalbaar pensioen en wordt voorkomen dat werknemers in de toekomst pensioen kunnen claimen waarvoor geen premie is afgedragen.

Handhavingsactiviteiten verplichtstelling

In het jaar 2017 heeft het bestuur besloten om het 'Traject Handhaving Verplichtstelling' (hierna Traject) per 31 december 2017 af te sluiten. Het Traject was er op gericht om het risico van 'geen premie, wel recht' uit het verleden te verkleinen. Dit risico voor het fonds bestaat voor de (gewezen) deelnemer die recht heeft op pensioen, maar waarvan de werkgever onterecht niet aangesloten was bij het fonds en dus geen premie heeft afgedragen.

De reguliere werkzaamheden omtrent de verplichtstelling, inclusief de openstaande werkzaamheden vanuit het Traject, worden door het bestuursbureau uitgevoerd. In het kader van de handhaving zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Bpf HiBiN gebruikt onder andere het Handelsregister van de Kamer van Koophandel om na te gaan of werkgevers onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen. In het jaar 2018 zijn 118 werkgevers benaderd in verband met een mogelijke aansluitplicht.
- Bpf HiBiN heeft een tweetal rechtszaken gevoerd, waarin de verplichte aansluiting door een werkgever werd aangevochten. De kantonrechter Zeeland/ West-Brabant heeft, in beide gevallen in het voordeel van Bpf HiBiN, geoordeeld dat ook sprake is van een onderneming in de zin van een verplichtstellingsbesluit, als deze naar buiten toe optreedt als zelfstandig rechtspersoon ondanks dat er interne verhoudingen en afspraken bestaan binnen het concern.
- Voor de controle op juistheid en volledigheid van de aangeleverde gegevens door de werkgever zijn looncontroles uitgevoerd. Er zijn geen boetes opgelegd naar aanleiding van de looncontroles. Ook zijn er geen boetes opgelegd in verband met te late aanlevering van de loongegevens.

Verzoeken geen premie, wel recht

In 2018 heeft de Commissie Contracten, Communicatie en Pensioenzaken van het fonds geen concrete claims inzake 'geen premie, wel recht' ontvangen of behandeld.

5.2.7 Pensioenuitvoering en Algemene verordening gegevensbescherming

Het bestuur heeft in het verslagjaar, naast de punten genoemd bij onderdeel 5.2.3, aandacht besteed aan de processen, evaluatie van beleid en het verbeteren van de informatie- en communicatiestromen.

Om pensioenaanspraken vast te stellen en pensioenuitkeringen te verstrekken zijn persoonsgegevens nodig. Het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de Pensioenwet vindt plaats in de driehoeksverhouding tussen werkgever, werknemer en pensioenuitvoerder.

Dit betekent dat door het bestuursbureau persoonsgegevens worden verwerkt bij Bpf HiBiN van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, (ex-) partners en wezen, maar ook namen van werkgevers niet zijnde rechtspersonen zoals eenmanszaken of een vennootschap onder firma. Het fonds is door de zelfadministratie verantwoordelijk voor het verwerken van persoonsgegevens en (het voorkomen van) een datalek.

Vanaf 25 mei 2018 is de Wet bescherming Persoonsgegevens vervangen door de Europese Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG). Onder de AVG moet sprake zijn van minimale gegevensverwerking. Dataminimalisatie betekent dat verwerking moet worden beperkt tot wat noodzakelijk is om de vastgestelde doelen te bereiken.

Naar aanleiding van de AVG heeft het bestuur het beleid voor het beschermen van de persoonsgegevens aangepast en, waar van toepassing, verwerkersovereenkomsten gesloten. Het uitgangspunt van het beleid is dat administratiesystemen en processen zodanig zijn ingericht en medewerkers zodanig zijn geïnformeerd, dat een datalek wordt voorkomen.

5.2.8 Vacature

De heer F. de Beer is vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd per 10 april 2018 teruggetreden als bestuurslid. Hierdoor is een vacature aan werknemerszijde (vakbond FNV) ontstaan. Het FNV heeft een kandidaat voorgedragen. Deze kandidaat zal, na toetsing door de toezichthouder DNB toetreden tot het bestuur en lid van de commissie CCPC.

5.2.9 Invoering IORP II in Nederlandse wetgeving

Op 23 december 2016 is de definitieve tekst van de herziende richtlijn Institutions for Occupational Retirement Provision (hierna IORP II, of Richtlijn) over (onder andere) een doeltreffend governancestelsel gepubliceerd. IORP II is op 13 januari 2019 opgenomen in de Nederlandse wet- en regelgeving.

De IORP II-richtlijn schrijft voor dat pensioenfondsen over een drietal sleutelfuncties moeten beschikken. Dit zijn de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en actuariële functie.

Risicobeheer functie

De risicobeheer functie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

Interne audit functie

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het fonds. Deze ziet vanaf een onafhankelijke positie toe op de opzet, het bestaan van en een adequate en doeltreffende werking van beheersmaatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering.

Actuariële functie

De actuariële functie is voor een deel vergelijkbaar met de rol van de certificerende actuaaris. De actuariële functie dient onder meer toe te zien op de berekeningen van de technische voorzieningen en premiestelling van een pensioenfonds.

Vanuit wet- en regelgeving mag de interne audit functie niet met een andere sleutelfunctie gecombineerd worden. De actuariële sleutelfunctie mag gecombineerd worden met de risicobeheer functie.

Het bestuur heeft eind 2018 na een grondige voorbereiding en analyses een besluit genomen over de invulling van de sleutelfuncties. Dit besluit is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Bpf HiBiN heeft de pensioenadministratie, de financiële administratie en de bestuursondersteuning in eigen beheer;
- het vermogensbeheer is uitbesteed;
- aansluiten bij de (proportionele) eisen van wet- en regelgeving;
- kostenefficiëntie;
- zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande governance (commissiestructuur) en uitbestedingspartijen van het fonds (continuïteit);
- het huidige niveau van de opzet en werking van het integraal risicomanagement (waar nodig) verder verhogen.

De sleutelfuncties risicobeheer en actuariële worden gecombineerd en intern belegd. De voorzitter van de ARGC wordt tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuariële.

De sleutelfunctie interne audit wordt uitbesteed en extern belegd. Op deze wijze wordt een objectieve en onafhankelijke invulling gegeven aan deze functie die ook bij andere financiële instellingen (verzekeraars) wordt toegepast.

5.2.10 Kostendekkende premie en evenwichtige belangenafweging

Zoals reeds eerder gemeld, houdt het bestuur van Bpf HiBiN, indien van toepassing, in de besluitvorming rekening met evenwichtige belangenafweging. Net als voor het jaar 2017 is ook in het afgelopen jaar de kostendekkendheid van de premie getoetst op evenwichtige belangenafweging.

Kostendekkende premie

Het bestuur van het fonds is wettelijk verplicht om minimaal een (gedempte) kostendekkende premie te rekenen voor de inkoop van pensioenaanspraken. Het uitgangspunt daarbij is evenwichtige belangenafweging. Als het fonds te weinig pensioenpremie vraagt voor de inkoop van pensioenaanspraken, dan gaat dat ten koste van de belangen van pensioengerechtigden en bestaande aanspraken van (gewezen) deelnemers. Als het fonds te veel pensioenpremie vraagt voor de inkoop van pensioenaanspraken, dan gaat dat ten koste van de deelnemers (werknemers) en werkgevers die premie inleggen.

Om sterke fluctuaties als gevolg van rentebewegingen te voorkomen is het toegestaan om de premie te dempen en daarbij uit te gaan van een vaste rekenrente, de zogenoemde gedempte disconteringsvoet. Bpf HiBiN heeft besloten om gebruik te blijven maken van een gedempte kostendekkende premie. Tot 1 januari 2020 bedraagt de rekenrente 2,5% per jaar, tenzij er tussentijds een (ingrijpende) wijziging van het strategische beleggingsbeleid plaatsvindt.

De premiedekkingsgraad van 80% ligt onder de 100% en is lager dan de beleidsdekkingsgraad, waardoor de premie niet bijdraagt aan het herstel van het fonds. Dit betekent dat de aangroei van de pensioenverplichtingen door pensioenopbouw naast de premie-inkomsten ook gefinancierd moet worden uit toekomstige onzekere beleggingsopbrengsten.

Premiedemping in de tijd brengt met zich mee dat (verwachte) overschotten en tekorten worden gecompenseerd waarbij het bestuur een tijdelijk tekort accepteert. Om de evenwichtigheid van het premiebeleid in een breder perspectief te beoordelen, is door het bestuur in 2018 een ALM-studie uitgevoerd. Voor de resultaten wordt verwezen naar paragraaf 5.2.1. van dit jaarverslag.

De resultaten uit de ALM-studie over de financierbaarheid van de pensioenregeling zijn door het bestuur met sociale partners besproken. Bij de besprekingen over de nieuwe financieringsafspraken vanaf 1 januari 2020 de constatering uit de ALM-studie mee te nemen. Het bestuur heeft in het kader van evenwichtige belangenafweging bij sociale partners aangegeven aanvullende voorwaarden te stellen aan de hoogte van de premie, door het eventueel bepalen van een minimum voor de premiedekkingsgraad en/of de toekomstige opbouw te verlagen.

5.2.11 Wijziging pensioenregeling per 1 januari 2019

De sociale partners van de sector handel in bouwmaterialen zijn verantwoordelijk voor de inhoud en wijziging van de pensioenregeling. Bpf HiBiN heeft de opdracht van sociale partners om de pensioenregeling uit te voeren. Het bestuur van Bpf HiBiN kan daarnaast de sociale partners voorstellen om de pensioenregeling op punten aan te passen, te vereenvoudigen, te verbeteren of te verduidelijken.

Partnerpensioen

Na diverse overleggen tussen Bpf HiBiN en sociale partners is besloten om de pensioenregeling op het punt van het partnerpensioen te wijzigen.

Tot en met 31 december 2018 is het ouderdomspensioen opgebouwd op basis van 2% van de pensioengrondslag per dienstjaar zolang het dienstverband voortduurt, in combinatie met een risico partnerpensioen van 60% van het te bereiken ouderdomspensioen. Het risico partnerpensioen is verzekerd zolang de deelnemer (in loondienst) werkzaam blijft in de sector. Bij uit diensttreden uit de sector en pensionering vervalt dit risico partnerpensioen.

Als één van deze gebeurtenissen zich voordoet vindt er een verplichte uitruil plaats van een deel van het opgebouwde ouderdomspensioen naar een partnerpensioen ter grootte van 70% van het verlaagde opgebouwde ouderdomspensioen.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt overgegaan naar een partnerpensioen op opbouwbasis. Het verschil met de oude situatie is dat de deelnemer nu elk jaar een deel van het partnerpensioen opbouwt. De verplichte uitruil bij uitdiensttreding, pensionering of echtscheiding vervalt hierdoor. De jaarlijkse pensioenopbouw is als volgt:

- Ouderdomspensioen: 1,625% van de pensioengrondslag
- Partnerpensioen: 1,138% (70% van opbouwpercentage ouderdomspensioen).

De voordelen van een partnerpensioen op opbouwbasis zijn:

- eenvoudiger uitlegbare regeling (dit conform een wens van toezichthouder DNB);
- duidelijkere communicatie: geen verrassingen meer ten aanzien van de hoogte van het ouderdomspensioen achteraf door verlaging voor de uitruil bij echtscheiding, pensionering en/of einde dienstverband.

Het bestuur heeft de financiële effecten van deze wijzigingen laten berekenen door de actuaris en tevens beoordeeld tijdens de ALM-studie. Daaruit volgt de conclusie dat de wijziging geen gevolgen heeft voor de financierbaarheid van de regeling.

Premievrijstelling

Daarnaast is op verzoek van het bestuur door sociale partners besloten om de hoogte van de percentages voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid vanaf 1 januari 2019 voor deelnemers die na deze datum arbeidsongeschikt worden te verhogen naar maximaal 100% waardoor deze meer 'marktconform' zijn.

5.2.12 Toekomstbestendigheid fonds

De toezichthouder DNB wil dat pensioenfondsen operationeel, organisatorisch en bestuurlijk wendbaar en weerbaar zijn ten aanzien van mogelijke veranderingen in hun omgeving.

Het bestuur van het fonds deelt dit standpunt. De werkgroep Toekomstvisie heeft de toekomstmogelijkheden van Bpf HiBiN in het jaar 2017 onderzocht en deze per brief gecommuniceerd richting DNB.

Het bestuur van Bpf HiBiN onderkent de tendens van fusies die leidt tot een steeds kleiner aantal pensioenfondsen, maar ziet voornamelijk geen noodzaak voor Bpf HiBiN om te fuseren. Bpf HiBiN kan zeer goed zelfstandig voortbestaan omdat het in control is ten aanzien van de kerntaken van het fonds (de pensioenadministratie en het vermogensbeheer) en deze kerntaken tegen, voor kleine en middelgrote pensioenfondsen, toonaangevend lage kosten kan uitvoeren.

Ter verdere vergroting van de kostenefficiëntie en in reactie op de branchevervaging sluit Bpf HiBiN een aansluiting van/bij een ander fonds in de toekomst niet uit. Het jaar 2018 is gebruikt om aan te tonen dat de zelfadministratie heeft geleid tot een kostenverlaging en verbetering van de dienstverlening.

Ook een fusie met een ander fonds wordt niet uitgesloten. Het belang van de deelnemer zal bepalend zijn. Het bestuur van Bpf HiBiN wil hierbij zelf in 'the lead' zijn/blijven en overweegt in dit kader om een methodiek te ontwikkelen om per situatie of periodiek zo objectief mogelijk te kunnen beoordelen of een consolidatie waarbij Bpf HiBiN partij zou zijn in het belang van zijn deelnemers is.

5.3 ONTWIKKELING FINANCIËLE POSITIE

5.3.1 Financiële doelstelling

De voornaamste financiële doelstellingen van het fonds zijn:

- waarborgen van de opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het reglement vastgelegde bepalingen;
- waarborgen van voldoende middelen voor het kunnen doen van de reglementair te verstrekken pensioenuitkeringen;
- minimaliseren van de kansen op een dekkings- en reservetekort, alsmede van de mate van dekkings- en reservetekort;
- onder de hiervoor genoemde doelstellingen / voorwaarden, maximaliseren van het beleggingsrendement om de voorwaardelijke toeslagen te kunnen realiseren.

5.3.2 Het Financieel Toetsingskader

Voor de berekening van de actuele dekkingsgraad wordt gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur zoals deze van toepassing is vanaf 1 januari 2015 onder het (aangepaste) Financieel Toetsingskader (FTK). De rentetermijnstructuur is gebaseerd op de UFR (forward rate).

Onder het FTK wordt het (strategisch) vereist eigen vermogen (VEV) zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgelegde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het fonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke toezeggingen.

Door de zogenaamde solvabiliteitstoets wordt de vereiste dekkingsgraad berekend. Voor de berekening van de solvabiliteitstoets hanteert het fonds het standaardmodel van DNB. Voor de bepaling van de uitkomst van de solvabiliteitstoets bij de financiële positie op de balansdatum (31 december 2018) is onder andere van belang hoe de beleggingen voor risico van het fonds feitelijk zijn verdeeld over de verschillende beleggingscategorieën. De strategisch vereiste dekkingsgraad bedraagt 116,8% ultimo 2018.

5.3.3 Ontwikkeling dekkingsgraad

Voor pensioenfondsen is de hoogte van de dekkingsgraad een maatstaf voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de bezittingen (het vermogen) en de verplichtingen (de huidige en toekomstige pensioenbetalingen) van een pensioenfonds, uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad kan op verschillende manieren worden vastgesteld. In 2018 gelden de volgende dekkingsgraden:

Beleidsdekkingsgraad

Pensioenfondsen zijn per 1 januari 2015 verplicht een beleidsdekkingsgraad te gebruiken. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is voor de besluitvorming door het bestuur over toeslagen (indexatie) en kortingen (verlagen pensioenen) en de rapportage van belang. De beleidsdekkingsgraad is stabiel dan de niet-gemiddelde dekkingsgraad. Er wordt daardoor minder op dagkoersen gestuurd.

Actuele dekkingsgraad voor DNB (de UFR dekkingsgraad)

In de jaarverslaggeving en de verslaggeving naar de toezichthouder DNB wordt door het fonds tevens de actuele (UFR) dekkingsgraad gehanteerd. Deze actuele dekkingsgraad is gebaseerd op de rentetermijnstructuur ('RTS') zoals die door DNB is vastgesteld en gepubliceerd. De actuele dekkingsgraad wordt maandelijks samen met de beleidsdekkingsgraad aan DNB gerapporteerd.

Dekkingsgraad op marktwaarde

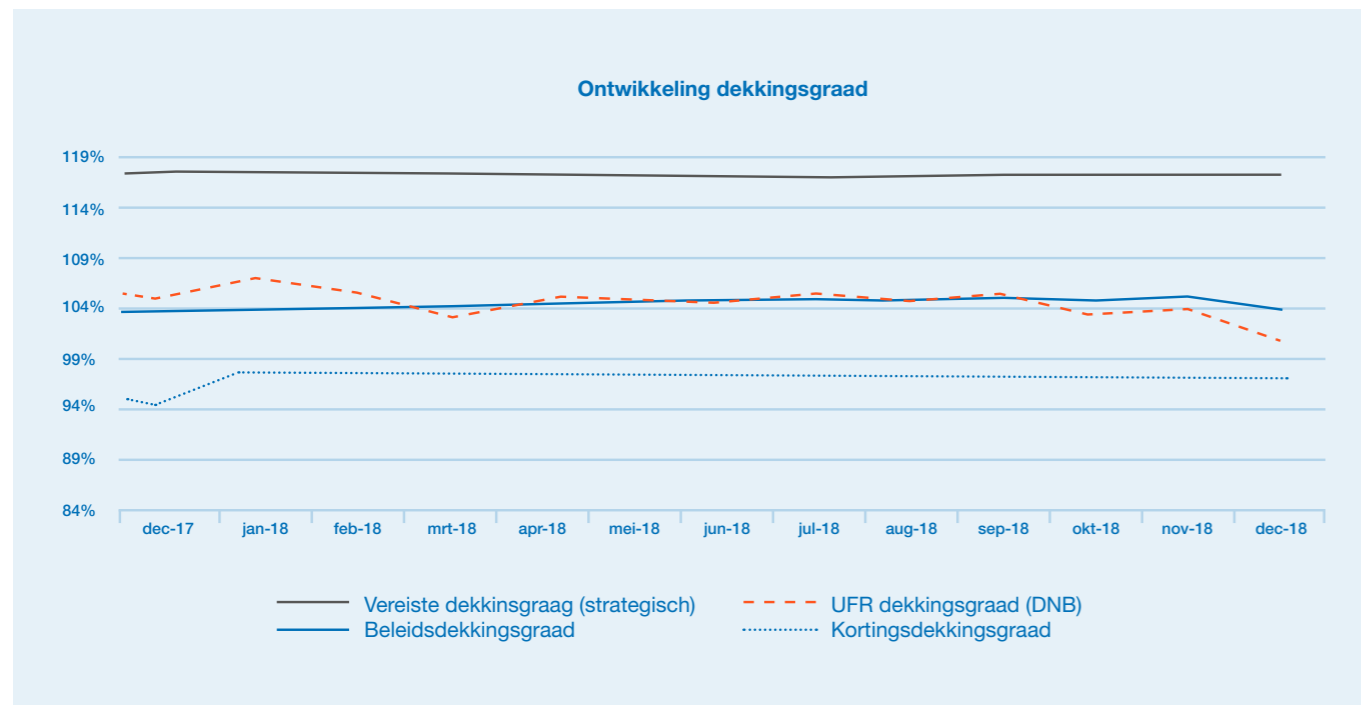
De beleidsdekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad voor DNB worden berekend op basis van de voorgeschreven RTS, inclusief de UFR, van DNB. De daadwerkelijke markttrenten - ofwel de zuivere RTS - wijken hiervan af voor looptijden vanaf 20 jaar. De dekkingsgraad op marktwaarde voor het beleggingsbeleid en risicobeleid wordt bepaald op basis van de zuivere RTS. Het gebruik van de dekkingsgraad op marktwaarde geeft een actueler beeld van de financiële positie van het fonds.

Reële dekkingsgraad

Bij de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als een pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig toeslag kan verlenen (indexeren) met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagenbeleid. Een toekomstbestendig toeslagenbeleid houdt in:

1. er mag toeslag worden verleend vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%;
2. toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De grafiek op de volgende pagina laat het verloop zien van de diverse dekkingsgraden in 2018.

Actuele dekkingsgraad per 31 december 2018

De actuele dekkingsgraad (UFR) is in 2018 gedaald van 104,9% naar 100,5%. Aan de daling van de actuele dekkingsgraad liggen verschillende oorzaken ten grondslag:

- De daling van de rentetermijnstructuur (marktrente) heeft geleid tot een stijging van de voorziening pensioenverplichtingen met € 46.178.000.
- Bpf HiBiN ontvangt een doorsneepremie van 22,2% van de pensioengrondslagsom. De onderliggende rekenrente is gebaseerd op een lange termijn verwachting ten aanzien van het reële fondsrendement en vastgesteld op 2,5% per jaar. De actuariële benodigde premie die voor de pensioenopbouw aan de voorziening wordt toegevoegd, is gebaseerd op de marktrente. De marktrente lag per 1 januari 2018 gemiddeld genomen aanmerkelijk lager dan de voor de premie gehanteerde rekenrente van 2,5% op jaarbasis. Daardoor is er een verlies op premie geleden van € 9.870.000.
- De daling van de aandelenkoersen in het laatste kwartaal van 2018.

Beleidsdekkingsgraad per 31 december 2018

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de UFR-dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is ondanks de dalende actuele dekkingsgraden in de maanden oktober tot en met december, in 2018 gestegen van 103,4% naar 104,5%.

Dekkingsgraad op marktwaarde per 31 december 2018

De dekkingsgraad op marktwaarde (zonder UFR) is gedaald van 100,0% naar 97,0%. De gedaalde marktrente en het verlies op de premie zijn de voornaamste oorzaken.

Reële dekkingsgraad per 31 december 2018

De reële dekkingsgraad is in 2018 gestegen van 83,0% naar 84,5%.

5.4 HERSTELPLAN

Reservetekort of dekkingstekort

Als een pensioenfonds te weinig eigen vermogen heeft, dan is er sprake van een reservetekort (een dekkingsgraad lager dan de strategisch vereiste dekkingsgraad) respectievelijk dekkingstekort (een dekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad). Risico's kunnen onvoldoende opgevangen worden en er kan geen toeslag worden verleend (pensioenen laten meegroeien met de inflatie).

Het FTK is erop gericht dat risico's van pensioenfondsen adequaat worden beheerd en beheerst. Een pensioenfonds moet op elk moment genoeg bezittingen hebben om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast moet er een extra buffer aan eigen vermogen (het vereist eigen vermogen) aanwezig zijn om eventuele negatieve ontwikkelingen op de financiële markten op te kunnen vangen. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,3%. De aan te houden extra buffer op basis van de strategische portefeuille, het strategisch vereist eigen vermogen, hangt af van het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille. Dit komt overeen met een beleidsdekkingsgraad voor Bpf HiBiN eind 2018 van 116,8%.

Actualisatie herstelplan

Met de aanpassing van het FTK op 1 januari 2015 is het fonds per deze datum in een reservetekort is gekomen. Om deze reden is voor 1 juli 2015 een herstelplan ingediend bij DNB.

Herstelplan 2015

In het herstelplan, toont Bpf HiBiN aan op welke wijze binnen de daarvoor gekozen termijn te herstellen tot tenminste het vereist eigen vermogen. De hersteltermijn bedraagt maximaal 10 jaar. In 2015 geldt uit hoofde van een overgangsregeling een maximum van 12 jaar. Bpf HiBiN heeft voor het wettelijke maximum gekozen aangezien de leeftijdsopbouw in lijn ligt met het gemiddelde bij pensioenfondsen. Daarnaast geldt dat een eventueel benodigde korting niet in één keer hoeft te worden genomen maar mag worden gespreid over de duur van de hersteltermijn.

Op basis van de gehanteerde veronderstellingen komt het fonds naar verwachting tijdig uit het reservetekort. Het bestuur zag geen directe aanleiding om het beleid aan te passen. De belangrijkste maatregel uit het herstelplan is het strikt toepassen van het toeslagenbeleid.

Actualisatie herstelplan 2018

Tot het moment dat het fonds het vereist eigen vermogen heeft bereikt, dient jaarlijks voor 1 april een actualisatie op het herstelplan te worden ingediend bij DNB. In dat geactualiseerde herstelplan werkt het fonds in beginsel met dezelfde hersteltermijn die gekozen is bij het voorgaande herstelplan.

Binnen de gestelde termijn van 1 april 2018 is de actualisatie van het herstelplan 2018 ingediend bij DNB. Op basis van het herstelplan is het fonds binnen de gekozen hersteltermijn uit het reservetekort en hoeft het bestuur geen aanvullende maatregelen te nemen.

5.5 PROGNOSETAFEL EN ERVARINGSSTERFTE

Het fonds heeft voor het jaar 2018 de prognosetafel aangepast. Het fonds hanteert met ingang van de maand oktober 2018 de AG-Prognosetafel 2018 en het Aon Hewitt Longevity Model voor de correctie op de prognosetafel (ervaringssterfte). De ervaringssterfte is in 2018 niet aangepast.

5.6 OVERIGE ONTWIKKELINGEN WET- EN REGELGEVING EN OVERHEIDSBELEID

Diverse toezichtmaatregelen en toezichtkosten

Om de toezichtdoelstellingen voor de middellangetermijn, zoals geschetst in de Visie op Toezicht 2018-2022, te realiseren publiceert DNB jaarlijks haar 'Toezicht vooruitblik'. Sommige thema's zijn sector overschrijdend en andere thema's zijn specifiek gericht op pensioenfondsen. Bij het toezicht door DNB stonden in het jaar 2018 specifiek voor pensioenfondsen verschillende thema's centraal. Deze zijn zichtbaar op de volgende pagina.

Themaonderzoek	Gerelateerde risico's
Pensioenfondsen	
1. Evenwichtige financiële keuzes en transparantie	a. Gebrek aan verandervermogen b. Renteontwikkeling: lage rente & rentestijging
2. Toekomstgerichtheid	a. Gebrek aan verandervermogen b. Renteontwikkeling: lage rente & rentestijging
3. Beheersing pensioenuitvoering in een digitaliserende omgeving	a. Toenemende digitalisering en cyberaanvallen
4. Klaar voor IORP II	a. Gebrek aan verandervermogen b. Implementatie (en onbedoelde effecten) van regelgeving

Naleving wet- en regelgeving

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het bestuur nauwgezet gevolgd. Voor het fonds relevante wijzigingen worden geanalyseerd door het bestuursbureau en de opvolging wordt besproken in de commissie- en bestuursvergaderingen. In het bestuursverslag in deze jaarrekening worden de belangrijkste ontwikkelingen toegelicht. Aan het fonds zijn in het afgelopen jaar geen dwangsommen en/of boetes opgelegd.

6

GOED PENSIOENFONDSBESTUUR (PENSION FUND GOVERNANCE)

6.1 INLEIDING

De regels voor governance en medezeggenschap hebben in eerdere jaren geleid tot aanpassingen in de organisatie van Bpf HiBiN. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de wijze waarop Bpf HiBiN goed pensioenfondsbestuur vorm geeft. Naast de Code Pensioenfondsen worden ook onderwerpen als bestuurlijke effectiviteit, deskundigheid en het beloningsbeleid besproken.

6.2 BESTUURLIJKE EFFECTIVITEIT, GESCHIKTHEID EN DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Bestuurlijke zelfevaluatie

Bij zelfevaluatie gaat het om het functioneren van het bestuur als geheel, van de individuele bestuursleden afzonderlijk en het functioneren van de commissies. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en zo mogelijk te verbeteren. Het bestuur toetst periodiek haar geschiktheid, al dan niet met behulp van een externe partij.

Evaluatie bestuursmodel

Onder begeleiding van een externe partij is het huidige paritaire bestuursmodel geëvalueerd. De voor- en nadelen van dit bestuursmodel zijn vergeleken met andere mogelijke bestuursmodellen zoals een onafhankelijk, paritair gemengd, onafhankelijk gemengd en omgekeerd gemengd bestuur.

Naar aanleiding van deze evaluatie is besloten dat er vooralsnog géén aanleiding is het bestuursmodel aan te passen. De huidige pragmatische invulling van het paritaire model, werkt efficiënt en zorgt voor voldoende professionaliteit. Belangrijk aandachtspunt daarbij is wel de steeds minder wordende directe betrokkenheid van de sector groothandel bouwmaterialen.

Evaluatie bestuur

Naast de evaluatie van het bestuursmodel heeft ook een interne evaluatie van (de bezetting van) het bestuur, de bestuurscommissies, de individuele bestuursleden, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht plaatsgevonden.

Geschiktheidsplan

Bpf HiBiN beschikt over een geschiktheidsplan. In dit plan is vastgelegd over welke deskundigheid de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel (moeten) beschikken en op welke wijze de deskundigheid wordt bevorderd. Uitgangspunt is dat de bestuursleden over voldoende kennis, inzicht en oordeelsvorming beschikken om hun taken te volbrengen. Ook is er aandacht voor de competenties van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel.

Een opleidingsplan maakt ook deel uit van het geschiktheidsplan. De bestuursleden volgen specifieke (interne) pensioenopleidingen en wonen themabijeenkomsten bij van de Pensioenfederatie, DNB, de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en andere partijen.

Om de kwaliteit van zijn functioneren te kunnen waarborgen werkt Bpf HiBiN met functieprofielen voor bestuursleden, leden van de raad van toezicht en leden van het verantwoordingsorgaan. Deze profielen wordt verstrekt aan de voordragende, goedkeurende en benoemende organisaties en dienen als leidraad bij de voordracht en benoeming van nieuwe functionarissen. Potentiële kandidaten kunnen zich op basis van het functieprofiel vooraf een volledig beeld vormen van de functie, de gevraagde inzet en deskundigheid, functie-eisen en verantwoordelijkheden.

6.3 COMPLIANCE

Onder compliance wordt het geheel van maatregelen verstaan dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en de integriteit van het fonds worden aangetast. Bpf HiBiN hecht groot belang aan een deugdelijk fondsbestuur en een goede naleving van interne en externe regels.

Het fonds ziet compliance als een belangrijke schakel in de missie om de belangen van deelnemers optimaal te behartigen. Het fonds heeft een gedragscode die wordt nageleefd door de leden van het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in bijvoorbeeld privésituaties te voorkomen. Daarnaast staat in de gedragscode hoe moet worden omgegaan met vertrouwelijke informatie van het fonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elke betrokkene verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Onderdeel van de gedragscode is een regeling melding onregelmatigheden (incidentenregeling) en een klokkenluidersregeling. Deze maken duidelijk hoe gedragingen en gebeurtenissen die aan het fonds schade kunnen toebrengen, moeten worden gemeld en hoe deze meldingen worden behandeld. Een klokkenluider zal geen schade ondervinden van het feit dat hij een onregelmatigheid meldt. Als vertrouwenspersoon is de compliance officer benoemd.

Sinds 2015 worden nevenfuncties van bestuursleden periodiek vastgelegd. In 2017 is de gedragscode van het fonds geactualiseerd. Dit betreft aanpassingen op grond van wet- en regelgeving.

De rol van de compliance officer wordt sinds medio 2016 vervuld door de heer T. Otten van KPMG. De compliance officer beoordeelt jaarlijks de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen een vragenlijst te verstrekken en te rapporteren over de naleving. Zijn rapport wordt binnen het bestuur beoordeeld. Waar nodig worden aanvullende maatregelen getroffen. De compliance officer heeft in maart 2019 aan het bestuur zijn bevindingen over de naleving van de gedragscode gerapporteerd. De compliance officer geeft in het rapport over 2018 aan dat de gedragscode is nageleefd.

Daarnaast heeft de compliance officer voor de insiderregeling, de privétransacties van de insiders van het fonds over 2018 vergeleken met de transacties in de beleggingen van het fonds. De compliance officer heeft hierover gerapporteerd in een rapport van maart 2019. Op basis van dit rapport concludeert het bestuur dat de insiderregeling correct is nageleefd.

6.4 PRINCIPES VOOR BEHEERST BELONINGSBELEID

Bpf HiBiN onderschrijft de Principes voor beheerst beloningsbeleid. Het doel van deze Principes is 'perverse beloningsprikkelers' bij financiële ondernemingen en pensioenfondsen tegen te gaan. Het bestuur heeft in het jaar 2018 het beloningsbeleid geëvalueerd en bijgesteld.

6.5 CODE PENSIOENFONDSEN 2018

De Code Pensioenfondsen werkt volgens het 'pas toe of leg uit'-principe. Bpf HiBiN heeft bij de implementatie van de Wet versterking bestuur de Code Pensioenfondsen meegenomen bij haar besluitvorming en volgt de principes van de Code. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan, niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dat betekent dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. Het volledig volgen van alle normen uit de Code is dus niet verplicht. Wel wordt ieder pensioenfonds geacht aan te kunnen geven waarom ze bepaalde afwijkende keuzes hebben gemaakt.

Het fonds past de normen van de (nieuwe) Code (2018) vrijwel volledig toe. Voor zover het fonds afwijkt van de normen van de Code 2018 wordt dit hierna per norm toegelicht.

Scheve stemverhouding

De Code kent als belangrijk principe bij besluitvorming dat elk bestuurslid stemrecht heeft. Dit is bij Bpf HiBiN eveneens het geval. Bij afwezigheid van een bestuurslid wordt, indien mogelijk, een volmacht gegeven aan een bestuurslid.

Echter, indien in een vergadering niet evenveel werkgeversbestuursleden en bestuursleden namens werknemers/pensioengerechtigden aanwezig zijn, is er behoefte aan een 'gewogen stemverhouding' om recht te blijven doen aan het uitgangspunt van paritair samengesteld bestuur. Door een paritair gewogen stemverhouding hebben de werkgeversleden en bestuursleden die de werknemers/pensioengerechtigden vertegenwoordigen in deze situatie evenveel 'stemkracht'.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid voor het bestuur is niet van toepassing op de directeur van het bestuursbureau. De directeur is niet medebeleidsbepalend. Met de directeur is een arbeidsovereenkomst gesloten voor onbepaalde tijd.

Diversiteitsbeleid

Het fonds voldoet niet voor alle organen aan alle criteria die volgens de Code in het kader van diversiteitsbeleid worden gehanteerd. Zie hiervoor de volgende paragraaf.

Een overzicht van alle normen van de Code is opgenomen in [bijlage 2](#) bij dit verslag.

6.6 DIVERSITEITSBELEID

De Code Pensioenfondsen stelt kwantitatieve normen aan de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan. In elk orgaan moeten zowel mannen als vrouwen plaats hebben en zowel personen onder als boven de 40 jaar. Het bestuur sluit met haar diversiteitsbeleid aan bij de Code Pensioenfondsen en streeft ernaar dit beleid ook (indien mogelijk) toe te passen op de samenstelling van de raad van toezicht. De doelstelling bij samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan is dat rekening wordt gehouden met de opbouw van het deelnemersbestand van het fonds.

Uitvoerend het verslagjaar voldoet het bestuur niet aan de normen voor de samenstelling man/vrouw of het hebben van een lid dat jonger is dan 40 jaar. Dat geldt ook voor de samenstelling van de raad van toezicht. Het verantwoordingsorgaan van Bpf HiBiN voldoet aan de gestelde normen van het diversiteitsbeleid.

Voor het invullen van de huidige vacature is een mannelijke kandidaat met een leeftijd onder de 40 jaar voorgedragen door vakbond FNV. Het diversiteitsbeleid wordt door alle fondsorganen breed gedragen.

6.7 WIJZIGINGEN REGLEMENTEN EN ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA

Gedurende het jaar 2018 heeft het bestuur besloten om de sociale partners te adviseren om het pensioenreglement eenvoudiger te maken en per 1 januari 2019 te wijzigen. Tevens is de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) gewijzigd. Het uitvoeringsreglement is in 2018 niet gewijzigd.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement regelt de afspraken tussen het fonds en de werkgevers die zijn aangesloten bij het fonds. Het uitvoeringsreglement is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2017.

Pensioenreglement

Het pensioenreglement voor de basis pensioenregeling wordt per 1 januari 2019 aangepast op twee onderdelen. De eerste wijziging betreft de wijze van verzekeren van het partnerpensioen van risicobasis naar opbouwbasis. De tweede wijziging betreft het verhogen van de percentages premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor deelnemers welke arbeidsongeschikt worden vanaf 1 januari 2019.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn)

De abtn van het fonds wordt jaarlijks geactualiseerd en is per 10 december 2018 opnieuw vastgesteld door het bestuur.

6.8 COMMUNICATIE

Het communicatiebeleid van het fonds ligt vast in het communicatiebeleidsplan 2018-2020. De schriftelijke communicatie naar (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en de uitingen op de website van het fonds, voldoen aan de wettelijke eisen. Het fonds wil de informatie voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden begrijpelijker en eenvoudiger te maken.

In 2018 is in de communicatie aandacht besteed aan het beleggingsbeleid voor het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen. Via de Pensioenflits is uitgelegd aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden waarom het fonds belegt en wat de risico's van beleggen zijn. Ook het maatschappelijk verantwoord beleggen kwam aan bod. Vervolgens is aan deelnemers gevraagd een vragenlijst in te vullen en zo hun voorkeuren in risicobereidheid en maatschappelijk verantwoord beleggen aan te geven.

De werkgevers zijn via brieven op de hoogte gehouden over de nieuwe functionaliteiten van het werkgeversportaal.

De actieve deelnemers ontvingen in september het jaarlijkse Uniform Pensioenoverzicht (UPO 2018). Pensioengerechtigden ontvingen zowel een jaaropgave 2017 als het jaarlijkse pensioenoverzicht. Gewezen deelnemers ontvingen tot het jaar 2018 eenmaal in de vijf jaar schriftelijk een Uniform Pensioenoverzicht. Het UPO voor gewezen deelnemers is in december 2018 verstuurd.

6.9 KLACHTEN, GESCHILLEN EN INCIDENTEN

Klachten en geschillen

Vanwege de overgang naar de situatie van zelfadministratie per 1 januari 2017, is de klachten- en geschillenregeling aangepast. Naast het proces voor de afwikkeling van een klacht of geschil is het verschil tussen een klacht versus geschil duidelijker gedefinieerd. Een klacht is iedere vorm van ontevredenheid van klager over de uitvoering van de pensioenreglementen waarbij het kan gaan om de behandeling, bejegening of dienstverlening die door de klager als onjuist wordt ervaren. Een geschil is een verschil van mening tussen de partij die een geschil aanhangig wil maken en het bestuur over de inhoudelijke interpretatie van de pensioenregeling, uitvoeringsreglement of statuten.

Klachten

Het bestuursbureau heeft in totaal vijf klachten gehad, twee van werkgevers en drie van deelnemers. Drie klachten waren gegrond en zijn afgehandeld. Twee klachten bleken ongegrond.

Geschillen

In het jaar 2018 zijn er vier geschillen geweest over de onjuiste uitvoering van de pensioenregeling. Het bestuursbureau heeft de geschillen beoordeeld. Een geschil was gegrond en daarvoor zijn de pensioenaanspraken aangepast. Drie geschillen zijn afgewezen.

Incidenten in de uitvoering

Gedurende het jaar 2018 heeft het fonds bij de Autoriteit Persoonsgegevens geen gevallen van een (mogelijke) datalek gemeld.

6.10 TOEZICHTHOUDER AFM EN DNB

AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten, waaronder het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid. Het fonds is door de AFM (en DNB) geselecteerd voor de tweede uitvraag 'Financiële opzet en informatie'. Deze specifieke vragen gingen over de wijze waarop het fonds communiceert over (mogelijke) verlagingen van de pensioenen en toeslagverlening op de middellange termijn.

DNB

DNB is als toezichthouder belast met het prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het fonds legt daarom structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, abtn en de jaarstukken voor aan DNB. Verder informeert het fonds DNB met de voorgeschreven rapportages periodiek over de financiële situatie van het fonds.

Reguliere correspondentie

Er is reguliere correspondentie met de toezichthouder geweest in 2018. Zo heeft het fonds van DNB verschillende algemene brieven ontvangen over op dat moment actuele thema's voor pensioenfondsen. Dit zijn onder andere de sectorbrief over de toezichtthema's 2018, de wijzigingen in het aanleveren van rapportages naar DNB (van e-Line naar Digitaal Loket) instructiebrieven over het indienen van het herstelplan en de haalbaarheidstoets.

Specifieke correspondentie

Specifieke brieven die het fonds heeft ontvangen zijn het akkoord op het door het fonds ingediende actualisatie herstelplan 2018.

Dwangsommen en boetes

Er zijn in 2018 geen dwangsommen of boetes door toezichthouders opgelegd.

Gesprek met DNB

In het verslagjaar 2018 heeft het fonds geen gesprek gehad met DNB.

INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

7.1 INLEIDING

Om de doelstelling van het fonds zoals beschreven in paragraaf 3.1 te realiseren, wordt het bestuur geconfronteerd met financiële en niet-financiële risico's. Het bestuur neemt bewust beleggingsrisico's.

Financiële risico's zijn bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de rente, de waardeontwikkeling van aandelen en vastgoed en verzekeringstechnische situaties zoals overlijden en arbeidsongeschiktheid. Ook niet-financiële risico's kunnen van invloed zijn op de doelstellingen van Bpf HiBiN. Voorbeelden hiervan zijn uitvallende pensioenadministratiesystemen van het fonds, zodat pensioenuitkeringen niet (tijdig) gedaan kunnen worden of dat afgesproken processen niet juist gevolgd worden. Het bestuur kijkt integraal naar zowel financiële als niet-financiële risico's en de onderlinge samenhang hiertussen. Op deze manier worden risico's, die onder andere de doelstellingen van het fonds beïnvloeden, tijdig gesignaleerd, geanalyseerd en beheerd.

7.2 BEHEERSTE EN INTEGRE BEDRIJFSVOERING EN INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

Integraal risicomanagement is het proces waarmee richting wordt gegeven aan de risicobeheersing en geldt als basis voor het besluitvormingsproces van het bestuur van Bpf HiBiN. Het integraal risicomanagement van het fonds richt zich op drie aspecten:

- de doelstellingen van Bpf HiBiN;
- de activiteiten om de doelstellingen te realiseren;
- de (risico)cultuur.

7.3 RISICHOUDING

In het vanaf 1 januari 2015 geldende FTK neemt de risicohouding van het fonds een belangrijke plaats in. In september 2015 heeft het bestuur in overleg met sociale partners de risicohouding voor financiële risico's op korte en lange termijn vastgesteld.

De risicohouding voor de lange termijn komt tot uitdrukking in de gekozen ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het strategisch vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor. Op basis van het gekozen beleggingsbeleid is in het jaar 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten heeft het bestuur de voorgeschreven ondergrenzen ten aanzien van het verwachte pensioenresultaat en de maximale afwijking vastgesteld. Voor een toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 5.2.5.

De risicohouding op korte termijn wordt vertaald in het strategisch vereist eigen vermogen en een bandbreedte daarom heen. Het strategisch vereist eigen vermogen bedraagt 16,8% van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2018. Gezien de risicobereidheid heeft het bestuur besloten beperkte beleggingsrisico's te accepteren. De belangrijkste doelstellingen zijn immers om de dekkingsgraad zo goed mogelijk op niveau te houden en de kans op korten van de opgebouwde pensioenen zo laag mogelijk te houden. Daarbij hoort een beperking van het beleggingsrisico hetgeen zich vertaalt in geringe bandbreedtes. Er is een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen vastgesteld van 13% respectievelijk 18%. Per kwartaal wordt het vereist eigen vermogen op basis van het strategische beleggingsbeleid geschat en vergeleken met genoemde grenzen.

Ten aanzien van de niet-financiële risico's streeft het bestuur naar een kwalitatief hoogwaardige uitvoering, waarmee:

- minimaal voldaan wordt aan de wet- en regelgeving;
- gekeken wordt naar de best practices in de pensioensector;
- een beeld bestaat van een betrouwbare organisatie die streeft naar continuïteit, consistentie, transparantie en werkt in het belang van haar stakeholders;
- tevredenheid en vertrouwen van (gewezen) deelnemers geldt met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening.

Het fonds stelt om deze reden hoge eisen aan de uitvoering van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer.

Daarnaast is het fonds blootgesteld aan externe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld politieke ontwikkelingen of ontwikkelingen bij de aangesloten ondernemingen, de zogenaamde omgevingsrisico's.

De risicobereidheid van het bestuur voor niet-financiële risico's is laag.

7.4 RISICORAAMWERK

Het bestuur hanteert een raamwerk, bestaande uit de volgende componenten:

- De risicostrategie: welke risicostrategie hanteert het fonds om haar doelstellingen te bereiken en wat is de risicobereidheid? Missie en visie van het fonds zijn gedefinieerd.
- Governance rondom risicomanagement: hoe is risicomanagement binnen het fonds georganiseerd en hoe neemt het bestuur haar verantwoordelijkheid?
- Risicobeleid: zijn alle gedefinieerde risico's uitgeschreven in beleid en zijn tolerantiegrenzen gedefinieerd?
- Risicomanagement processen: is er een proces om jaarlijks te evalueren en bij te sturen?
- Informatie: hoe wordt het risicobeleid gemonitord en geëvalueerd?

Binnen dit risicoraamwerk heeft het bestuur bepaald in welke ontwikkelingsfase zij zich bevindt en wat het ambitieniveau is. Het bestuur wenst op een geformaliseerde en gestructureerde wijze om te gaan met risico's en de beheersing hiervan en heeft daarom een aantal stappen gedefinieerd om integraal risicomanagement verder in te bedden in de bestuurlijke organisatie van Bpf HiBiN. Dit is een doorlopend proces, dat jaarlijks wordt geëvalueerd.

7.5 RISICO-INVENTARISATIE

In de maanden januari en september is door het bestuursbureau samen met het bestuur een update van de risico-inventarisatie uitgevoerd. Daarbij is gevraagd naar de nieuwe financiële en niet-financiële risico's en de kwantificering daarvan op basis van 'kans maal impact'. Voor de definitie van 'impact' is voor de risico's de eventuele financiële schade gekoppeld aan de actuele dekkingsgraad. Tevens zijn de eerder vastgestelde risico's op deze wijze gekwantificeerd. Tevens heeft in september 2018 ook de systematische integriteitsrisico-analyse plaatsgevonden.

Bpf HiBiN hanteert voor het in kaart brengen van de risico-omgeving als basis het FOCUS-model zoals gedefinieerd door De Nederlandsche Bank, aangevuld met fonds specifieke risico's.

FOCUS indeling risico's

Risk-drivers	Risico's
Macro/sector	Krediet
Bedrijfsmodel en strategie	Markt
Gedrag, cultuur en governance	Matching/rente
Infrastructuur/IT	Operationeel Verzekeringstechnisch Liquiditeit Integriteit

De risico's worden nader beschreven in hoofdstuk 13 'risicobeheer en derivaten' in de jaarrekening.

7.6 VOORNAAMSTE RISICO'S 2018

Sinds 1 januari 2017 heeft het fonds de pensioenadministratie in eigen beheer. Het bestuur van het fonds streeft naar een kwalitatief hoogwaardige uitvoering.

Omdat de risicobereidheid van het bestuur voor niet-financiële risico's laag is, heeft het fonds in 2018 prioriteit gegeven aan de behandeling van de volgende voornaamste risico's:

- inadequate dienstverlening Bpf HiBiN;
- fouten in pensioenadministratie;
- financierbaarheid van de pensioenregeling.

De risico's, de mogelijke impact van het risico op de doelstelling van het fonds, de genomen maatregelen en - voor zover al getoetst - de effectiviteit daarvan, worden hierna kort beschreven.

Inadequate dienstverlening Bpf HiBiN

Onder 'inadequate dienstverlening' wordt door het fonds verstaan het risico dat de kwaliteit van de dienstverlening omslachtig, niet effectief, onvoldoende, kostenverhogend en in strijd met de bescherming persoonsgegevens (AVG) is.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. De ARGC en/of bestuur monitoren en beoordelen de diverse kwartaalrapportages op het gebied van:

- autorisaties en richtlijnen voor administratiesystemen ter voorkoming van datalekken;
- ontwikkeling van de kosten ten opzichte van het vastgestelde budget;
- Service Level Agreement met de kritieke prestatie indicatoren voor de afdeling pensioenadministratie;
- klachten en geschillen.

Het bestuur heeft op basis van de rapportages en eigen bevindingen geconstateerd dat de dienstverlening in het jaar 2018 adequaat is verlopen. Daarnaast hebben er zich geen datalekken of IT-risico's plaatsgevonden.

Fouten in de pensioenadministratie

Onder 'fouten in de pensioenadministratie' wordt door het fonds verstaan het risico dat de pensioenadministratie (mede door de historie vanuit de vorige pensioenuitvoerder) niet de juiste gegevens bevat om op een juiste wijze de pensioenaanspraken en/of pensioenpremie vast te stellen.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. De pensioenadministratie werkt volgens vastgestelde processen en richtlijnen voor wat betreft administratieve organisatie en interne controle, waaronder het vier-ogen-principe. Daarnaast wordt zoveel mogelijk systeemgericht gewerkt door koppeling van diverse (automatisering)systemen. Tot slot geldt er een verplichte aansluiting door werkgevers op het werkgeversportaal van Bpf HiBiN en een voorgeschreven manier van gegevensaanlevering.

De ARGC beoordeelt jaarlijks het handboek administratieve organisatie en interne controle en het Business Continuity Plan van het bestuursbureau. De externe accountant controleert jaarlijks de brongegevens.

De ARGC en/of bestuur monitoren en beoordelen de diverse rapportages op het gebied van:

- autorisaties en richtlijnen voor administratiesystemen ter voorkoming van datalekken;
- Service Level Agreement met de kritieke prestatie indicatoren voor de afdeling pensioenadministratie, inclusief de rapportage over de verplichtstelling.

Financierbaarheid van de pensioenregeling

De financierbaarheid van de pensioenregeling is een omgevingsrisico. Onder omgevingsrisico wordt door het fonds verstaan het risico op schade als gevolg van veranderende externe omstandigheden zoals veranderingen in het toezicht, concurrentie, schaalvergroting en -verkleining, ontwikkelingen in de bedrijfstak en politieke ontwikkelingen. Kenmerken die het omgevingsrisico beïnvloeden zijn: economische en politieke ontwikkelingen, ontwikkelingen sponsor(en), gedrag en verwachtingen deelnemers en wet- en regelgeving.

Voor Bpf HiBiN is de financierbaarheid van de pensioenregeling een belangrijk onderdeel voor evenwichtige belangenafweging. Het is aan sociale partners om naast de inhoud van de pensioenregeling het budget voor de arbeidsvoorwaarde pensioen vast te stellen. Dat budget vertaalt zich in de premie. Het feitelijk vaststellen van de kostendekkende premie is de verantwoordelijkheid van het bestuur van het fonds.

Er heeft in het jaar 2018 regelmatig overleg plaatsgevonden tussen het bestuur, vakbonden en de Koninklijke Hibin over de huidige premiedekkingsgraad en de pensioenpremie vanaf het jaar 2020 en/of het verlagen van het percentage voor de jaarlijkse pensioenopbouw. Sociale partners en het bestuur van het fonds hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Geen van beide partijen kan de verantwoordelijkheid van de ander overnemen.

7.7 RISICOGEVOLGEN BOEKJAAR 2018

De impact van de financiële risico's op de (beleids)dekkingsgraad wordt beschreven in de hoofdstuk 8. In 2018 hebben geen incidenten conform de incidentenregeling plaatsgevonden.

7.8 TOELICHTING IN JAARREKENING

Een uitgebreide toelichting op het beleid van het beheersen van de fondsrisico's is in de jaarrekening opgenomen in onderdeel 'Risicobeheer en derivaten'. Bij dit onderdeel staat een overzicht van de omvang van financiële risico's voor het fonds. Een aantal van die risico's (zoals valutarisico en renterisico) wordt in de jaarrekening uitgebreid behandeld.

Het risicomanagement van het fonds bevat ook, zoals reeds aangegeven, immateriële risico's (bijvoorbeeld het communicatie- en integriteitsrisico). Die risico's zijn lastig tot niet te kwantificeren en niet apart gespecificeerd in de jaarrekening. Omgekeerd zijn alle risico's die genoemd worden in de jaarrekening onderdeel van het risicomanagement van het fonds.

7.9 FINANCIEEL CRISISPLAN

Het fonds heeft een financieel crisisplan opgesteld. Dit financieel crisisplan bevat een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien de beleidsdekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het fonds in gevaar komt.

Door vooraf duidelijk te maken hoe het bestuur voornemens is om te gaan met een crisissituatie wordt het (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden duidelijk hoe er met de pensioenen omgegaan wordt tijdens een crisis.

Overigens is het financieel crisisplan niet een plan dat in een crisissituatie kant-en-klaar uitgevoerd moet worden. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en de omstandigheden van dat moment. Een financieel crisisplan is dus niet hetzelfde als een herstelplan.

Het financieel crisisplan van het fonds bevat de volgende onderdelen:

- wanneer is er naar de mening van het fonds sprake van een crisis;
- welke maatregelen heeft het fonds ter beschikking in geval van een crisis;
- tot welke kortingsgrenzen leiden de maatregelen van het fonds;
- wat is het verwachte financiële effect van de inzet van de maatregelen in geval van een crisis;
- hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging.

Het financieel crisisplan is opgenomen in de abtn en te raadplegen via de website van het fonds. In het eerste kwartaal van 2019 is door het bestuur een aangepast crisisplan opgesteld.

8.1 BELEIDSDEKKINGSGRAAD, ACTUELE DEKKINGSGRAAD EN SOLVABILITEIT

De certificerend actuaris heeft de financiële positie van het fonds conform de wettelijke solvabiliteitstoets beoordeeld. Hieruit komt naar voren dat voor het fonds sprake is van een situatie van een dekkingstekort.

De reservepositie van het fonds is gedaald van € 40.928.000 positief ultimo 2017 tot € 4.935.000 positief ultimo 2018. Per 31 december 2018 was sprake van een dekkingstekort. Dit betekent dat het eigen vermogen van het fonds minder is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

De actuele dekkinggraad, uitgedrukt in een percentage van het totaal van de activa verminderd met de schulden en overlopende passiva ten opzicht van de voorziening pensioenverplichtingen, is ultimo het boekjaar gedaald van 104,9% naar 100,5%.

De beleidsdekkinggraad (het gemiddelde van de actuele dekkinggraden over 12 maanden) is in 2018 gestegen van 103,4% naar 104,5%.

8.2 PREMIEBELEID

Het fonds kent een drietal begrippen van premie. Het bestuur vindt het van belang helder aan te geven wat deze drie premies inhouden en waar zij voor gebruikt worden. De drie begrippen zijn:

- de feitelijke premie;
- de zuivere kostendekkende premie;
- de gedempte kostendekkende premie.

8.2.1 Feitelijke premie

In het uitvoeringsreglement is de relatie tussen het fonds en de aangesloten werkgevers geregeld, met inachtneming van de Pensioenwet. De pensioenregeling wordt gefinancierd door het jaarlijks heffen van premie voor iedere deelnemer (feitelijk verschuldigde premie).

De feitelijk verschuldigde premie is een doorsneepremie. De doorsneepremie is het in het geldende pensioenreglement opgenomen percentage van de pensioengrondslag van de betreffende deelnemer. Dit percentage is voor het jaar 2018 vastgesteld op 22,2%. De feitelijke (in rekening gebrachte) premie in het jaar 2018 bedraagt € 37.538.000. Hiervan heeft € 174.000 betrekking op gefactureerde premies uit voorgaande boekjaren.

8.2.2 Kostendekkende premie

Een pensioenfonds moet in principe voor de jaarlijkse pensioenopbouw een (zuiver) kostendekkende premie berekenen. De kostendekkende premie wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december voorafgaand aan het boekjaar.

De feitelijke premie was in 2018 lager dan de kostendekkende premie.

Kostendekkende premie	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	€ 42.096.000	€ 38.558.000
Opslag voor uitvoeringskosten	€ 1.646.000	€ 2.153.000
Solvabiliteitsopslag	€ 7.156.000	€ 5.861.000
Totaal	€ 50.898.000	€ 46.572.000

Het verschil in 2018 op basis van de rentetermijnstructuur was € 13.534.000 negatief. De belangrijkste oorzaak is de lage rente.

De reguliere pensioenuitvoeringskosten bedroegen in 2018 € 1.953.000. De uitvoeringskosten zijn hiermee gedaald vergeleken met de uitvoeringskosten in 2017. De opslag op de premie bestaat uit de gemaakte kosten in het boekjaar (€ 1.953.000) minus de vrijgevallen excassokosten van de pensioenuitkeringen (€ 307.000). De opslag in de kostendekkende premie voor uitvoeringskosten kwam uit op € 1.646.000.

8.2.3. Gedempte kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie geeft belangrijke informatie over de kracht van de premie in tijden van lage rente. De daling van de rente leidt tot een navenante verhoging van deze zuivere kostendekkende premie.

Juist omdat de voorgeschreven rentetermijnstructuur waarmee gerekend moet worden sterk kan bewegen, heeft de wetgever het mogelijk gemaakt dat pensioenfondsen de (zuivere) kostendekkende premie mogen dempen met een voortschrijdend gemiddelde van de rente of met het verwacht rendement.

Dit betekent dat de beoordeling van de kostendekkendheid van de premie plaatsvindt door vergelijking van de gedempte kostendekkende premie met de feitelijke premie.

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit vier componenten:

- de inkooppremie voor pensioenopbouw;
- een opslag voor de uitvoeringskosten;
- een opslag voor solvabiliteit waarmee de dekkinggraad op peil moet blijven;
- een opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening.

Het fonds heeft voor de berekening van de premie gekozen voor de methode van premiedemping op basis van verwacht fondsrendement. Het fonds heeft daarvoor als peildatum de rente per 31 oktober 2014 gebruikt. Op basis van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is het verwachte fondsrendement op 4,6% per jaar vastgesteld. Deze rentevoet geldt voor vijf jaar, van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2019.

Gedempte kostendekkende premie	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	€ 20.092.000	€ 17.589.000
Opslag voor uitvoeringskosten	€ 1.646.000	€ 2.153.000
Solvabiliteitsopslag	€ 3.416.000	€ 2.674.000
Voorwaardelijke onderdelen	€ 10.328.000	€ 9.550.000
Totaal	€ 35.482.000	€ 31.966.000

De opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening is een saldopost. De totale gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van een rekenrente van 2,5% per jaar, zonder toepassing van de opslag voor solvabiliteit. In 2018 geldt een gedempte kostendekkende premie van € 35.482.000. De premiemarge ten opzichte van de in rekening gebrachte feitelijke premie voor 2018 is daarmee € 1.882.000 positief. Een positieve premiemarge wordt toegevoegd aan een bestemde premiereserve. Deze blijft buiten beschouwing bij de berekening van de actuele dekkinggraad. De bestemde premiereserve is beschikbaar indien in enig jaar de gedempte kostendekkende premie ontoereikend is.

8.3 TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS

De Technische Voorziening (voorziening pensioenverplichtingen) is op basis van het pensioenreglement versie 17 september 2015, door het fonds vastgesteld en gecontroleerd door de actuaris Towers Watson Netherlands B.V. met inachtneming van de bepalingen in de Pensioenwet en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. De actuariële verklaring over de voorziening pensioenverplichtingen en het oordeel omtrent de toereikendheid van de middelen voor de dekking van de over het verleden reglementair toegezegde aanspraken zijn in dit verslag opgenomen. De Technische Voorziening is in 2018 gestegen van € 839.403.000 naar € 905.177.000. De voornaamste redenen van deze stijging zijn de opbouw van nieuwe pensioenaanspraken, de stijging van het aantal actieve deelnemers en de daling van de RTS.

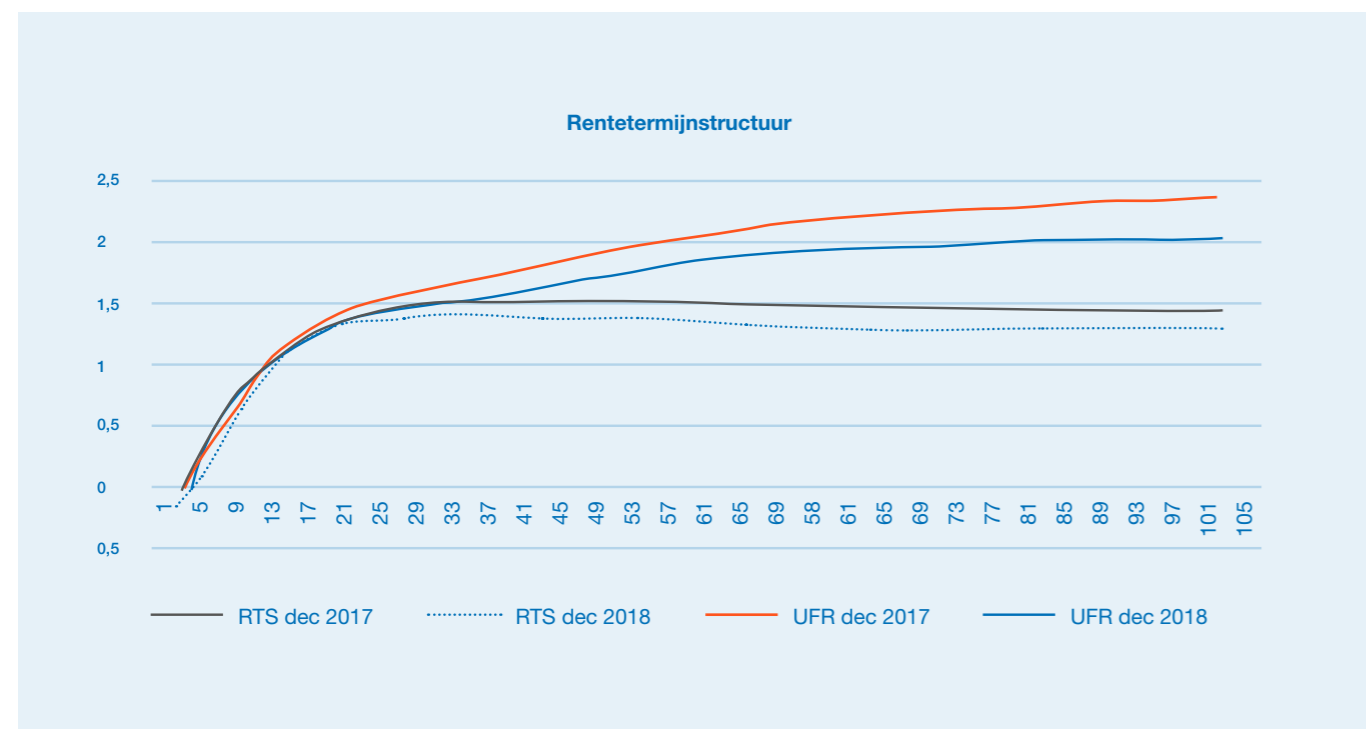
8.4 ONTWIKKELING VAN DE ACTUELE DEKKINGSGRAAD IN HET VERSLAGJAAR

In het jaar 2018 heeft de actuele dekkingsgraad zich, naar de bijdrage van de diverse elementen, als volgt ontwikkeld:

	2018	2017
Dekkingsgraad per 1 januari	104,9%	99,8%
Premie	-1,1%	-1,1%
Uitkering	0,1%	0,0%
Toeslagen	0,0%	0,0%
Wijzigingen in de rentetermijnstructuur	-5,4%	1,6%
Overig resultaat beleggingen	0,8%	4,8%
Overige oorzaken	1,2%	-0,2%
Dekkingsgraad per 31 december	100,5%	104,9%

8.5 ONTWIKKELING VAN DE RENTETERMIJNSTRUCTUUR

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de verschillende rentetermijnstructuren in de jaren 2017 en 2018 opgenomen. Hieruit blijkt dat de rente in het jaar 2018 is gedaald.

8.6 TOESLAGBELEID EN TOESLAGAMBITIE

De toeslagverlening (ook wel toeslag of indexatie genoemd) en mate van toeslagverlening hangt af van de beleidsdekkingsgraad van Bpf HiBiN. Het gevoerde toeslagbeleid is een beleidsmaatregel van het bestuur. Het bestuur heeft de mogelijkheid om hiervan af te wijken, binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving.

Onder het aangepaste FTK per 1 januari 2015 worden strengere voorwaarden gesteld aan het verlenen van toeslagen op pensioenaanspraken en pensioenrechten. Toeslagverlening mag alleen indien de toeslag toekomstbestendig is.

Het fonds mag alleen de pensioenen verhogen indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%. Bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 110%, kan een reguliere toeslag worden verleend. Voorwaarde is dat de reguliere toeslagverlening toekomstbestendig is. Dit betekent dat bij de bepaling van de mate van toeslagverlening de omvang van het vereist eigen vermogen boven de toeslagdrempel van 110% (de toeslagruimte) zodanig hoog moet zijn dat hieruit naar verwachting naar de toekomst toe een permanente toeslagverlening van diezelfde hoogte zou kunnen worden gefinancierd. Bij een verwacht gemiddelde volledige toeslagverlening van 2% per jaar betekent dit, dat de volledige maatstaf mag worden toegekend bij een dekkingsgraad van naar schatting 124,2%.

De toeslag per 1 januari 2018 bedraagt 0,00%. De beleidsdekkingsgraad voor Bpf HiBiN is per eind 2018 104,5%. Daar deze (fors) lager ligt dan het minimum niveau van 110% is het niet toegestaan om toeslag te verlenen. Gevolg is dat de pensioenrechten van pensioengerechtigden en aanspraken en gewezen deelnemers vanaf 2009 14,43% cumulatief achter zijn gebleven bij de ambitie van Bpf HiBiN. In 2008 heeft voor het laatst toeslagverlening plaatsgevonden.

Ook de voorwaardelijke toeslag voor actieve deelnemers (werkenden), die tot 1 januari 2015 gebaseerd was op de loonindex van de bedrijfstak en sinds 1 januari 2015 gebaseerd is op de prijsinflatie, kon vanaf 2008 niet toegekend worden. Deze bleef daarmee vanaf 2008 10,72% achter op de ambitie. In 2007 heeft voor deze groep voor het laatst toeslagverlening plaatsgevonden. Indien er in de toekomst sprake is van eventuele inhaalindexatie, wordt er op individuele basis gekeken wat de achterstand is.

Met het oog op de huidige beleidsdekkingsgraad, is het de verwachting dat de komende jaren slechts beperkte toeslagverlening op de pensioenaanspraken en pensioenrechten kan plaatsvinden.

8.7 Z-SCORE EN PERFORMANCETOETS

Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Wanneer de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is, moet het fonds vrijstelling verlenen van de verplichtstelling wanneer een aangesloten onderneming daarom verzoekt. Hiervoor wordt het feitelijke beleggingsrendement vergeleken met het rendement van een door het fonds vastgestelde normportefeuille.

Dit wordt gedaan door jaarlijks de Z-score van het fonds te bepalen. Hierbij wordt het rendement (de performance) van het fonds met het rendement van de benchmark vergeleken, en het verschil gedeeld door een factor die afhankelijk is van de samenstelling van het belegde vermogen (de verhouding obligaties/aandelen).

Vervolgens worden de Z-scores over een periode van 5 jaar samengevat in een performancetoets. Indien de uitkomst van de performancetoets plus een vastgesteld percentage van 1,28% negatief is, dan heeft een aangesloten onderneming de mogelijkheid om vrijstelling van verplichte deelneming in het fonds te verkrijgen. De pensioenregeling moet wel gelijkwaardig zijn aan die van Bpf HiBiN. Meer informatie over de berekening van de Z-score en de performancetoets is te vinden in het Vrijstellings- en Boetebesluit Wet Bpf 2000.

De uitkomsten van de Z-score en de Performancetoets over 2018 zijn 0,26% (Z-score) respectievelijk 1,78% (performancetoets). Aangesloten ondernemingen kunnen dus niet verzoeken om vrijstelling op basis van de performancetoets.

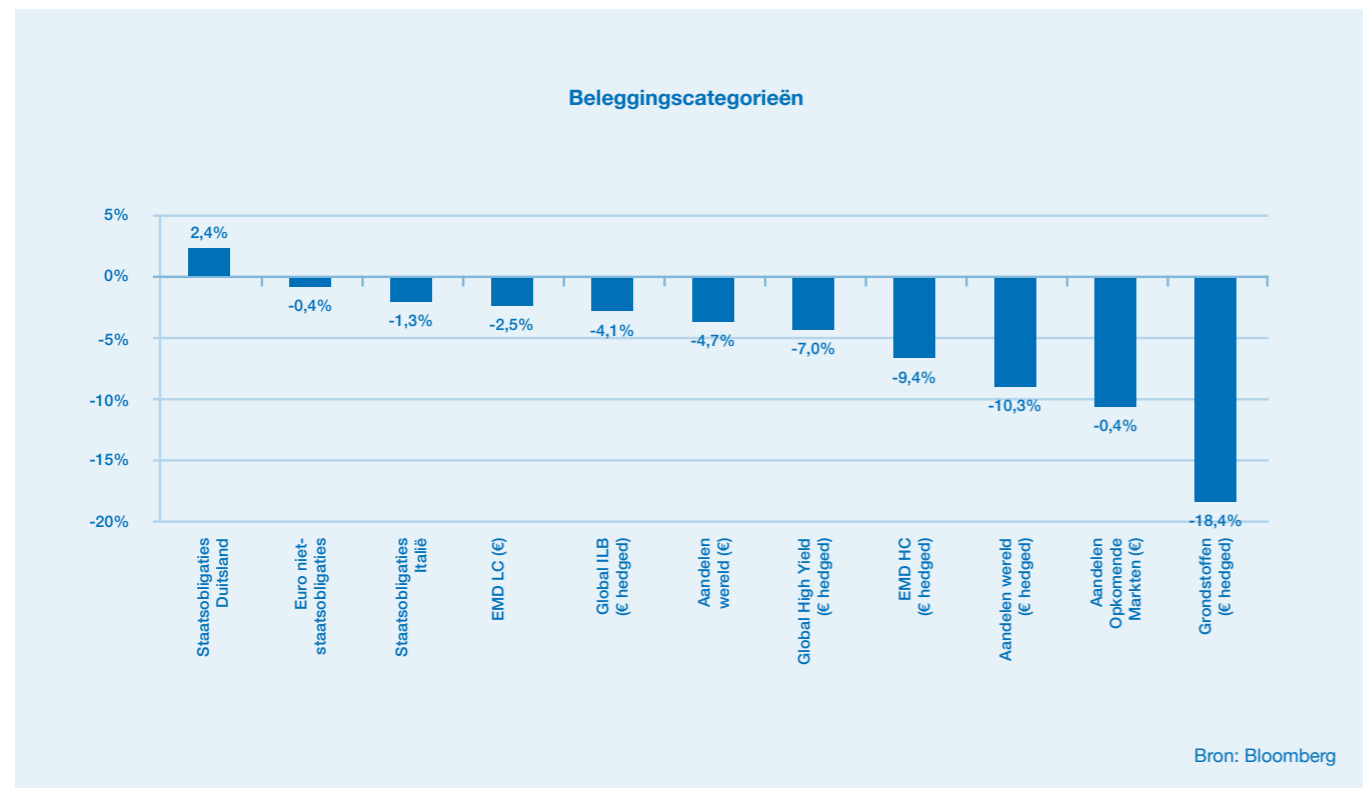
9.1 TERUGBLIK ECONOMIE EN FINANCIËLE MARKTEN

Het jaar 2018 werd gekenmerkt door toenemende macro-economische onzekerheid die een negatieve impact heeft gehad op het rendement van aandelen. Doordat daarnaast de kapitaalmarktrente in de VS opliep, leverde ook grote delen van de obligatiemarkt negatieve rendementen op, met uitzondering van de rendementen in de kernlanden van Europa. De stijgende handelsspanningen tussen de VS en de rest van de wereld hebben gedurende het jaar bijgedragen aan een hoge volatiliteit en dalende waarderingen in Amerikaanse aandelen. Elders, heeft de opkomst van populistische partijen in Europese landen zoals Italië geleid tot angst voor een mogelijke versnippering van de Europese Unie, die het hele jaar door heeft geleid tot een verkoopdruk in Europese aandelen. Ten slotte heeft het gebrek aan vooruitgang bij de Brexit-onderhandelingen de Britse valuta en Britse aandelen verzwakt. De bezorgdheid van beleggers over deze risico's heeft de sterke economische groei in de VS en de eurozone in de eerste helft van 2018 grotendeels overschaduwde.

Centrale banken, onder aanvoering van de Fed, gingen verder met het normaliseren van het monetaire beleid. De Amerikaanse centrale bank (Fed) verhoogde de beleidsrente vier keer met 25 basispunten. Het rentetarief bedraagt nu 2,5%. Daarnaast verkleinde de Fed de omvang van de balans. De Europese Centrale Bank (ECB) voerde gedurende 2018 nog steeds een ruim monetair beleid. Wel werd de omvang van het opkoopprogramma voor obligaties teruggebracht. Met ingang van 2019 stopt de ECB helemaal met dit opkoopprogramma. Obligaties die aflopen, worden wel herbelegd.

Totaalrendementen

Het was een tegenvallend beleggingsjaar. De totaalrendementen van de meeste beleggingscategorieën waren in 2018 negatief. Alleen de meeste staatsobligaties noteerden een plus. De totaalrendementen van de risicovollere beleggingscategorieën waren negatief. De risico-opslagen van deze categorieën stegen. Aandelen opkomende markten kenden een moeilijk jaar, vooral door het fors negatieve rendement op Chinese aandelen. Wereldwijde aandelen (ontwikkelde markten) gingen in het vierde kwartaal onderuit, waardoor de opgebouwde jaarwinst ruimschoots is geleverd werd.

Valuta

De Amerikaanse dollar steeg ten opzichte van de euro met 4,8%, onder invloed van verschillende factoren, waaronder de implementatie van belastingverlagingen en investeringen in infrastructuur in combinatie met bezorgdheid over de geopolitieke stabiliteit van de Eurozone en onzekerheid over de impact op Europa van Brexit. Een andere grote valutabeweging kwam op het conto van euro-yen, waarbij de Japanse valuta met 5,9% in waarde steeg ten opzichte van de euro. Deze stijging werd gedreven doordat de yen als veilige havenvaluta gezien wordt, tijdens deze tijden van onzekerheid en volatiliteit in 2018. Elders, met de dreiging dat een potentiële handelsoorlog realistischer werd, deprecieerden valuta's van opkomende markten sterk ten opzichte van de dollar, met name de Turkse lira die 40,3% verloor van zijn waarde.

9.2 BELEGGINGSBEGINSELEN (INVESTMENT BELIEFS)

Investment beliefs beschrijven op een heldere en beknopte wijze de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid. De investment beliefs, ook wel beleggingsbeginselen, vormen daarmee de basis of de filosofie voor de inrichting van het vermogensbeheer, de verdeling van de beschikbare middelen over de verschillende beleggingscategorieën, beleggingsstijlen en het risicomanagement. Bpf HiBiN hanteert de volgende beleggingsbeginselen, welke nader zijn uitgewerkt in het beleggingsplan en abtn van het fonds:

- Bpf HiBiN is een lange termijn belegger;
- Bpf HiBiN is kostenbewust;
- Bpf HiBiN belegt alleen in categorieën en strategieën die het op hoofdlijnen begrijpt;
- Bpf HiBiN belegt maatschappelijk verantwoord;
- risico vereist een extra rendement;
- diversificatie loont;
- illiquiditeit loont.

9.3 PRUDENT PERSON

Met de aanpassing van het FTK per 1 januari 2015 is expliciet in de regelgeving opgenomen dat het fonds onderbouwt dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regels.

Dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan van het fonds passen binnen de prudent person regel, blijkt onder meer uit de volgende punten:

- het fonds kent een duidelijke organisatiestructuur met betrekking tot het beleggingsbeleid en besluitvorming hierover;
- er is een balans tussen de omvang, aard en complexiteit van de beleggingsportefeuille enerzijds en de aanwezige kennis en ervaring en het risicobeheer anderzijds. Op dit punt heeft regelmatig onderzoek plaatsgevonden, onder andere in ALM-studies. Daarnaast komt dit tot uitdrukking in de risicohouding van het fonds;
- het fonds stelt voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast, dat in ieder geval een beschrijving bevat van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en een bandbreedte voor de beleggingsportefeuille;
- het fonds vertaalt het strategisch beleggingsbeleid naar een beleggingsplan waarin een gedetailleerde omschrijving van het beleggingsbeleid wordt gegeven;
- het fonds stelt een beleggingscyclus vast op grond waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en opnieuw wordt beoordeeld;
- transparantie over het beleggingsbeleid naar belanghebbenden van het fonds komt tot uitdrukking in de verklaring inzake beleggingsbeginselen.

De belangrijkste uitgangspunten voor toepassing van het prudent beginsel zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. In de tabel op de volgende pagina is een samenvatting opgenomen van deze onderbouwing.

Regelgeving

Artikel 135 Pensioenwet

- Bpf HiBiN heeft als primaire doelstelling een nominaal pensioen uit te keren en wil secundair koopkracht behouden. In de ALM-studie is als uitgangspunt genomen dat om beide doelstellingen te bereiken, het pensioenfonds risico moet nemen, maar het risico moet gematigd zijn om de kans op het korten van pensioenaanspraken van deelnemers beperkt te houden. De verplichtingen vormen op deze manier het uitgangspunt voor het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsbeleid is dan ook vastgesteld in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden;
- Het niet beleggen in de bijdragende ondernemingen is niet van toepassing voor het fonds;
- Conform de abtn en de Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging vindt de waardering van de beleggingen grotendeels op marktwaarde plaats conform Level 1 (prijzen in actieve markten voor gelijke instrumenten) en Level 2 (prijzen in actieve markten voor soortgelijke activa of verplichtingen of waarderings technieken waarbij inputfactoren zijn gebaseerd op observeerbare marktdata) waarderings. Slechts 25,6% van de beleggingen vallen onder de categorie level 3 (beleggingen die gewaardeerd worden met modellen waarvan tenminste een input niet direct observeerbaar is in de markt). Van laatstgenoemde categorie beleggingen worden de naleving van de vastgelegde processen gecontroleerd middels accountantsverslagen van de betrokken beleggingsfondsen en de ISAE3402-verklaringen van de betrokken beheerorganisaties;
- In de jaarrekening wordt gerapporteerd hoe het fonds uitvoering geeft aan het maatschappelijk verantwoord beleggen.

Artikel 13 en 13a besluit FTK

- Het fonds belegt hoofdzakelijk in zeer liquide beleggingsproducten. Bovendien is Bpf HiBiN een relatief jong fonds, waardoor de premie-instroom groter is dan de pensioenuitkeringen. De grootste liquiditeitsbehoefte komt voort uit derivatencontracten. Er is in dit kader sprake van dagelijks onderpandbeheer;
- Alle beleggingen vinden plaats op gereguleerde markten;
- Het fonds heeft het beleggingsbeleid ('beleggingscyclus') gedetailleerd beschreven en vastgelegd in het beleggingsplan en de abtn. Daarnaast zijn restricties vastgelegd in de vermogensbeheercontracten, beleggingsrichtlijnen en de prospectussen van de beleggingsfondsen;
- De portefeuille is gespreid over beleggingscategorieën, regio's, landen en sectoren. De monitoring van o.a. restricties t.a.v. concentratie-, kredietrisico's en securities lending vindt plaats via verschillende (risico-) rapportages;
- Bpf HiBiN heeft in haar abtn en in het beleggingsplan vastgelegd dat derivaten slechts gebruikt mogen worden om de risicograad van de beleggingen te verlagen en de portefeuille op een meer efficiënte wijze te beheren.

Beheerste en integere bedrijfsvoering (artikel 143 Pensioenwet)

- Het fonds beschikt ten aanzien van de beleggingscyclus over een duidelijke, volledige en transparante organisatiestructuur;
- Het bestuur belegt alleen in beleggingsobjecten / fondsen die zij begrijpt en doorziet, waarvan de risico's adequaat beheersbaar zijn en die passen bij de risicohouding en verplichtingen van het fonds.

Regels uitbesteding (artikel 34 Pensioenwet)

- Het fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid dat mede richtlijnen ten aanzien van de selectie en evaluatie van vermogensbeheerders bevat;
- Het fonds borgt dat de mandaten en richtlijnen van de vermogensbeheerders aansluiten op het strategische beleggingsplan en het beleggingsbeleid, onder meer door het vooraf en tussentijds beoordelen van contracten, mandaten en richtlijnen.

Verbod op langlopende leningen en garantstelling (artikel 136 Pensioenwet)

- Bpf HiBiN heeft dergelijke leningen en garantstelling niet in de beleggingsportefeuille.

9.4 MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN (ESG)

Een van de investment beliefs van Bpf HiBiN is dat het fonds maatschappelijk verantwoord is. Het bestuur heeft dit investment belief verder uitgewerkt in een ESG-beleid. Het bestuur van Bpf HiBiN wil niet dat de toepassing

van het ESG-beleid leidt tot een lager verwacht rendement voor de deelnemers en het mag ook niet leiden tot concentratierisico. Daarnaast heeft het fonds aandacht voor mogelijk hogere kosten. Verantwoord beleggen mag leiden tot iets hogere kosten (enkele basispunten) maar mag geen negatieve impact hebben op het risico-rendementsprofiel van de portefeuille. Deze verschillende aspecten weegt Bpf HiBiN in haar besluitvorming af.

Omdat Bpf HiBiN in beleggingsfondsen belegt (in plaats van in zogenaamde discretionaire mandaten), is Bpf HiBiN voor het ESG-beleid afhankelijk van de fondsen waar het in belegt en kan het niet zelf individuele ondernemingen screenen op de voor Bpf HiBiN belangrijke thema's. Bpf HiBiN kan echter wel beleggen in beleggingsfondsen die uitsluiten op basis van internationale standaarden (zoals bijvoorbeeld UN Global Compact). Bij de selectie van beleggingsfondsen worden indien mogelijk alleen ESG-screened versies overwogen. Dit is echter niet voor alle beleggingscategorieën mogelijk en is in het jaar 2018 alleen nog toegepast op de beleggingscategorie aandelen. In december 2018 is voor de beleggingscategorie bedrijfsobligaties overgegaan naar een ESG-versie van het beleggingsfonds. Als voor andere beleggingscategorieën de mogelijkheden van ESG-screened fondsen toenemen, zal Bpf HiBiN dit ook voor de overige beleggingscategorieën toe gaan passen.

Wet- en regelgeving

Sinds 2013 moeten pensioenfondsen investeringen vermijden in bedrijven die te maken hebben met de productie, verkoop of distributie van clustermunten, maar ook in beleggingsinstellingen en indexen waar clustermunten-ondernemingen voor meer dan 5% deel van uitmaken. Ook dienen fondsen investeringen te vermijden wanneer sprake is plaatsing van een onderneming op een zwarte lijst of van sanctiemaatregelen, zoals tegen Rusland en Syrië.

Bpf HiBiN heeft haar beleggingen getoetst aan bovenstaande wet- en regelgeving en bevestigd gekregen van haar vermogensbeheerders dat zij voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, waaronder de sanctiewet.

9.5 ORGANISATIE VERMOGENSBEHEER

De kennis en deskundigheid op het gebied van het vermogensbeheer binnen het bestuur en de ondersteuning op dit gebied door het bestuursbureau is de afgelopen jaren toegenomen. In het jaar 2017 is een traject afgerond om de organisatie rondom het vermogensbeheer en de invulling van de beleggingsportefeuille eenvoudiger, efficiënter en goedkoper in te richten. De controle op de diverse uitbestedingspartijen is verbeterd en de kosten zijn gereduceerd.

9.6 STRATEGISCH BELEGGINGSBELEID

Het strategisch beleggingsbeleid wordt vastgesteld op basis van een Asset Liability Management (ALM) studie. Een ALM studie heeft als doel om pensioenfondsen inzicht te geven in de gevolgen van beleidskeuzes.

Het bestuur beschikt hierbij over de volgende sturingsinstrumenten:

- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- beleggingsbeleid.

Matching en returnbeleggingen

De beleggingsportefeuille van Bpf HiBiN is opgedeeld in matching- en returnbeleggingen. Met de matchingbeleggingen wordt getracht zoveel mogelijk de ontwikkeling van de nominale verplichtingen te volgen. Met de returnbeleggingen wordt getracht extra rendement te behalen voor het kunnen voldoen aan de toeslag-ambitie.

De invulling van de beleggingsportefeuille in 2018 is, rekening houdend met de gematigde economische vooruitzichten, in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Strategisch beleggingsbeleid	Strategische weging	Bandbreedte	Benchmark	Invulling
Aandelen	27,5%	22,5– 32,5%		
Aandelen ontwikkelde markten	22,7%	15 – 30%	MSCI World Custom ESG 100% Hedged to EUR Index (Net Dividend)	Northern Trust/ beleggingsfonds
Aandelen opkomende markten	4,8%	3 – 7%	MSCI Emerging Markets Custom ESG Index (net dividend)	Northern Trust/ beleggingsfonds
Vastrentende waarden	65%	55 – 75%		
Staatsobligaties en swaps	45%	35 – 55%	Portefeuille rendement	BlackRock / discretionair
Bedrijfsobligaties	6%	4 – 8%	Iboxx euro Corporates AA	Standard Life/ beleggingsfonds
High Yield obligaties	2%	1 – 3%	Merrill Lynch US High Yield Master II Index	Wells Fargo/ beleggingsfonds
Obligaties opkomende landen hard currency)	4%	3 – 5%	JPM GBI-EM Global Diversified Composite Hedged to EUR	Pictet/ beleggingsfonds
Particuliere hypotheek	6%	3 – 8%	SAREF customized hypotheek benchmark	SAREF/ beleggingsfonds
Zakelijke hypotheek	2%	1 – 3%	Barclays Customized swap index 2-4 jaar	SAREF/ beleggingsfonds
Private Debt	0%	0 – 5%	Nader te bepalen	Niet ingevuld in 2018
Vastgoed	7,5%	2,5 – 12,5%	Portefeuille rendement	
Beursgenoteerd vastgoed	2,5%	0 – 5%	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index	Northern Trust/ beleggingsfonds
Niet-beursgenoteerd vastgoed	5%	0 – 10%	Portefeuille rendement	SAREF/ beleggingsfondsen
Rente en valuta				
Rente afdekking	50%	45 – 55%	Portefeuille rendement	BlackRock / discretionair
Valuta afdekking	100%	95 – 105%	Geen benchmark	Binnen aandelenfonds ontwikkelde markten

Wijzigingen in beleggingsbeleid

Op basis van uitgebreide evaluaties en een portefeuille constructiestudie is in het jaar 2018 geen wijziging doorgevoerd in de strategische beleggingsportefeuille. Wel is besloten dat een beleggingscategorie een belang in de portefeuille moet hebben van minimaal 2,5% en dat er ruimte moet worden ingebouwd voor de nieuwe beleggingscategorie private debt. Deze categorie is in 2018 nog niet ingevuld. Gedurende het jaar is eveneens besloten om de categorie staatsobligaties opkomende landen in harde valuta (obligaties uitgegeven in bijvoorbeeld USD, euro of yen) op een passieve wijze in te vullen. De implementatie hiervan vindt in 2019 plaats.

9.7 DERIVATEN

Bpf HiBiN belegt in derivaten. Dit zijn producten die hun waarde ontleen aan een ander, onderliggend, product. Bpf HiBiN gebruikt derivaten alleen om risico's te reduceren en te beheersen. Zo wordt het renterisico ten opzichte van de verplichtingen gereduceerd met onder andere renteswaps.

9.8 RENTERISICO

Bpf HiBiN heeft de renteafdekking gerealiseerd door een vrijwel identiek looptijdprofiel als dat van de verplichtingen te simuleren. Er wordt gebruik gemaakt van fysieke (zero coupon) obligaties en diverse renteswaps. Door het gebruik van deze renteswaps kan met aanzienlijk minder geïnvesteerd vermogen toch een 50% afdekking van het volume van de technische voorzieningen plaatsvinden. Dit is het gevolg van het feit dat er binnen renteswaps impliciet kortlopend geld wordt geleend en in langlopend papier wordt belegd. Door het gebruik van deze techniek is het mogelijk geweest om ook een relatief groot belang in returnbeleggingen aan te houden.

Het beleid van het fonds is dat binnen de portefeuille gestuurd wordt op een rente afdekking in een marktwaarde omgeving. Het renterisico op de waardeverandering van de nominale verplichtingen wordt voor 50% afgedekt. Voor de berekening van het renterisico en de invulling van de afdekking worden de volgende beleggingscategorieën meegenomen:

- Euro staatsobligaties;
- renteswaps;
- bedrijfsobligaties (investment grade);
- particuliere hypotheek.

9.9 SAMENSTELLING BELEGD VERMOGEN

De totale waarde van de beleggingsportefeuille (inclusief derivaten met een negatieve waarde) bedroeg € 897,9 miljoen per 31 december 2018 ten opzichte van € 872,9 miljoen ultimo 2017. Het beleggingsrendement over 2018 bedroeg 0,8%.

9.10 BELEGGINGSRESULTATEN

In de volgende tabel worden de beleggingsrendementen van de portefeuille (inclusief derivaten) en de benchmark over de jaren 2017 en 2018 weergegeven.

Beleggingsrendementen	Portefeuille 2018	Benchmark 2018	Portefeuille 2017	Benchmark 2017
Totale portefeuille	0,8%	0,6%	4,8%	3,8%
Matching beleggingen	4,8%	4,9%	-3,0%	-2,9%
Return beleggingen	-4,2%	-5,2%	14,1%	13,2%
Uitsplitsing matching beleggingen				
Staatsobligaties en rentederivaten	6,1%	6,1%	-4,0%	-4,0%
Euro bedrijfsobligaties	-1,4%	-1,3%	2,6%	2,4%
Particuliere Hypotheken	1,3%	1,6%	2,1%	-0,4%

Beleggingsrendementen	Portefeuille 2018	Benchmark 2018	Portefeuille 2017	Benchmark 2017
Uitsplitsing return beleggingen				
Aandelen	-8,7%	-9,2%	18,1%	18,0%
Aandelen wereldwijd ontwikkelde landen	-8,6%	-9,0%	17,6%	17,2%
Aandelen wereldwijd opkomende landen	-10,9%	-10,6%	20,9%	21,3%
Hoogrenderende vastrentende waarden				
High Yield obligaties	2,2%	2,7%	1,0%	2,3%
Emerging Market Debt Hard Currency	-7,7%	-7,0%	7,1%	8,2%
Zakelijke Hypotheken	4,3%	0,2%	3,5%	-0,2%
Vastgoed				
Vastgoed beursgenoteerd	11,0%	11,0%	-1,9%	-3,1%
Vastgoed Nederland niet-beursgenoteerd				
• Woningen	18,0%	18,0%	14,9%	14,9%
• Winkels	3,1%	3,1%	5,1%	5,1%
• Kantoren	-18,2%	-18,2%	15,3%	15,3%
• Industrie	-	-	-22,8%	-22,8%
Vastgoed Internationaal direct				
• Europa	7,8%	7,8%	9,2%	9,2%
• Amerika	9,9%	9,9%	-9,5%	-9,5%
• Azië	8,4%	8,4%	1,9%	1,9%
Totaal Vastgoed	9,4%	7,1%	3,3%	5,8%

Het rendement van 0,8% is vooral behaald met de matching beleggingen en de vastgoedportefeuille. De rendementen van overige categorieën zijn gematigd positief en voor aandelen, bedrijfsobligaties en staatsobligaties uit opkomende landen negatief. Het behaalde beleggingsrendement van 0,8% was licht hoger dan het benchmarkrendement van 0,6%. Dit komt vooral omdat de vastgoedbeleggingen het goed hebben gedaan en er gedurende het jaar sprake is geweest van een overweging ten opzichte van de normweging. Ook aandelen wereldwijd ontwikkelde markten doen het iets beter dan de eigen benchmark, wat positief heeft bijgedragen.

9.11 ONTWIKKELING MATCHING BELEGGINGEN

Het rendement op de matching beleggingen van 6,1% is het gevolg van de rentedaling die heeft plaatsgevonden in 2018 en moet gerelateerd worden aan de toename van de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De (swap)rente die moet worden gebruikt voor de waardebeoordeling van de voorziening pensioenverplichtingen, wordt bepaald en voorgeschreven door De Nederlandsche Bank. Deze rente wordt de Ultimate Forward Rate genoemd.

De Ultimate Forward Rate is een risicovrije rekenrente die voor looptijden van 20 jaar en langer gehanteerd wordt. De rekenrente na 20 jaar beweegt zich richting een lange termijn niveau, welke vanaf 15 juli 2015 wordt bepaald door de gemiddelde 20-jaars swaprente van de afgelopen 10 jaar. Per 31 december 2018 bedraagt deze rente 2,3% (ultimo 2017: 2,6%). Voor looptijden korter dan 20 jaar wordt de daadwerkelijke marktrente (swaprente) gehanteerd.

Als de rente daalt, stijgt de waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen. Stijgt de rente, dan daalt de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De waarde van de voorziening pensioenverplichtingen is in 2018 gestegen van € 839.403.000 naar € 905.177.000. Dit wordt veroorzaakt door de nieuwe opbouw van pensioenaanspraken en de daling van de rente.

Met de portefeuille behorend bij 'matching beleggingen' wordt getracht zoveel mogelijk de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen te volgen. Het bestuur heeft voor 2018 besloten het renterisico tussen de voorziening van de pensioenverplichtingen en de beleggingen in de matchingportefeuille voor 50% op elkaar af te stemmen (af te dekken). Dit doet Bpf HiBiN door de looptijd van de beleggingen in de matching-portefeuille voor 50% in overeenstemming te brengen met de looptijd van de verplichtingen.

Bij een renteafdekking van 50% staat tegenover een daling of stijging van de 'matching beleggingen' als gevolg van een bepaalde rentebeweging, een sterkere daling of stijging van de voorziening pensioenverplichting. Door het voorgaande effect is, ondanks het positieve rendement op de vastrentende waarden als gevolg van de rentedaling, de actuele dekkingsgraad toch gedaald.

9.12 ONTWIKKELING RETURN BELEGGINGEN

Binnen de returnportefeuille liepen de rendementen op de verschillende beleggingscategorieën fors uiteen. De categorieën aandelen, obligaties van opkomende landen en euro bedrijfsobligaties hebben een negatief rendement behaald. De categorieën High yield, hypotheken en vastgoedbeleggingen eindigden het jaar met een positief rendement.

Aandelen

Het jaar 2018 was een teleurstellend jaar voor aandelen over de hele wereld, vooral in vergelijking met het uitstekende rendement in 2017. Aandelen in ontwikkelde landen lagen onder druk door de hogere kapitaalmarktrente in de VS, de groeiverzwakking buiten de VS en de toenemende onzekerheid (onder andere Brexit en handelsrelaties). Alle regio's lieten een negatief rendement zien. De prestaties van opkomende landen waren meer gevarieerd met landen zoals Brazilië en Rusland, die respectievelijk 16,7% en 17,8% wonnen in lokale valuta (wat overeenkomt met respectievelijk 3,9% en 2,4% in euro) dankzij hun sterke economische fundamentals, terwijl landen als China en Mexico negatief presteerden vanwege de handelonzekerheid met de VS. Per saldo was er sprake van een fors negatief rendement in euro.

Aandelen ontwikkelde landen en aandelen opkomende landen lieten over 2018 rendementen zien van respectievelijk -8,6% en -10,9% en presteerden rond de benchmark. Dit is conform hetgeen mag worden verwacht van passief beheerde beleggingen. De benchmark voor aandelen ontwikkelde markten liet over 2018 een rendement zien van -9,0%. De benchmark voor opkomende markten haalde een performance van -10,6%. Het valutarisico van aandelen ontwikkelde landen wordt afgedekt.

Bedrijfsobligaties

De rendementen van kredietwaardige euro bedrijfsobligaties waren negatief. De risico-opslagen stegen gedurende het jaar. Onder andere de onrust in Italië in de maand mei en de afzwakende economische groei (verwachtingen) in het vierde kwartaal zorgden voor een stijgende risico-opslag. Daarnaast stopt de ECB met ingang van 2019 met het opkoopprogramma. Het rendement van -1,4% was nagenoeg gelijk aan het rendement van de benchmark.

De rendementen van de risicovollere Amerikaanse bedrijfsobligaties waren positief (2,2%). Ook in Amerika liepen de risico-opslagen op, echter het fonds dekt het valutarisico niet af. Dit heeft tot een positief rendement geleid.

Staatsobligaties opkomende landen

In lijn met aandelen opkomende markten, hadden ook staatsobligaties van opkomende markten uitgegeven in harde valuta's een negatief jaar. Dit als gevolg van aangescherpte financiële omstandigheden, de appreciërende dollar en een hoger macro-economisch risico. De beleggingen van het pensioenfonds behaalden een negatief resultaat van -7,7%, terwijl de benchmark -7,0% rendeerde. Een aantal posities in bepaalde landen en valuta hebben voor de underperformance gezorgd.

Hypotheek

De hypotheekmarkt staat er erg goed voor. De afgelopen jaren is het marktaandeel van pensioenfondsen in de hypotheekmarkt gestegen. De karakteristieken van hypotheekpassen goed bij de verplichtingen van pensioenfondsen: een lange looptijd, periodieke kasstroom en een laag risicoprofiel. Door de lage rente zijn hypotheek een aantrekkelijk alternatief voor obligaties. Belangrijke ontwikkeling in 2018 is dat woningen opnieuw (met circa 8,5%) duurder zijn geworden en er opnieuw meer hypotheekaanvragen (circa 15.000) dan het jaar er voor zijn gedaan.

Het particuliere hypotheekfonds behaalde over 2018 een absoluut rendement van 1,3%. Dit rendement was lager dan de benchmark (1,6%). Voor het zakelijke hypotheekfonds is door de beheerder besloten het fonds te liquideren. Het zakelijke hypotheekfonds wordt in 2019 gecontroleerd afgebouwd door het gecontroleerd uitdienen van de bestaande hypotheekportefeuille dan wel door een eventuele (gedeeltelijke) verkoop van de hypotheekportefeuille.

Vastgoed

De vastgoedmarkt in Nederland beleefde in 2018 opnieuw een record jaar. Er werd namelijk maar liefst 20 miljard euro geïnvesteerd. Opvallend is de groei in investeringen in nieuwbouwprojecten. Ruim 25% van het totale beleggingsvolume in 2018 bestond uit nieuwbouw. De toename in het beleggingsvolume komt voor een deel ook voort uit de stijging van de gemiddelde omzet in detailhandel. Positief daarbij is de opnieuw gedaalde gemiddelde leegstand van winkels (van 7,0% naar 6,7%). De waardeontwikkeling voor winkels komt naar verwachting in 2018 uit op 1,5% tot 2,0% en blijft hiermee nog wel ruim achter bij de goed presterende woning- en kantoorsegment. De portefeuille bevat geen kantoorobjecten, deze zijn door de beheerder verkocht. In de portefeuille bevinden zich nog een drietal internationale vastgoedfondsen welke alle drie in liquidatie zijn. De fondsen zijn het afgelopen jaar al flink afgebouwd en bestaan nu nog uit een beperkt aantal onderliggende fondsen en objecten. Naar verwachting zullen alle internationale vastgoedfondsen in 2019 definitief geliquideerd worden.

De vastgoedportefeuille liet over 2018 een rendement zien van 9,4%. Daarbij lieten de deelportefeuilles Nederlands niet-beursgenoteerd vastgoed en internationaal niet-beursgenoteerd vastgoed rendementen zien van 9,6% en 8,7%. De best presterende sector betrof de woningportefeuille welke een rendement van 18,0% heeft behaald. Het rendement op de winkelportefeuille betrof 3,1%.

9.13 VOORUITZICHT

Op de financiële markten is een tweestrijd gaande. Waar aan de ene kant de laat cyclische fase van de wereldeconomie en de diverse politieke risico's (zoals het handelsconflict tussen de VS en China en de aankomende Brexit) kunnen zorgen voor volatiliteit op de financiële markten, zorgt de draai van het Fed-beleid in de VS aan de andere kant voor een gunstig beleggingsklimaat. Deze draai werkt positief uit op beleggingen uit opkomende landen die relatief aantrekkelijk gewaardeerd zijn. De verwachte rendementen voor de middellange termijn zijn voor de meeste beleggingscategorieën gematigd vanwege het aanhoudend lage renteniveau in de eurozone. Deze rente is lager dan op basis van de huidige macro-economische ontwikkelingen gerechtvaardigd is en dat houdt voorlopig naar verwachting aan. Oorzaken zijn onder andere de afzwakking van de economische groei en inflatie en het aanhoudende ruime monetaire beleid.

10

ACTUARIËLE PARAGRAAF

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

Onderdeel	Resultaat (x € 1.000)
Beleggingsopbrengsten	-/-38.397
Premie	-/-9.870
Waardeoverdrachten	-/-234
Kosten	0
Uitkeringen	102
Sterfte	4.919
Arbeidsongeschiktheid	-/-1.165
Overige kans systemen	-/-1.658
Toeslagverlening	0
Overige incidentele mutaties voorziening	10.785
Andere oorzaken	1.409
Totaal	-/-34.110

Rol en bevindingen van de certificerende actuaaris

De certificerende actuaaris heeft de opdracht om vast te stellen dat het Pensioenfonds voldoet aan de vereisten van artikel 126 tot en met 140 Pensioenwet. De belangrijkste aanbevelingen die door de certificerende actuaaris zijn gerapporteerd betreffen:

- het vastleggen van de beleidscyclus voor de gehanteerde actuariële grondslagen;
- het uitvoeren van een plausibiliteitstoets op het vaststellen van de maandelijkse dekkingsgraad;
- een jaarlijkse beoordeling van de toereikendheid standaardmodel voor het vaststellen van het vereist eigen vermogen;
- het kwantitatief onderbouwen van de bandbreedtes rondom de strategische normweging.

Oordeel van de certificerende actuaaris over de financiële positie

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerende actuaaris geoordeeld dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen) en 132 (vereist eigen vermogen):

- De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.
- De vermogenspositie is slecht. Het aanwezig eigen vermogen van het fonds is op de balansdatum lager dan het vereist eigen vermogen.
- De beleidsdekkingsgraad van het fonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, maar hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Financiële positie

Het fonds heeft in 2019 (vóór 1 april 2019) het herstelplan geactualiseerd. Uitgangspunt is de dekkinggraad per 31 december 2018. Op grond van dit herstelplan zijn geen aanvullende maatregelen nodig gebleken en is de verwachting dat het fonds binnen de gekozen hersteltermijn uit herstel is.

Indien de financiële positie van het fonds het noodzakelijk maakt, kan (en uiteindelijk zelfs moet) het fonds de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen. Een dergelijke korting van de pensioenen kan op twee momenten noodzakelijk zijn:

- als de beleidsdekkinggraad behorend bij het eigen vermogen vijf jaar lang onafgebroken (gemeten per jaareinde) onder de beleidsdekkinggraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) zit (de zogeheten 'back-stop MVEV'); en
- indien de beleidsdekkinggraad behorend bij het eigen vermogen naar verwachting niet binnen de looptijd van het herstelplan (tien jaar) kan herstellen tot het vereist eigen vermogen (VEV).

Aangezien de beleidsdekkinggraad per 31 december 2018 hoger is dan 104,3%, treedt de zogeheten back-stop MVEV niet voor 2021 in werking. Op basis van deze regel is de komende jaren (behoudens eventuele wetswijzigingen) geen korting noodzakelijk.

Pensioenuitvoering

Vanwege de invoering van de interne auditfunctie, wordt een auditplan voor een periode van vier jaar opgesteld. In het jaar 2019 zal een audit worden uitgevoerd op de werkgeversadministratie, deelnemersadministratie, de datakwaliteit en de IT (beveiliging).

Het jaar 2019 zal voor de pensioenuitvoering in het teken staan van het verder verbeteren van de processen, de invoering van de nieuwe pensioenregeling en de (digitale) communicatie daarover.

Bij de conversie van de gegevens vanuit de vorige pensioenuitvoerder naar het pensioenadministratiesysteem van het fonds, is geconstateerd dat er voor een grote groep gewezen (overleden) deelnemers en pensioengerechtigden met pensioenaanspraken geen burgerservicenummer (bsn) beschikbaar is. Het bestuursbureau heeft in eerste instantie via het aanleveren van bestanden aan de Basisregistratie Personen geprobeerd het bsn te achterhalen. Dit heeft ertoe geleid dat slechts een beperkt aantal deelnemers is gevonden. Het bestuursbureau zal in 2019 via andere manieren, bijvoorbeeld via oproepen op de website of via de Pensioenflitsen, proberen meer gewezen deelnemers en pensioengerechtigden te traceren. Overigens betreft het in bijna alle gevallen personen met een pensioenaanspraak lager dan de afkoopgrens van €474,11.

Vaststellen pensioenpremie 2020-2025

De pensioenpremie staat voor een periode van vijf jaren vast en eindigt per 31 december 2019. De premiedekkinggraad ligt onder de 100% en is lager dan de beleidsdekkinggraad, waardoor de premie niet bijdraagt aan het herstel van het fonds.

Voor de pensioenpremie over de periode 2020-2025 respectievelijk hoogte van het opbouwpercentage gaat het bestuur in overleg met sociale partners. Het fonds kan echter alleen adviseren, de sociale partners gaan over de inhoud van de pensioenregeling.

Raamwerk economische scenario's

Het bestuur van Bpf HiBiN wenst inzicht te krijgen en te houden in de macro-economische kansen en bedreigingen voor het fonds. Het fonds gaat in het jaar 2019 lange en korte termijn scenario's bepalen welke worden gebruikt in de beoordeling van bestaande en nieuwe beleggingscategorieën, waarmee kansen en bedreigingen voor het beleggingsbeleid van het fonds in kaart worden gebracht.

Transitie deel beleggingsportefeuille

Het bestuur heeft in 2018 besloten afscheid te nemen van Pictet als vermogensbeheerder van de beleggingscategorie obligaties opkomende markten in harde valuta (Emerging Market Debt Hard Currency, EMD HC). Bpf HiBiN heeft gekozen voor een passieve ESG-invulling van deze beleggingscategorie via vermogensbeheerder Legal & General aan de hand van een ESG-benchmark. Deze transitie is eind maart 2019 uitgevoerd.

Benoeming en herbenoemingen bestuur

De heer J. Warbroek, door de FNV voorgedragen als kandidaat, is na toetsing door de toezichthouder DNB formeel toegetreden tot het bestuur en lid van de commissie CCPC. Voor twee leden van het bestuur verstrijken de zittingstermijnen in het jaar 2019. Beiden hebben aangegeven herbenoembaar te zijn voor een volgende termijn.

Wetgeving

Met ingang van 13 januari 2019 is de IORP II-richtlijn in de Nederlandse pensioenwetgeving opgenomen. Het doel van de IORP II-richtlijn is het bevorderen van de verdere ontwikkeling van tweede pijler pensioenen in de Europese Unie. IORP II bevat bepalingen over informatieverstrekking en transparantie, sleutelfuncties (risico management, actuariële functie en interne audit), een eigenrisicobeoordeling, uitbesteding, beloningsbeleid, ESG-aspecten, internationale collectieve waardeoverdracht en bevoegdheden van en samenwerking tussen toezichthouders.

De diverse commissies van het bestuur zorgen, waar nodig, voor aanpassingen (in het beleid) bij het fonds zodat wordt voldaan aan deze wetgeving.

Communicatie

Om het inzicht van deelnemers in de persoonlijke pensioenopbouw en de digitale communicatie te verbeteren, wordt in de tweede helft van 2019 het deelnemersportaal van Bpf HiBiN in gebruik genomen. Dit portaal fungeert als een digitaal persoonlijk pensioendossier. Het portaal laat bijvoorbeeld de hoogte van het opgebouwde en, op de pensioenrichtleeftijd, bereikbare pensioenaanspraken bij Bpf HiBiN zien. Door het fonds verstuurd brieven en wettelijk verplichte documenten (pensioenoverzichten) zijn eveneens te raadplegen via het portaal. Het fonds onderzoekt of het mogelijk is om ook de vrijwillige communicatie zoals de pensioenflitsen in het portaal te plaatsen. Het inloggen op het portaal zal gaan via DigiD.

Gedurende de testfase is besloten om de functionaliteit van het portaal uit te breiden. Deelnemers krijgen bijvoorbeeld stap voor stap te zien wat er gebeurt wanneer ze nieuw in dienst zijn bij een aangesloten werkgever. Of wat er gebeurt wanneer ze de handel in bouwmaterialen verlaten. De uitgebreide functionaliteit verhoogd de attentiewaarde van het portaal waardoor er ook meer en beter gebruik wordt gemaakt van het portaal.

Naast de ontwikkeling van het portaal werkt het fonds ook aan een nieuwe website voor deelnemers en werkgevers. De website wordt gebruiksvriendelijker en reikt de bezoeker handvatten aan om de benodigde informatie eenvoudiger te vinden. Het deelnemersportaal en de nieuwe website van het fonds komen gezamenlijk online.

Vanaf 2019 moeten deelnemers via mijnpensioenoverzicht.nl op gewezen moeten worden dat de hoogte van het te bereiken pensioen niet vaststaat en dat inflatie effect heeft op de koopkracht van het pensioen. Dit moet gaan gebeuren door drie mogelijke pensioenuitkomsten te tonen: goed weer scenario, slecht weer scenario en verwacht scenario. Deze scenario's moeten berekend worden op basis van de uniforme rekenmethodiek (URM).

Breda, 27 mei 2019

Inleiding

Bpf HiBiN (hierna: het fonds) heeft een verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 115 van de Pensioenwet. Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van het bestuursverslag over 2018, de diverse verslagen en documenten over het jaar 2018, waaronder het verslag van de raad van toezicht over 2018. De ontvangen documenten zijn waar nodig toegelicht door het bestuur en de raad van toezicht en geven een goed beeld van het gevoerde beleid in 2018.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestond in 2018 uit vijf leden. Er is één gekozen vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden, drie vertegenwoordigers voorgedragen door de werknemersorganisaties, te weten één namens de gewezen deelnemers (slapers) en twee namens de actieve deelnemers. Verder is er één vertegenwoordiger van de zijde van de werkgevers. De samenstelling van mannen, vrouwen en leeftijdscategorieën in het verantwoordingsorgaan voldoet aan de Code Pensioenfondsen.

Het verantwoordingsorgaan bestaat ultimo 2018 uit:

- de heer H.K. Vink, namens gewezen werknemers en voorzitter;
- de heer R.F.M. van Scheijndel, namens pensioengerechtigden;
- de heer J. Krijt, namens werknemers;
- mevrouw A. Bieman, namens werkgevers;
- de heer H.G.M. Zaan, namens werknemers.

Vergaderingen/overleg

Het verantwoordingsorgaan kwam in het verslagjaar over 2018 elf keer bijeen op tien verschillende dagen waarvan twee maal middels een conference call.

Dit betrof vijf interne vergaderingen, twee vergaderingen met de raad van toezicht en twee vergaderingen met het voltallige bestuur. De vicevoorzitter van het bestuur heeft een vaste plaats bij de vergaderingen van het verantwoordingsorgaan, zodat het verantwoordingsorgaan voldoende wordt geïnformeerd over alle lopende zaken. Daarnaast heeft er een vergadering plaatsgevonden met het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht over het jaarwerk over 2017. Naast de vergaderingen heeft er in juni 2018 een zelfevaluatie van het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden.

Bevindingen en uitvoering

Het jaar 2018 was druk, waarin het bestuur veel stappen heeft gezet. De bevindingen van het verantwoordingsorgaan over 2018 zijn op hoofdlijnen:

Kosten per deelnemer

Nadat het bestuur in 2017 een flinke verlaging van de kosten per deelnemer heeft gerealiseerd en voor 2018 het besluit heeft genomen om diezelfde koers vast te houden, is het verantwoordingsorgaan verheugd om te constateren dat dit gelukt is. De verwachting voor 2019 is echter dat eenzelfde sterke verlaging niet realistisch is vanwege de al eerder geboekte resultaten en de invoering van een aantal wettelijke maatregelen. Zolang het bestuur scherp blijft op ambitie om de kosten zo laag mogelijk te houden, kan het verantwoordingsorgaan zich hier goed in vinden.

Zelfadministratie

In 2017 is door het bestuur de beslissing genomen om de pensioenadministratie door het bestuursbureau van het fonds uit te laten voeren. Dit is voor het bestuursbureau en het bestuur ook in 2018 een pittige maar overzichtelijke klus geweest. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat bij de afwegingen doorlopend goed gekeken is naar de belangen van de deelnemers. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan van mening dat het bestuur door kwartaalrapportages gebaseerd op een Service Level Agreement (SLA), een goede controle voert op de uitvoering en de kwaliteit van de zelfadministratie.

Privacy-wetgeving

Op 25 mei 2018 is de nieuwe Europese richtlijn op het gebied van de privacywetgeving, de Algemene Verordening Gegevensbescherming, (beter bekend als de AVG) van kracht geworden. Het bestuur heeft in 2018 hiervoor samen met het bestuursbureau een procedure opgestart om te voldoen aan alle verplichtingen die hieraan verbonden zijn. In het huidige digitale tijdperk zijn 'datalekken' ook voor het fonds een groot risico. De Autoriteit Persoonsgegevens zal toezien op de naleving van de AVG, waarbij de sancties (boetes) op het niet melden hiervan fors zijn. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat dit onderwerp door het bestuur en het bestuursbureau goed is opgepakt en zal dit traject en proces met extra aandacht blijven volgen.

Handhaven verplichtstelling

Van zowel werkgevers die betrokken zijn bij de handel in bouwmaterialen als van de zijde van het fonds wordt een actieve houding verwacht met betrekking tot aansluiting bij het fonds. Het traject is in 2014 gestart en eind 2017 was het traject vrijwel afgerond. In 2018 is er nog een aantal dossiers afgehandeld. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur het traject goed heeft uitgevoerd en het mogelijke risico's goed heeft ingekaderd.

IORP II

De in werking getreden Europese richtlijnen voor pensioenfondsen zijn vertaald naar Nationale wet- en regelgeving waarbij de toezichthouder DNB heeft gevraagd om 2018 te gebruiken om de gevolgen voor ons fonds te overzien. De in het oog springende nieuwe zaken die moesten worden geregeld waren het inrichten van sleutelfuncties om het bestuur te ondersteunen en te zorgen voor prudente bedrijfsvoering, alsmede het driejaarlijks uitvoeren van de eigen risicobeoordeling.

Ook stelt IORP II eisen aan de rapportage over de beleggingen ten aanzien van ESG- factoren. Complimenten aan het bestuur dat ondersteund door het bestuursbureau deze zaken met voortvarendheid ter hand nam. Dit uitte zich in besluitvorming in het laatste kwartaal van 2018 en de implementatie zal in 2019 verder zijn beslag krijgen. Het verantwoordingsorgaan heeft zich kunnen overtuigen van opzet en bestaan van vereiste veranderingen en zal in 2019 de werking van het gevoerde beleid monitoren.

Herstelplan

Het verantwoordingsorgaan is verheugd dat de beleidsdekkingsgraad van het jaar 2018 een opgaand verloop heeft gehad. De beleidsdekkingsgraad lag per 31 december 2018 met 104,5% boven de grens van het minimaal vereist eigen vermogen. Hierdoor is het fonds voor de komende vijf jaar uit de gevarenzone inzake het korten van de pensioenaanspraken en pensioenrechten. Helaas is de beleidsdekkingsgraad nog niet op niveau waarbij het mogelijk is de pensioenen gedeeltelijk of geheel te verhogen (indexeren). Het verantwoordingsorgaan begrijpt dat de situatie van de blijvend lage rente negatieve gevolgen heeft op de financiën van het fonds.

Communicatie

Het verantwoordingsorgaan heeft in het transitiejaar 2017 van het bestuur het verzoek ontvangen advies uit brengen over het te voeren communicatiebeleid voor de jaren 2018, 2019 en 2020. Het verantwoordingsorgaan heeft op het voorgenomen communicatiebeleid van het bestuur een positief advies af te geven.

Naast de uitgave van de Pensioenflits heeft het bestuur in 2018 zich op het gebied van de communicatie vooral beziggehouden met de bouw van de nieuwe website voor Bpf HiBiN die in de loop van 2019 de bestaande website moet gaan vervangen. Deze nieuwe website zal tevens voorzien worden van een persoonlijke 'Mijn Omgeving' die alle deelnemers van het fonds de mogelijkheid biedt om direct een inzage te krijgen in de meest actuele stand van zaken van de persoonlijke pensioengegevens. Hiermee komt het bestuur tegemoet aan de afgelopen jaar aan het verantwoordingsorgaan gedane toezegging om een meer actief communicatiebeleid te voeren. Het verantwoordingsorgaan kijkt uit naar de mogelijkheid om de nieuwe website actief te gaan testen.

Oordeel over 2018

Het verantwoordingsorgaan vormde gedurende het hele verslagjaar een beeld over het functioneren van het bestuur. Voor het vaststellen van het eindoordeel daarover heeft het verantwoordingsorgaan aan de hand van het bestuursverslag, het actuair rapport en de voorlopige jaarrekening overleg gehad met de raad van toezicht en een afvaardiging van het bestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft met instemming kennisgenomen van de bevindingen van de raad van toezicht die overeenstemmen met het oordeel van het verantwoordingsorgaan. Tot slot heeft het verantwoordingsorgaan op 27 mei 2019 overleg gehad met het bestuur, raad van toezicht, de accountant en certificerend actuaaris over het bestuursverslag, de jaarrekening het accountantsrapport en

het (certificerend) actuariel rapport. Het verantwoordingsorgaan geeft op basis van de eigen waarnemingen gedurende het verslagjaar en de genoemde overleggen een positief oordeel over het handelen van het bestuur in 2018.

Aandachtsgebieden voor 2019

Het verantwoordingsorgaan ziet met name het premiebesluit over de periode 2020-2025 als aandachtsgebied voor 2019. Naast dit onderwerp zijn er uiteraard aandachtsgebieden zoals het blijven monitoren van de zelfadministratie en de verdere implementatie van IORP II. Hoewel het verantwoordingsorgaan niet anders verwacht dan dat dezelfde goede lijn wordt doorgezet, wil het verantwoordingsorgaan het bestuur wijzen op het scherp blijven letten op de kosten per deelnemer en bij alle te nemen besluiten baseert op een evenwichtige belangenafweging.

Na afloop verslagjaar

Hoewel het proces al in 2018 was opgestart, heeft het verantwoordingsorgaan na afloop van het verslagjaar na overleg tussen de verschillende fondsorganen en de interne afweging een positief advies afgegeven over het voorgestelde nieuwe beloningsbeleid 2019 van het fonds.

Daarnaast is de pensioenregeling per 1 januari 2019 gewijzigd voor wat betreft de vrijstellingspercentages voor premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid (voor nieuwe gevallen) en en het nabestaandenpensioen dat van verzekeren op risicobasis naar opbouw is gegaan. Sociale partners hebben als eigenaar en opdrachtgever tot wijziging van deze onderdelen van het pensioenreglement besloten. Het fonds heeft deze wijziging uitgevoerd.

Tenslotte

Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur, de raad van toezicht en het bestuursbureau voor de prettige samenwerking in 2018.

27 mei 2019

Verantwoordingsorgaan Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Handel in Bouwmaterialen

Reactie Bestuur

Ook het bestuur heeft de samenwerking met het verantwoordingsorgaan (VO) in 2018 als prettig ervaren. De door het VO uitgesproken dank is dus wederzijds.

In reactie op een aantal punten van het oordeel van het verantwoordingsorgaan, merkt het bestuur het volgende op:

Communicatie

Het VO verwijst naar de voorbereidingen die in 2018 zijn getroffen voor een nieuwe website voor het fonds en kijkt er naar uit om de nieuwe website te gaan testen. Naar aanleiding hiervan wordt door het bestuur gemeld dat verwacht wordt dat de nieuwe website rondom de zomermaanden 'live' zal gaan.

Aandachtsgebieden 2019

Het bestuur deelt de mening van het VO dat vanwege de financierbaarheid van de pensioenregeling, de besluitvorming van de sociale partners over de premie voor de periode van 2020 tot en met 2025 een belangrijk aandachtspunt zal zijn. De opmerking van het VO over het scherp blijven acteren op de kosten, neemt het bestuur zeker ter harte.

13

BEVINDINGEN RAAD VAN TOEZICHT

Inleiding

De raad van toezicht doet hierbij verslag van haar werkzaamheden in 2017 en geeft haar bevindingen en aanbevelingen weer. Zij volgt daarbij de wettelijk omschreven taken en bevoegdheden.

Vergaderingen/overleg

De raad is in 2018 vijf keer in formele vergaderingen bijeengekomen, waarvan twee keer gezamenlijk met het voltallige bestuur, een keer met het verantwoordingsorgaan en twee keer afzonderlijk. Met het verantwoordingsorgaan is in april eveneens overlegd in het kader van het jaarwerk.

De raad bleef daarnaast aangehaakt bij de actuele ontwikkelingen door telefonische en e-mailcontacten, zowel onderling als tussen de voorzitters van raad, bestuur en verantwoordingsorgaan.

Aan het verantwoordingsorgaan is op 12 februari 2019 in een gezamenlijke vergadering van verantwoordingsorgaan en raad verantwoording afgelegd over het jaar 2018 en is de situatie van het fonds diepgaand besproken.

Goedkeuringen

Conform haar wettelijke bevoegdheden heeft de raad het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en jaarrekening 2017 goedgekeurd.

Ook heeft de raad de profielschets voor de nieuwe bestuurder J. Warbroek goedgekeurd en zijn voordracht na een gesprek met hem ondersteund. In juli 2018 heeft de raad ingestemd met een collectieve waardeoverdracht naar het fonds.

Tot slot heeft de raad het herziene beloningsbeleid goedgekeurd, waarbij de beloning van verantwoordingsorgaan en raad zijn aangepast. Hoewel het langdurige proces en de consistentie binnen het totale beloningsgebouw onvoldoende scores, was dit geen reden de goedkeuring te onthouden.

Algemene gang van zaken

Het jaar 2018 stond vooral in het teken van de consolidatie van de zelfadministratie, de implementatie van de AVG en de aanpassing van de governance in verband met IORP II.

De evenwichtige belangenafweging bij de bepaling van de premie vroeg vanwege de lage premiedekkingsgraad opnieuw bijzondere aandacht.

Met de (voorgenomen) benoeming van J. Warbroek is begin 2019 een nieuwe bestuurder benoemd, waarbij de raad vooral heeft getoetst op zijn rol op het gebied van de communicatie.

Het beleid van het bestuur

Het beleid van het bestuur heeft het afgelopen jaar opnieuw voor een groot deel in het teken van de consolidatie van de zelfadministratie gestaan. Daarnaast vroegen de implementatie van de AVG en IORP II de nodige aandacht.

Het bestuursbureau opereert steeds soepeler en heeft goede controle over de pensioenuitvoering. Door de korte afstand tussen bestuur en bestuursbureau geldt dit ook voor het bestuur: het is in control.

De implementatie van IORP II is gedegen voorbereid. De gemaakte keuzes voor invulling van het houderschap van de sleutelfuncties kan de raad onderschrijven, met twee kanttekeningen. De heer Schoon krijgt met het vervullen van de sleutelfuncties voor actuaariaat en risicobeheer een zware portefeuille, zeker nu hij ook voorzitter blijft van de ARGC.

De uitbesteding van de interne auditfunctie aan In Audit is – zeker gezien de tekst van art. 31 lid 1 en de overwegingen 52, 54, 55, 56 en 61 van de Richtlijn – op zich toegestaan, maar DNB lijkt kritisch tegenover uitbesteding te staan. Daarnaast doet InAudit ook een deel van de uitvoering en dat vereist goede “Chinese Walls” met de houder. De motivering voor uitbesteding (afstand en onafhankelijkheid) acht de raad echter solide.

Financiële positie fonds

De financiële positie van het fonds is verslechterd (met een dekkingsgraad eind december van 100,5%), hoewel dat in de beleidsdekkingsgraad (nog) niet tot uiting komt (die is verbeterd naar 104,5%). Een eventuele korting is daarom nog niet aan de orde.

Adequate risicobeheersing

De risico's worden structureel en adequaat gemonitord aan de hand van een risicodashboard. Inmiddels is ook de SIRA geïmplementeerd en is daarmee het risicoraamwerk compleet. In de SIRA zou specifiek aandacht kunnen worden gegeven aan het fondsspecifieke integriteitsrisico dat de dynamiek van fuserende werkgeversorganisaties in aanpalende branches druk gaat leggen op het bestuur om daarin mee te gaan.

Evenwichtige belangenafweging

De raad heeft vastgesteld dat het bestuur voldoende aandacht besteedt aan de evenwichtige belangenafweging. De raad heeft in dat kader met genoegen geconstateerd dat de lage premiedekkingsgraad inmiddels ook op de agenda van het overleg met de sociale partners staat, en dat het bestuur na de huidige premieperiode van 5 jaar bereid is zo nodig zelf handelend op te treden (óf een hogere premie óf een lagere opbouw).

Toepassing Code pensioenfondsen, en evaluatie eigen functioneren van de raad

De raad heeft de Code pensioenfondsen toegepast op haar eigen werkzaamheden en heeft geconstateerd dat zij met uitzondering van de gewenste diversiteit daaraan heeft voldaan.

De raad heeft in navolging van de extern begeleide zelfevaluatie uit 2017 gemonitord of zij voldoende kijkt naar haar rolzuiverheid (actief raadgeven, maar niet op de stoel van het bestuur willen gaan zitten). Zij meent dat ook daaraan is voldaan.

Met het door haarzelf voorgestelde aftreedschema (De Bekker in 2020, Van Hienen in 2021, Akkermans in 2022) wordt een soepele opvolging mogelijk. Het ontbreekt nu nog aan de gewenste diversiteit, maar daaraan zal bij de eerstvolgende benoeming invulling worden gegeven.

Benoemde aandachtspunten 2018

De raad gaat in op één van de specifieke aandachtspunten over 2018, namelijk de toekomstvisie van het fonds.

Zij haakt daarvoor aan bij het overleg dat het bestuur daarover heeft gehad met DNB. Daaruit blijkt dat het bestuur vooralsnog geen noodzaak ziet om te fuseren, maar juist meent dat Bpf HIBIN haar kerntaken pensioenadministratie en vermogensbeheer tegen voor kleine en middelgrote pensioenfondsen toonaangevend lage kosten kan uitvoeren, zodat het binnen de eigen branche kan groeien als vrijgestelde ondernemingen niet langer kiezen voor de vrijstelling en hun pensioen onderbrengen bij Bpf HiBiN.

De raad begrijpt de dynamiek van het kunnen en mogen groeien. Zij heeft het bestuur echter eerder gewezen op terughoudendheid hierbij, waarbij de nadruk allereerst moet liggen op het volledig in control zijn en blijven van de huidige organisatie. Die aanbeveling wil zij hier graag herhalen.

Tot slot

Opnieuw heeft het bestuur laten zien dat het in control kan blijven en de risico's goed in beeld heeft. De zelfadministratie verloopt soepel, het vermogensbeheer wordt strak aangestuurd, de kosten zijn fors gedaald, de governance is op orde en in overeenstemming met IORP II.

Het verder consolideren van IORP II (met name het functioneren van de sleutelfunctiehouders) en het beheerst omgaan met de ambities vraagt nu de aandacht. De raad vertrouwt erop dat het bestuur daarin zal slagen.

27 mei 2019

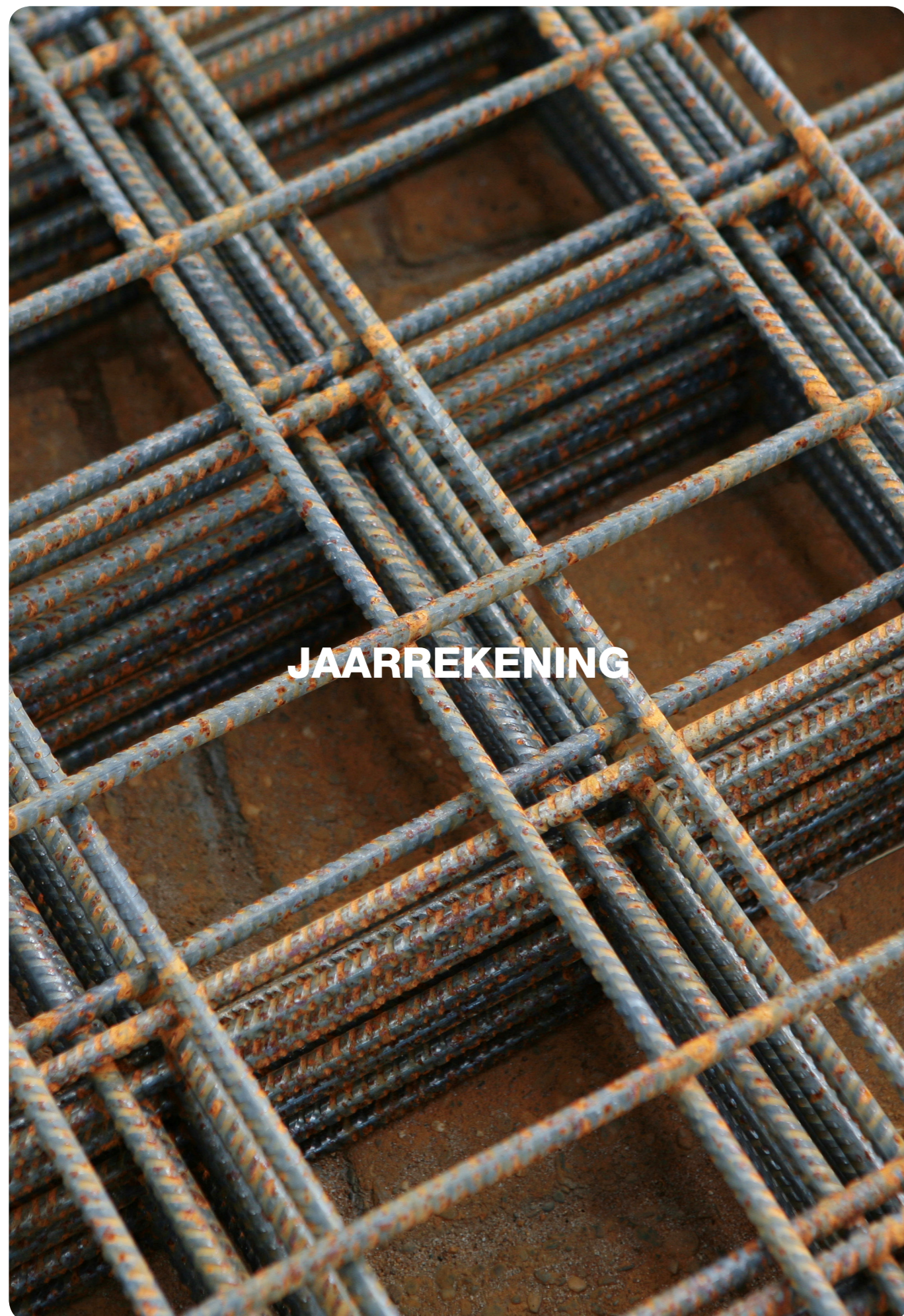
Raad van toezicht Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Handel in Bouwmaterialen

Reactie bestuur

Het bestuur is verheugd met de constatering van de raad van toezicht dat het bestuur in control is ten aanzien van de pensioenuitvoering en neemt, in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, de aanbeveling om terughoudend te zijn in het kunnen en mogen groeien graag ter harte.

Het bestuur deelt de visie van de raad van toezicht over de herziening van het beloningsbeleid echter niet. Het doorvoeren van de in de ogen van het bestuur noodzakelijke wijzigingen was (tijds)intensief omdat de afstemming hierover met het verantwoordingsorgaan meer tijd heeft gekost dan verwacht. Daarnaast heeft de herziening geleid tot een beloningsbeleid dat vanwege het relateren van tijdsbesteding en verantwoordelijkheden van de drie organen van het fonds juist in grote mate aan consistentie heeft gewonnen.

Met de opmerkingen van de raad van toezicht, ten slotte, over de evenwichtige belangenafweging voelt het bestuur zich gesteund om zijn beleid ten aanzien van sociale partners om de premiedekkingsgraad substantieel te verbeteren, voort te zetten.

JAARREKENING

14

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER (na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten) (x €1.000)

		2018		2017	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Beleggingen voor risico fonds	(1)				
Vastgoedbeleggingen		72.819		63.240	
Aandelen		224.102		251.950	
Vastrentende waarden		568.133		455.251	
Derivaten		54.279		50.318	
Overige beleggingen en liquide middelen		519		75.500	
			919.852		896.259
Vorderingen en overlopende activa	(2)				
Vorderingen en overlopende activa			8.959		7.880
Overige activa	(3)		8.844		2.919
			937.655		907.058
PASSIVA					
Stichtingskapitaal en reserves	(4)		9.132		43.243
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)				
Technische voorziening		905.177		839.403	
Overige technische voorzieningen		157		147	
			905.334		839.550
Overlopende passiva	(6)				
Derivaten met negatieve waarde		21.927		23.405	
Overige schulden en overlopende passiva		1.261		860	
			23.188		24.265
			937.655		907.058

(*) De nummering verwijst naar het hoofdstuk in de toelichting van de jaarrekening.

		2018		2017	
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)					
Actuele dekkingsgraad			100,5		104,9
Beleidsdekkingsgraad			104,5		103,4

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN (x €1.000)

		2018		2017	
		€	€	€	€
BATEN					
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	37.576		33.537	
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	5.556		39.504	
Overige baten	(9)	1.428		215	
Totaal baten		44.561		73.256	
LASTEN					
Pensioenuitkeringen	(10)		11.716		11.859
Pensioenuitvoeringskosten	(11)		1.953		2.453
Mutatie technische voorzieningen	(12)				
Pensioenopbouw		40.205		39.941	
Rentetoevoeging		-2.225		-1.819	
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-11.119		-11.809	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-282		316	
Wijziging marktrente		46.178		-13.254	
Wijziging actuariële uitgangspunten		-10.871		-1.143	
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		3.888		-175	
		65.774		12.057	
Mutatie overige technische voorzieningen		10		-133	
			65.784		11.924
Saldo overdrachten van rechten	(13)		516		-415
Herverzekeringen	(14)		-1.345		1.911
Overige lasten	(15)		47		302
Totaal lasten			78.671		28.034
Saldo van baten en lasten			-34.110		45.222
Bestemming van saldo baten en lasten					
		2018		2017	
		€	€	€	€
Algemene reserve		-44.883		30.098	
Beleggingsreserve		8.891		13.254	
Bestemde premiereserve		1.882		1.870	
			-34.110		45.222

3 KASSTROOMOVERZICHT (x €1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2018		2017	
	€	€	€	€
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	38.423		29.803	
Ontvangen waardeoverdrachten	4.035			
Betaalde pensioenuitkeringen	-11.476		-11.859	
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	2.247			
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-3.802		-9	
Betaalde uitvoeringskosten	-1.971		-2.942	
Diverse ontvangsten en uitgaven			-126	
Betaalde premies herverzekering	-2.006		-2.051	
		25.450		12.816
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	247.509		537.867	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-265.420		-555.114	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	17.395		16.612	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-18.072		-12.271	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-935		-977	
		-19.524		-13.883
		5.927		-1.067
Samenstelling geldmiddelen				
	2018		2017	
	€	€	€	€
Liquide middelen per 1 januari		2.917		3.984
Mutatie liquide middelen		5.927		-1.067
Liquide middelen per 31 december		8.844		2.917

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van de Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41197852, statutair gevestigd te Breda (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt het fonds pensioenuitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de handel en bouwmaterialen verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 27 mei 2019 de jaarrekening opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "schattingswijzigingen".

Schattingswijzigingen

Er zijn in het boekjaar geen schattingswijzigingen van toepassing.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2018	31-12-2017
USD	1,14	1,20
GBP	0,90	0,89
HKD	8,95	9,39
CAD	1,56	1,51
AUD	1,62	1,54
JPY	125,42	135,27

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie en worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten), onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waarde wijzigingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar reële waarde gewaardeerd.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de vereiste reserves, de beleggingsreserve, op het gewenste niveau zijn gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve wordt aangehouden als buffer voor neerwaartse koersfluctuaties van beleggingen. De omvang van deze reserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen aan de hand van de standaardtoets van DNB.

Bestemde premiereserve

Fluctuaties in de uitvoeringskosten en de opbouw van het deelnemersbestand leiden tot bewegingen in de gedempte kostendeekkende premie (uitgedrukt in de pensioengrondslagsom). Dat zou kunnen betekenen dat er in het ene jaar een positieve premiemarge (het verschil tussen de vaste feitelijke doorsneepremie en de gedempte kostendeekkende premie bij de geamortiseerde pensioenopbouw) is terwijl in een ander jaar een premietekort zou resulteren in een korting van de pensioenopbouw. Daarom wordt er vanaf 1 januari 2015 een bestemde premiereserve gevormd.

Daaraan wordt een positieve premiemarge toegevoegd. Indien er sprake is van een negatieve premiemarge, wordt een gedeelte van de bestemde premiereserve onttrokken. De onttrekking is gelijk aan een evenredig deel (resterende periode tot 1 januari 2020 ten opzichte van de 5-jaarsperiode van een vaste rekenrente) van de bestemde premiereserve doch maximaal gelijk aan de absolute waarde van de negatieve premiemarge. De onttrekking is beschikbaar als feitelijke premie voor de financiering van de jaarlijkse pensioenopbouw.

Aan de bestemde premiereserve wordt jaarlijks (een deel van) het behaalde fondsrendement toegevoegd. Het vermogen tegenover de bestemde premiereserve wordt buiten beschouwing gelaten bij de vaststelling van de (beleids)dekkingsgraad.

Ultimo 2018 is er sprake van een premiemarge waardoor er een bedrag aan de bestemde premiereserve is toegevoegd.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo 2018. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren opgebouwde pensioenaanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken respectievelijk pensioenrechten worden verhoogd (toeslagverlening of indexatie). Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen.

Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2018

Voor de berekeningen is uitgegaan van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Voor de overlevingstafels wordt Prognosetafel AG2018 (2017: AG2016) gehanteerd, waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die zijn gebaseerd op de ervaringssterfte van het fonds.

Voor het uitgestelde partnerpensioen wordt een leeftijdsafhankelijke partnerfrequentie gehanteerd. Voor het uitruilbaar partnerpensioen wordt deze frequentie op leeftijd 67 op 100% gesteld. Voor het partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

De lasten van een nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 2% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 67 jaar. Bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterfttekansen.

De kostenopslag is per 31 december 2018 2,6% (2017: 2,6%) van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan arbeidsongeschiktheids-pensioen is uitgegaan van een revalidatiekans van 10%. Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.

Overige technische voorzieningen

Voorziening spaarfonds gemoedsbezwaren

Het bestuur kan individuele vrijstelling van deelneming aan de verplichte pensioenregelingen aan een werknemer verlenen, indien deze gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekeren. Dit ontslaat zijn werkgever noch betrokkene van de verplichting tot afdracht van de reguliere bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden op en individuele spaarrekening gestort, waaraan jaarlijks intrest wordt toegevoegd.

De gespaarde bijdragen van de gemoedsbezwaarde worden na het bereiken van de 67-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan betrokkene gedurende 15 jaar uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde voordat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt het saldo in gelijke termijnen gedurende 15 jaar aan de partner uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde na ingang van de uitkering, worden de uitkeringen gedurende de resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden (werkgevers) in rekening gebrachte respectievelijk te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde opbouw van pensioenaanspraken onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten

en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuroopbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en dergelijke.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief de wettelijke toegestane afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de 1-jaarsrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 2,6% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,6% van de pensioenuitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Premies herverzekering

Het fonds heeft een herverzekeringscontract gesloten met Aegon Levensverzekering N.V. voor een verzekering bij overlijden voor het overlijdensrisico op het leven van de deelnemer, ter gedeeltelijke dekking van het Anw-hiaat. Een kapitaal wordt aan het fonds uitgekeerd door Aegon in geval van overlijden mits dit overlijden plaatsvindt voor de 67ste verjaardag van de deelnemer. Dit contract is per 31 december 2018 beëindigd.

Per 1 januari 2016 is het niet-gefinancierde nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de basispensioenregeling herverzekerd bij Zwitserleven. Dit contract heeft een looptijd van drie jaar tot 31 december 2018. Op afrekeningsdatum, 24 maanden na afloop van het contract wordt een winstaandeel bepaald, dit aandeel zal niet negatief zijn.

Het overlijdensrisico is herverzekerd in de vorm van eenjarige risicokapitalen. Dit komt voort uit de reglementaire verzekeringen van nabestaandenpensioen van de deelnemers. Het risicokapitaal wordt vastgesteld als de contante waarde van het op risicobasis verzekerde nabestaandenpensioen tegen 2,5% rekenrente en de overige actuariële grondslagen van het fonds. Het arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd voor alle deelnemers in de vorm van een arbeidsongeschiktheidsrisicokapitaal. Dit risicokapitaal is gelijk aan de contante waarde van 70% van de toekomstige pensioenopbouw per 1 januari van enig jaar, tegen een rekenrente van 2,5 % per jaar en op basis van de overige actuariële grondslagen van het fonds. Bij de berekening van dit risicokapitaal is rekening gehouden met een revalideringskans van 10%.

Met ingang van 1 januari 2019 is het Anw-hiaat, het nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de basispensioenregeling (opnieuw) herverzekerd bij Zwitserleven.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS (x €1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen en liquide middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2018	63.240	251.950	455.251	26.913	75.500	872.854
Aankopen	31.810	24.084	79.343	1	130.182	265.420
Verkopen	-26.122	-26.214	-54.828	-1	-140.345	-247.509
Overige mutaties	-639	0	83.202	0	-64.808	17.754
Waardemutaties	4.530	-25.719	5.165	5.438	-9	-10.595
Stand per 31 december 2018	72.819	224.102	568.133	32.351	519	897.924
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						21.927
						919.852

Stand per 1 januari 2017	43.576	273.958	460.566	40.001	2.021	820.122
Aankopen	21.129	3.167	258.837	5.821	266.160	555.114
Verkopen	-2.815	-69.503	-254.042	-5.979	-205.528	-537.867
Overige mutaties	1.645	0	-2.229	0	12.856	12.272
Waardemutaties	-295	44.328	-7.881	-12.930	-9	23.213
Stand per 31 december 2017	63.240	251.950	455.251	26.913	75.500	872.854
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						23.405
						896.259

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva. Er is niet belegd in premie bijdragende ondernemingen.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2018				
Vastgoedbeleggingen	-	-	72.819	72.819
Aandelen	-	224.103	-	224.103
Vastrentende waarden	322.481	121.051	124.601	568.132
Derivaten	-	-	32.352	32.352
Overige beleggingen	-	-	519	519
Totaal	322.481	345.153	230.291	897.924
Per 31 december 2017				
Vastgoedbeleggingen	-	-	62.257	62.257
Aandelen	-	251.950	-	251.950
Vastrentende waarden	-	451.737	-	451.737
Derivaten	-	26.913	-	26.913
Overige beleggingen	-25.048	104.063	983	79.997
Totaal	-25.048	834.663	63.239	872.854

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoed beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Participaties vastgoedbeleggingsfondsen	71.474	61.257
Overlopende activa	1.344	1.983
	72.819	63.240

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Aandelenbeleggingsfondsen	224.102	251.950
	224.102	251.950

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Staatsobligaties	273.372	260.367
Hypotheke	65.237	59.318
Obligatiebeleggingsfondsen	142.807	132.051
Geldmarktfondsen	82.711	-
Overlopende activa	4.006	3.515
	568.133	455.251

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	32.352	26.913
	32.352	26.913

Toelichting derivaten

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het renterisico af te dekken. Om het renterisico ten opzichte van de nominale verplichtingen te beheersen, wordt het de vastrentende beheerder (LDI-portefeuille) toegestaan renteswaps aan te gaan namens het fonds. De beheerder kan daarbij sinds september 2017 alleen rentederivaten via central clearing aangaan.

Derivatenposities

	Contract-omvang	Activa	Passiva
Stand per 31 december 2018			
Interest rate swaps	485.095	54.279	21.927
		54.279	21.927
Stand per 31 december 2017			
Interest rate swaps	474.845	50.318	23.405
		50.318	23.405

Overige beleggingen

Overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	233	74.846
Rekening courant vermogensbeheerders	286	654
	519	75.500

Toelichting overige beleggingen

In het jaar 2017 is voor de vastrentende waarden met als doel het beheersen van het renterisico, de vermogensbeheerder gewijzigd naar BlackRock. Deze vermogensbeheerder maakt voor de invulling van de zogenaamde Liability Driven Investing (LDI) naast staatsobligaties en rentederivaten gebruik van geldmarktfondsen (cash). Deze liquide middelen zijn in 2017 gerubriceerd onder overige beleggingen.

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen uit hoofde van herverzekering	3.773	1.468
Nader vast te stellen premie volgend boekjaar	2.102	2.933
Vorderingen op werkgevers	2.940	2.954
Waardeoverdrachten	-	382
Licenties	94	126
Overige vorderingen	19	17
Overlopende activa	31	-
	8.959	7.880

In verband met de pensioenopbouw van toekomstige arbeidsongeschikten vanuit de op balansdatum bestaande zieke deelnemers is de technische voorziening verhoogd met een bedrag ter grootte van twee maal de in het boekjaar in de gedempte kostendekkende premie begrepen risicopremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Omdat het risico is herverzekerd, is een vordering op de betreffende herverzekeraar op de balans opgenomen ter grootte van hetzelfde bedrag van € 1.556. De totale vordering uit hoofde van herverzekering bedraagt € 3.773.

	31-12-2018	31-12-2017
Vordering op werkgevers	3.082	3.533
Voorziening dubieuze debiteuren	-142	-579
	2.940	2.954

Bij de waardering van vorderingen op werkgevers wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Voor de vorderingen op werkgevers is een bedrag van € 100 opgenomen met een looptijd van langer dan twee jaar en een bedrag van € 53 met een looptijd langer dan een jaar. Er is een bedrag van € 38 vrijgevalen ten gunste van de voorziening dubieuze debiteuren (2017: toegevoegd € 299).

3. Overige activa

	31-12-2018	31-12-2017
Rabobank	8.844	2.919
	8.844	2.919

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

(x €1.000)

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Beleggingsreserve	Bestemde premiereserve	Algemene reserve	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018	142.855	2.315	-101.927	43.243
Uit bestemming saldo van baten en lasten	8.891	1.882	-44.883	-34.110
Stand per 31 december 2018	151.746	4.197	-146.810	9.133
Stand per 1 januari 2017	125.430	445	-127.854	-1.979
Uit bestemming saldo van baten en lasten	17.425	1.870	25.927	45.222
Stand per 31 december 2017	142.855	2.315	-101.927	43.243

Solvabiliteit

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Pensioenvermogen	914.309	101,0	882.646	105,2
Af: technische voorzieningen	905.177	100	839.403	100
Eigen vermogen	9.132	1,0	43.243	5,2
Af: vereist eigen vermogen	151.746	16,8	142.885	17
Vrij vermogen	-142.614	-15,8	-99.642	-11,8
Minimaal vereist eigen vermogen	38.510	4,3	35.889	4,3
Actuele dekkingsgraad		100,5		104,9
Beleidsdekkingsgraad		104,5		103,4

Toelichting

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting Risicobeheer.

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden -/- bestemde premiereserve) / (Technische voorzieningen) * 100%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereist eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De solvabiliteit van het fonds is op basis van de actuele dekkingsgraad niet toereikend, er is sprake van een dekkingstekort (2017: reservetekort). De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist vermogen.

Verloop van de dekkingsgraad

	2018	2017
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	104,9	99,8
Premie	-1,1	-1,1
Uitkeringen	0,1	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-5,4	1,6
Rendement op beleggingen	0,8	4,8
Overige oorzaken en kruiseffecten	1,2	-0,2
Dekkingsgraad per 31 december	100,5	104,9

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2018	31-12-2017
Voorziening pensioenverplichtingen	905.177	839.403
Overige technische voorzieningen	157	147
Stand per 31 december 2018	905.334	839.550

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Pensioenverplichting	Overige technische voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2018	839.403	147	839.550
Mutatie technische voorzieningen	65.774	10	65.784
Stand per 31 december 2018	905.177	157	905.334
Stand per 1 januari 2017	827.346	281	827.627
Mutatie technische voorzieningen	12.057	-134	11.923
Stand per 31 december 2017	839.403	147	839.550

Uitsplitsing mutatie technische voorzieningen

	2018	2017
Pensioenopbouw	40.205	39.941
Rentetoevoeging	-2.225	-1.819
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-11.119	-11.809
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-282	316
Wijziging marktrente	46.178	-13.254
Wijziging actuariele uitgangspunten	-10.871	-1.143
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.888	-175
	65.774	12.057

Voor de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting in de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	31-12-2018		31-12-2017	
	Aantal	€	Aantal	€
Deelnemers	8.874	336.933	8.445	305.858
Gewezen deelnemers	17.875	378.374	16.728	348.801
Pensioengerechtigden	5.028	165.416	5.140	162.222
Netto pensioenverplichtingen	31.777	880.723	30.313	816.881
Overig	-	1.556	-	1.283
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	-	22.899	-	21.239
	31.777	905.177	30.313	839.403

De post overig bestaat uit een voorziening zieke deelnemers van € 1.556 (2017: € 1.283).

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De (basis)pensioenregeling is een verplichte pensioenregeling voor alle werknemers van 21 jaar en ouder. Als gevolg van de fiscale regels is met ingang van 1 januari 2015 de pensioenrichtleeftijd verhoogd van 65 jaar naar 67 jaar. Alle tot 1 januari 2015 opgebouwde pensioenaanspraken op ouderdomspensioenen zijn omgezet naar een ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar.

De opbouw van een levenslang ouderdomspensioen is 2% van de pensioengrondslag. Dit is als volgt vorm gegeven: in het betreffende jaar wordt een ouderdomspensioen opgebouwd van 1,625% van de pensioengrondslag en een partnerpensioen in geval van overlijden van de deelnemer na de pensioenrichtleeftijd van 1,138% (zijnde 70% van het ouderdomspensioen) van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt direct omgezet in extra ouderdomspensioenen ter grootte van 0,375% van de pensioengrondslag. Na omzetting van het partnerpensioen bedraagt het jaarlijkse ouderdomspensioen 2% van de pensioengrondslag. Het maximum pensioengevend salaris is € 44.284 (2017: 42.774) en de franchise is € 12.712 (2017: 12.279).

Voor deelnemers met een echtgenoot of partner is een partnerpensioen verzekerd ter grootte van 60% (2017: 60%) van het ouderdomspensioen. Het deel van het partnerpensioen over de jaren vanaf 1 juli 2001 tot en met 31 december 2018 is op risicobasis verzekerd. Voor deelnemers met kinderen is een wezenpensioen meeverzekerd ten bedrage van 14% van het ouderdomspensioen voor elk kind. De pensioenopbouw wordt voor arbeidsongeschikte deelnemers voortgezet onder vrijstelling van bijdragebetaling.

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt door het fonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen.

Ultimo 2018 bedraagt de actuele dekkingsgraad op basis van FTK 100,5 % (31 december 2017: 104,9 %), deze is lager dan de beleidsdekkingsgraad van 104,5 % ultimo 2018 (31 december 2017: 103,4%). Het FTK schrijft voor dat er geen toeslag wordt verleend wanneer de beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is.

6. Overige schulden en overlopende passiva		
	31-12-2018	31-12-2017
Derivaten met negatieve waarde	21.927	23.405
Belastingen en premies sociale verzekeringen	297	49
Waardeoverdrachten	344	-
Te betalen kosten vermogensbeheer	178	326
Te betalen overige kosten	442	485
	23.188	24.265

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenovereenkomst. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op

basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort op basis van de strategische beleggingsmix op FTK-grondslagen (in € 1.000) is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
Technische voorziening	905.177	839.403
Buffers:		
S1 Renterisico	43.723	36.003
S2 Risico zakelijke waarden	99.005	95.155
S3 Valutarisico	20.634	17.496
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	37.329	36.648
S6 Verzekeringstechnisch risico	32.083	33.653
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie effect	-81.028	-76.070
Totaal S (vereiste buffers)	151.746	142.885
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	1.056.923	982.288
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	914.309	882.646
Tekort	142.614	99.642

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van solvabiliteitsrisico.

Deze beleidsinstrumenten zijn:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van de te verwachte ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies en jaarlijkse portefeuilleconstructie studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan

waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico). De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De strategische afdekking van het renterisico van het fonds bedraagt 50% van de nominale verplichtingen op basis van marktrente, met een bandbreedte tussen 45% en 55%. De afdekking vindt over de gehele looptijd van de verplichtingen plaats. Om de afdekking van renterisico te realiseren wordt gebruik gemaakt van euro (staats)obligaties en rentederivaten. Monitoring van de afdekking en effectiviteit van de afdekking vindt dagelijks plaats. Het bestuur ontvangt maand- en kwartaalrapportages.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2018		31-12-2017	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration vastrentende waarden (voor derivaten)	568.123	10,1	455.251	10,7
Duration vastrentende waarden (na derivaten)	600.474	16,9	482.164	17,6
Technische voorziening	905.177	23,3	839.403	23,0

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden circa 10 jaar, zonder het effect van rentederivaten. Deze is aanzienlijk korter dan de duration van de technische voorziening. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "durationmismatch". Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het fonds is rentederivaten aangegaan, waarmee de duration met 7 jaar wordt verlengd. De totale duration van de vastrentende waarden komt hiermee op 16,9 jaar.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Resterende looptijd < 1 jaar	149.844	26,4	63.534	14,0
Resterende looptijd > 1 jaar en 5 jaar	33.487	5,9	363.933	79,9
Resterende looptijd > 5 jaar	384.792	67,7	27.784	6,1
Overig	0	0,0	0	0,0
	568.123	100	455.251	100

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden is het risico dat de waarde van de beleggingen onderhevig is aan bewegingen in marktprijzen. De mate van bewegelijkheid is het grootst voor aandelen en minder groot voor bijvoorbeeld vastgoed.

Het bestuur kiest bewust voor het lopen van prijs(markt)risico om te kunnen voldoen aan de doelstellingen en toeslagambitie. Het bestuur gaat er vanuit dat meer risicovolle beleggingen op lange termijn waarde toevoegen. De strategische samenstelling van de beleggingsportefeuille en dus het risicoprofiel wordt vastgesteld op basis van een ALM- studie, in combinatie met de andere sturingsinstrumenten van het fonds (premie- en toeslagbeleid). Periodiek wordt getoetst of de uitgangspunten die in deze studie zijn gebruikt nog reëel zijn, danwel bijsturing behoeven. Rondom de strategische normwelingen zijn bandbreedtes vastgesteld. Monitoring van de samenstelling van de portefeuille versus het beleid en de bandbreedtes vindt op weekbasis plaats. Het bestuur ontvangt week-, maand- en kwartaalrapportages.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van DNB toe. In dat model wordt een buffer aangehouden voor het risico dat het fonds loopt met vastgoed en aandelen. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardenwijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Specificatie vastgoed beleggingen naar aard:				
Kantoren	123	0,2	950	1,5
Winkels	26.857	36,9	26.160	41,4
Woningen	42.034	57,7	7.752	12,3
Participaties	2.461	3,4	26.392	41,7
Bedrijfsgebouwen	-	0,0	2	0,0
Overig	1.344	1,8	1.984	3,1
	72.819	100	63.240	100
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:				
Europa	70.929	97,4	60.583	95,8
Noord-Amerika	334	0,5	419	0,7
Azië - Pacific	212	0,3	254	0,4
Overig	1.345	1,8	1.984	3,1
	72.819	100	63.240	100
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o banken en verzekeraars)	41.391	18,5	48.007	19,1
Nijverheid en industrie	48.849	21,8	56.513	22,4
Handel	40.543	18,1	49.973	19,8
Gezondheidszorg	24.381	10,9	27.169	10,8
Overige dienstverlening	58.079	25,9	58.129	23,1
Overig	10.859	4,8	12.159	4,8
	224.102	100	251.950	100

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	37.167	16,6	49.976	19,8
Noord-Amerika	103.860	46,3	126.876	50,4
Zuid-Amerika	5.688	2,5	4.328	1,7
Azië - Pacific	62.902	28,1	63.033	25,0
Overig	14.485	6,5	7.737	3,1
	224.102	100	251.950	100

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Om een zo optimaal mogelijke spreiding aan te houden en te kunnen profiteren van kansen die de verschillende regio's en sectoren bieden, belegt het fonds in de returnportefeuille ook buiten de eurozone. De matchingportefeuille is volledig belegd in euro.

De valuta binnen aandelen ontwikkelde landen en voor emerging market debt (hard currency) worden voor 100% afgedekt. De afdekking vindt plaats binnen de beleggingspools. Het valutarisico voor aandelen opkomende landen, vastgoedaandelen en high yield (VS) wordt bewust niet afgedekt.

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2018 circa € 240.739 (2017: € 188.345). Van dit bedrag is 100% (2017: 100%) door middel van valuta derivaten afgedekt binnen aandelen ontwikkelde markten. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten nihil (2017: nihil).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valutaderivaten	Nettopositie na afdekking 2018	Netto positie na afdekking 2017
	€	€	€	€
EUR	657.186	146.395	803.581	784.509
HKD	15.862	-2.214	13.648	12.386
CAD	5.797	-5.758	39	672
AUD	3.949	-3.883	65	1.462
CHF	4.535	-4.534	2	248
GBP	8.748	-8.424	324	2.139
JPY	14.987	-15.093	-105	2.465
USD	143.342	-102.419	40.923	36.467
Overig	43.519	-4.070	39.448	32.506
Totaal	897.925	0	897.925	872.854

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

European Market Infrastructure Regulation (EMIR) is op initiatief van de Europese Commissie geïmplementeerd om de handel in Over The Counter (OTC) derivaten transparanter en veiliger te maken.

EMIR is een Europese verordening, wat betekent dat zij een rechtstreekse werking heeft in de lidstaten van de EU. De AFM houdt samen met DNB toezicht op de naleving van EMIR. Als gevolg van de introductie van de European Market Infrastructure Regulation (EMIR) dienen af te sluiten renteswaps verplicht te worden afgewikkeld door een centrale tegenpartij (in het Engels: central counterparty (CCP)). Voor pensioenfondsen geldt echter een vrijstelling tot augustus 2021.

De eisen van de CCP zijn strenger met betrekking tot onderpand. Zo zal er bij het afsluiten van een swap initieel onderpand (Initial Margin) gestort moeten worden, waar nu pas onderpand gestort hoeft te worden indien een swap een negatieve waarde krijgt. Aanvullend zal cash als onderpand gestort moeten worden indien de swap een negatieve waarde krijgt, de zogenaamde Variation Margin (VM). De eis van de centrale tegenpartij om de Variati-on Margin in cash te voldoen, verhoogt de behoefte van pensioenfondsen aan direct beschikbare cash, en leidt hiermee tot een stijging van het liquiditeitsrisico dat niet tijdig aan de korte termijn cashverplichting kan worden voldaan.

Het fonds gebruikt rentederivaten voor het afdekken van het renterisico. Het fonds heeft ondanks de genoemde vrijstelling er voor gekozen om te kiezen voor de nieuwe EMIR-wetgeving. De clearingverplichting geldt in eerste instantie uitsluitend voor renteswaps.

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Staatsobligaties	301.305	53,0	293.221	64,4
Bedrijfsobligaties	113.211	19,9	70.701	15,5
Hypotheek	65.237	11,5	59.318	13
Geldmarktfondsen	82.711	14,6	-	0
Overig*	5.669	1,0	32.011	7,1
	568.133	100	455.251	100

*Overig betreft voornamelijk beleggingsdebiteuren en beleggingsfonds van Pictet Asset Management.

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	In %	€	In %
Specificatie creditrating klasse:				
AAA*	214.341	37,7	203.881	44,8
AA	89.060	15,7	90.299	19,8
A	28.210	5,0	26.601	5,8
BBB	33.935	6,0	31.316	6,9
BB	48.195	8,5	36.704	8,1
Geen rating**	154.392	27,2	66.450	14,6
	568.133	100	455.251	100

*Door een nieuw LDI mandaat, heeft er een verschuiving plaatsgevonden van AAA naar AA.

**Het saldo betreft voornamelijk beleggingen in hypotheek en beleggingsfonds van Pictet Asset Management.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico kan als volgt worden uitgesplitst in onderstaande deelrisico's.

- Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening.

Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG2018 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

- **Overlijdensrisico**

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen (partnerpensioen en/of wezenpensioen) moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

- **Arbeidsongeschiktheidsrisico**

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Per 1 januari 2016 zijn de niet gefinancierde nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de basispensioenregeling herverzekerd bij Zwitserleven.

- **Toeslagrisico**

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te verhogen (toeslagverlening of indexeren). De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Ultimo 2018 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 104,5%. In het kader van FTK is het niet toegestaan om de pensioenen te verhogen.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds niet aan haar betalingsverplichtingen uit hoofde van pensioenuitkeringen, derivatentransacties of uitvoeringskosten kan voldoen. Het beleid is erop gericht dat enerzijds een gedegen cashmanagement proces wordt gevoerd en anderzijds dat de beleggingsportefeuille voornamelijk belegd wordt in liquide en dus snel verhandelbare beleggingen producten. Ten aanzien van mogelijke liquiditeitsbehoefte uit hoofde van derivatentransacties hanteert het fonds strikte richtlijnen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn.

De omvang van liquiditeitsbehoefte uit hoofde van maandelijkse pensioenuitkeringen en betaling van kosten is beperkt. Dit cashmanagement proces wordt maandelijks gemonitord, waarbij afstemming op de premie inkomsten plaatsvindt. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het liquiditeitsrisico vooralsnog op nihil gesteld.

S8 Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat er een te grote afhankelijkheid bestaat van beleggingen in één bepaald product, land, regio, sector of debiteur. Het beleid is erop gericht een zo groot mogelijke spreiding aan te brengen over landen, regio 's, sectoren en debiteuren en het concentratierisico zo goed als mogelijk te reduceren. Binnen de returnportefeuille wordt daarom voornamelijk belegd in beleggingsfondsen. Daarnaast is binnen de LDI portefeuille verdere diversificatie aangebracht door aanpassingen in het mandaat.

Het bestuur accepteert dit risico en weegt doorlopend dit concentratierisico af tegen het risico dat dit deel van de portefeuille de verplichtingen in onvoldoende mate volgen. De matchingportefeuille is er immers op gericht om voor 50% het verloop van de verplichtingen van het fonds te volgen. Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Op basis van "doorkijk principe" is er een aantal posten die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaken. Dit zijn met name staatsobligaties van landen met een hoge rating en worden gebruikt voor de afdekking van het renterisico. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld. Op grond hiervan heeft het bestuur geconcludeerd dat er geen sprake is van concentratie in de activa of verplichtingen en dat er daarom geen buffer voor concentratierisico wordt aangehouden.

S9 Operationeel risico

Het operationele risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Het bestuur onderkent dat er zowel binnen de bestuurlijke organisatie van het fonds als bij de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer sprake is van verschillende operationele risico 's.

- **Operationele risico 's uitbestedingsrelaties**

Voorbeelden van operationele risico 's bij uitbestedingsrelaties zijn ontoereikende procedures met betrekking tot de afhandeling van beleggingstransacties of pensioenuitkeringen en het ontbreken van functiescheiding, maar ook IT-risico 's zoals systeemuitval en onvoldoende back-up faciliteiten. Als gevolg van deze operationele risico 's kunnen zich zowel financiële als reputatie schades voordoen.

Het beleid van het fonds is erop gericht om dit risico zo goed als mogelijk te reduceren en te beheersen. Daarnaast stelt het bestuur eisen aan de uitbestedingsrelaties welke zijn vastgelegd in het uitbestedingsbeleid. Er vinden periodieke overleggen plaats met alle uitbestedingsrelaties. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het operationeel risico vooralsnog op nihil gesteld.

- **Systeemrisico**

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

- **Handhavingsrisico (verplichtstelling)**

Het handhavingsrisico is het risico dat werkgevers niet zijn aangesloten bij het fonds, terwijl zij dit volgens de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf 2000) wel verplicht zijn. Er heeft in deze situatie geen premiebetaling plaatsgevonden, terwijl een deelnemer wel aanspraak kan maken bij het fonds op een pensioenuitkering. Het bestuur acht dit een zeer belangrijk risico.

In de Wet Bpf 2000 is vastgelegd dat het georganiseerde bedrijfsleven een verzoek tot verplichtstelling, wijziging of intrekking van die verplichtstelling kan doen. Dit betekent dat cao-partijen een centrale rol spelen bij de totstandkoming van de verplichtstelling; zonder cao-partijen is een verplichtstelling niet mogelijk. Gevolg van de verplichtstelling is onder meer dat werkgevers en werknemers verplicht zijn de statuten en de reglementen van het fonds na te leven. Door verplichtstelling van de deelneming in het fonds wordt deze deelneming voor iedereen gelijkgesteld met een deelneming op grond van een pensioentoezegging.

Werkgevers zijn op grond van het verplichtstellingsbesluit en de Wet Bpf 2000 verplicht om zich uit eigen beweging aan te sluiten bij het fonds wanneer zij werkzaam zijn in de sector die onder het verplichtstellingsbesluit vallen. Er rust op deze werkgevers een zelfstandige onderzoekplicht om de aansluiting te bewerkstelligen en wanneer er onduidelijkheid is behoort de werkgever actief het fonds, te benaderen om duidelijkheid over al dan niet verplichte aansluiting te verkrijgen.

Op grond van de verplichtstelling en de Wet Bpf 2000 is het fonds verplicht om alle mogelijke inspanningen en acties te ondernemen om ervoor te zorgen dat werkgevers en werknemers die onder de reikwijdte van de verplichtstelling van het fonds vallen, ook daadwerkelijk worden aangesloten. De juiste (wettelijke) procedure dient hiervoor te worden gevoerd, inclusief het versturen van premienota 's, het innen van de premies en het desnoods invorderen van deze premies via een dwangbevel.

Het bestuur van het fonds heeft in het jaar 2014 actief beleid ontwikkeld om ten onrechte niet aangesloten ondernemingen op te sporen ter bescherming van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van alle belanghebbenden. De bestuurscommissie CCPC is belast met de uitvoering van dit beleid.

- **Juridisch risico**

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Het beleid is erop gericht het juridisch risico zo veel mogelijk te reduceren en te beheersen.

Zo worden alle contracten, overeenkomsten en SLA afspraken getoetst door externe juristen, is er een contractenregister opgesteld en is de monitoring van de naleving van (nieuwe) wet- en regelgeving ook uitbesteed aan diverse uitbestedingspartijen. Er vinden periodieke evaluaties plaats van de contracten en is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Tevens is de klachten- en geschillenregeling ingeregeld. Het bestuursbureau is verantwoordelijk voor het informeren van het bestuur over al deze aspecten.

- **Integriteitsrisico**

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van bestuursleden en medewerkers dan wel van de leiding van uitbestedingspartijen, in het kader van weten regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen. Het beleid is erop gericht dit risico zo veel mogelijk te reduceren en eisen te stellen aan bestuursleden en uitbestedingspartijen. Daarnaast heeft het bestuur een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid vastgesteld en geïmplementeerd.

Ter voorkoming van de mogelijke verstrengeling van belangen en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie is er een gedragscode opgesteld. De gedragscode is van toepassing op iedere verbonden persoon bij het fonds. Het bestuur van het fonds heeft een onafhankelijke compliance officer aangesteld die toezicht houdt op de naleving van de gedragscode. Het integriteitsrisico bij uitbestedingsrelaties wordt meegenomen en besproken in de periodieke gesprekken dan wel bij nieuwe of het verlengen van contracten.

- **Communicatierisico**

Het communicatie risico is het risico dat door onvoldoende, onjuiste of onvolledige communicatie de deelnemer niet goed wordt geïnformeerd. Het bestuur vindt duurzame communicatie naar deelnemers en andere stakeholders van groot belang. Het beleid van het fonds is de laatste jaren aangescherpt. Om de risico 's als gevolg van het gedrag en de verwachtingen van de deelnemers te beheersen is het communicatiebeleid ontwikkeld. De communicatie van het fonds voldoet minimaal aan de eisen van Pensioenwet en pension fund governance. De effectiviteit van de communicatie wordt periodiek getoetst.

S10 Actief beheerisico

Het actief beheerisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark. Wanneer de tracking error groter is dan 1%, dan schrijft het standaardmodel een extra buffer voor. Vanwege het overwegend passieve beheer staat de buffer op nihil.

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Er neemt een bestuurslid als pensioengerechtigde deel aan de pensioenregeling van het fonds. De medewerkers van het bestuursbureau nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds, op basis van voorwaarden in de pensioenregeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Per 31 december 2018 zijn er langlopende contractuele verplichtingen, met een waarde van € 313.000 (tot 1 maart 2020) respectievelijk € 126.000 (tot 1 juli 2021).

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2018 dan op grond van dit verslag kan worden verkregen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (x €1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (werkgevers en werknemers)		
	2018	2017
Premiebijdragen (werkgevers en werknemers)	37.084	33.435
Periodieke premies Anw-hiaat	454	401
	37.538	33.836
Afschrijving premievordering	38	-299
	37.576	33.537

De mutatie afschrijving premievordering en voorziening dubieuze debiteuren is gesaldeerd weergegeven. Er is per saldo een bedrag van € 38 vrijgevallen (2017; toegevoegd aan € 299) (van) de voorziening dubieuze debiteuren.

Overzicht kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 Pensioenwet		
	2018	2017
Kostendekkende premie	50.898	46.572
Gedempte premie	35.482	31.966
Feitelijke (in rekening gebrachte) premie	37.538	33.836

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur gepubliceerd door DNB). Het fonds hanteert voor de jaarlijkse toetsing van de hoogte van de kostendekkende premie een gedempte kostendekkende premie. Bij het vaststellen van de gedempte kostendekkende premie wordt tot het jaar 2020 uitgegaan van een gemiddelde (vaste) rekenrente van 2,5% (2017: 2,5%). Het percentage 2,5% is gelijk aan het verschil tussen het verwachte nominale fondsrendement van 4,6% per jaar en een aftrek van 2,1%-punt in verband met de indexatieambitie (prijsinflatie) en voor prudentie.

De feitelijke premie in 2018 bedraagt 22,2% van de som van de pensioengrondslagen. De feitelijke premie is in 2018 hoger dan de gedempte premie. Het verschil van € 1.882 is gedoteerd aan de bestemde premiereserve. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Samenstelling kostendekkende premie		
	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	42.096	38.558
Opslag voor uitvoeringskosten	1.646	2.153
Solvabiliteitsopslag	7.156	5.861
	50.898	46.572

Samenstelling gedempte premie		
	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	20.092	17.589
Opslag voor uitvoeringskosten	1.646	2.153
Solvabiliteitsopslag	3.416	2.674
Voorwaardelijke onderdelen	10.328	9.550
	35.482	31.966

8. Beleggingsresultaten voor risico fonds				
	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten vermogens-beheer	Totaal
2018	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	2.488	4.530	-75	6.943
Aandelen	4.093	-25.719	-231	-21.856
Vastrentende waarden	6.716	5.165	-585	11.296
Derivaten	4.194	5.438	-33	9.599
Overige beleggingen	-96	-9	-1	-105
Totaal	17.395	-10.595	-924	5.876
2017	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	2.495	-295	-68	2.132
Aandelen	3.351	44.328	-272	47.407
Vastrentende waarden	7.698	-7.881	-491	-674
Derivaten	3.715	-12.930	-54	-9.269
Overige beleggingen	-2	-9	-81	-92
Totaal	17.257	23.213	-966	39.504

De kosten van vermogensbeheer bedragen in 2018 € 924 (2017: € 966). Deze kosten zijn exclusief de indirecte beleggingskosten, zoals transactiekosten. Deze zijn opgenomen onder het directe beleggingsresultaat. De totale beleggingskosten direct en indirect bedragen over 2018 € 2.553 (2017: € 2.631).

9. Overige baten		
	2018	2017
Gefactureerde premies voorgaande boekjaren	-	69
Afrekening administratiekosten voorgaand boekjaar	-	75
Saldo RC's herverzekering	1.198	-
Overige baten	230	71
	1.428	215

Van het saldo rekening courant herverzekering heeft € 1.198 betrekking op eerdere boekjaren.

10. Pensioenuitkeringen		
	2018	2017
Ouderdomspensioen	8.124	8.123
Partnerpensioen	2.813	2.762
Wezenpensioen	80	75
Arbeidsongeschiktheid	346	372
Afkopen regulier	353	527
	11.716	11.859

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 474,11 (2017: € 467,89) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

11. Pensioenuitvoeringskosten		
	2018	2017
Actuariskosten	55	175
Accountantskosten	55	68
Contributies en bijdragen	87	77
Kosten bestuursbureau	1.184	1.095
Pensioencommunicatie	13	32
Bestuurskosten	248	279
Juridische kosten/verplichtstelling/governance	119	515
Kantoorkosten	193	212
Overig	-	-
	1.953	2.453
Honoraria accountant		
Controle van de jaarrekening	55	68
Andere niet-controle diensten	-	-
	55	68

Bezoldiging personeelsleden bestuursbureau

De kosten bestuursbureau bestaan onder meer uit € 564.951 (2017: € 611.723) aan lonen, € 86.215 (2017: € 92.478) aan sociale lasten en € 86.040 (2017: € 67.344) aan pensioenpremies van medewerkers die bij het fonds in dienst zijn.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn 10 medewerkers (8,7 FTE) (2017: 8,1 FTE) in dienst.

Bezoldiging bestuurders

De betalingen aan bestuurders betreffen de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, en overige bestuurskosten en bedragen in 2018: € 200.920 (2017: € 206.713). Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds		
	2018	2017
Pensioenopbouw	40.205	39.941
Rentetoevoeging	-2.225	-1.819
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-11.119	-11.809
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-282	316
Wijziging marktrente	46.178	-13.254
Wijziging actuariale uitgangspunten	-10.871	-1.143
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.888	-175
	65.774	12.057

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariael berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale aanspraken op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen (partnerpensioen en wezenpensioen). Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,260% (2017: -0,217%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2018. Aangezien de éénjaarsrente negatief is, is hier in feite geen sprake van een toevoeging maar van een onttrekking.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariale uitgangspunten

Vanaf oktober 2018 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2018 van het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte.

Mutatie overige technische voorzieningen

Mutatie spaarfonds gemoedsbezwaarden	10	-133
	10	-133

13. Saldo overdracht van pensioenaanspraken (waardeoverdracht)

	2018	2017
Inkomende waardeoverdrachten	3.534	509
Uitgaande waardeoverdrachten	-4.049	-94
	-516	415

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten) bedraagt € 3.385 (2017: € 443). Het resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt in 2018 € 149 (2017: 66). De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) bedraagt € 3.667 (2017: € 127). Het resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt in 2018 € -382 (2017: € 33).

14. Herverzekeringen

	2018	2017
Premies uit hoofde van herverzekering	2.422	2.051
Totaal premies	2.422	2.051
Uitkeringen uit hoofde van herverzekering	-706	-186
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-2.789	-
Mutatie herverzekering	-273	46
Totaal uitkeringen	-3.767	-140
	-1.345	1.911

Met ingang van 1 januari 2016 zijn de niet gefinancierde nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de basispensioenregeling herverzekerd bij Zwitserleven. Aan het einde van de looptijd van het contract op 31 december 2018 vindt na 24 maanden een winstdeling plaats. Het contract is per 1 januari 2019 voor een periode van drie jaar verlengd.

15. Overige lasten

	2018	2017
Incidentele projectkosten overgang zelfadministratie	-	268
Nabetaling spaartegoed gemoedsbezwaarden	3	29
Overige lasten	44	5
	47	302

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de abtn. Het voorstel resultaatbestemming 2018 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld op 27 mei 2019.

Breda, 27 mei 2019

Namens het bestuur,

G. Alferink
Voorzitter

C. Lonsain
Vicevoorzitter

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen te Breda is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2018.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 450.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, niet toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen) en 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is op balansdatum lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, maar hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 27 mei 2019

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018;
3. het kasstroomoverzicht; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- voorwoord
- kerngegevens Bpf HiBin;
- karakteristieken en pensioenregeling;
- organisatie;
- verslag over het boekjaar;
- goed pensioenfondsbestuur;
- integraal risicomangement;
- financieel beleid;
- actuariële paragraaf;
- toekomstparagraaf;
- oordeel verantwoordingsorgaan;
- bevindingen raad van toezicht;
- overige gegevens;
- bijlagen (nevenfuncties bestuursleden, economische en financiële markten, beleggingsrendementen, checklist code pensioenfonds, advies- en goedkeuringsrechten verantwoordingsorgaan en raad van toezicht, begrippenlijst/moeilijke woorden).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de

jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Den Haag, 27 mei 2019

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend.

drs. R. Buitenhuis RA

BIJLAGE 1: NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN

In onderstaande tabel worden de nevenfuncties van de bestuursleden per 31 december 2018 weergegeven.

Bestuurslid	Nevenfunctie
De heer H.J.J. Schoon	<ul style="list-style-type: none"> • Docent Haagse Hogeschool (2 dagen per week) • Schogad beheer BV (privé beleggings BV) • Commissaris bij Klaverblad Verzekeringen (tot medio april 2019)
De heer C. Lonsain	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurslid Pensioenfonds Wonen • Bestuurslid Pensioenfonds Particuliere Beveiliging • Bestuurslid Pensioenfonds Nederlandse Groothandel • Bestuurslid Pensioenfonds Agrarische en Voedselvoorzieningshandel
De heer G. Alferink	<ul style="list-style-type: none"> • Notaris, Heuvelrug Notarissen • Voorzitter KNB Ring Midden-Nederland
De heer M.J.J. Vaes	<ul style="list-style-type: none"> • Penningmeester Senior business Sociëteit, 's-Hertogenbosch • Penningmeester Vughtse Wooncoöperatie Habitat U.A.
De heer M.P. Vijver	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur The Index People (TIP)
De heer G.F. Vermeulen	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur Orfin Advies BV • Bestuurslid Pensioenfonds Horeca & Catering • Bestuurslid OPF Koninklijke Cosun

BIJLAGE 2: CHECKLIST CODE PENSIOENFONDSEN 2018

Normen Code Pensioenfondsen 2018

v = voldoet aan Code

x = voldoet niet of gedeeltelijk aan Code. Wordt toegelicht in het jaarverslag.

n.v.t. = niet van toepassing. Het fonds heeft geen belanghebbendenorgaan.

Check ultimo 2018

Thema 1. Vertrouwen maken

1. Het bestuur voert de regeling naar beste vermogen uit, in een evenwichtige afweging van belangen, en heeft hiervoor de eindverantwoordelijkheid.	v
2. Het bestuur is verantwoordelijk en zorgt voor de uitvoering van de pensioenregeling. Het heeft een visie op die uitvoering, stelt eisen waaraan deze moet voldoen en bepaalt welk kostenniveau aanvaardbaar is.	v
3. Het bestuur stelt een missie, visie en strategie op. Ook zorgt het voor een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt zo nodig bij.	v
4. Bij alle besluiten legt het bestuur duidelijk vast op grond van welke overwegingen het besluit is genomen.	v
5. Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	v
6. Het bestuur houdt rekening met de verplichtingen die het fonds is aangegaan en draagt daarbij zorg voor optimaal rendement binnen een aanvaardbaar risico.	v
7. Het bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.	v
8. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.	v
9. Het bestuur zorgt voor een noodprocedure om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	v

Thema 2. Verantwoordelijkheid nemen

10. Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Hierbij horen passende sturings- en controlemechanismen.	v
11. Bij uitbesteding van taken neemt het bestuur in de overeenkomst met de dienstverlener adequate maatregelen op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft, schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	v
12. Het bestuur zorgt dat het zicht heeft op de keten van uitbesteding.	v
13. Het bestuur zorgt ervoor dat het beloningsbeleid van partijen aan wie taken worden uitbesteed, niet aanmoedigt om meer risico's te nemen dan voor het fonds aanvaardbaar is. Om dit te bereiken maakt het bestuur dit onderdeel van de contractafspraken bij het sluiten of verlengen van de uitbestedingsovereenkomst of – indien van toepassing – via zijn aandeelhouderspositie.	v
14. Het bestuur evalueert jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering en de gemaakte kosten kritisch en spreekt een dienstverlener aan als deze de afspraken niet of onvoldoende nakomt.	v

Thema 3. Integer handelen

15. Het bestuur legt de gewenste cultuur vast en stelt een interne gedragscode op.	v
16. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het fonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring, en zij gedragen zich daarnaar.	v
17. Alle nevenfuncties worden gemeld aan de compliance officer.	v
18. Tegenstrijdige belangen of reputatierisico's worden gemeld. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	v

19. Het lidmaatschap van een orgaan is niet verenigbaar met dat van een ander orgaan binnen het fonds of van de visitatiecommissie.	v
20. Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	v
21. De organisatie kent een klokkenluidersregeling en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.	v
22. Het bestuur kent de relevante wet- en regelgeving en interne regels, weet hoe het fonds daar invulling aan geeft en bewaakt de naleving (compliance).	v

Thema 4. Kwaliteit nastreven

23. Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is eerste aanspreek- punt; hij/zij is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures.	v
24. Het bestuur waarborgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.	v
25. Ieder bestuurslid heeft stemrecht.	v
26. Het bestuur zorgt voor permanente educatie van zijn leden.	v
27. Het bestuur staat open voor kritiek en leert van fouten.	v
28. Het eigen functioneren is voor het bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt. Het bestuur en het intern toezicht evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken het bestuur en het intern toezicht één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij.	v
29. Het eigen functioneren is voor het BO een continu aandachtspunt. Het BO evalueert in elk geval jaarlijks het functioneren van het eigen orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betreft het BO één keer in de drie jaar een onafhankelijk derde partij.	n.v.t.
30. Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.	v

Thema 5. Zorgvuldig benoemen

31. De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	v
32. Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Daarbij houdt het rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap.	v
33. In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	v
34. De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	v
35. Het bestuur, het BO en het intern toezicht houden bij het opstellen van de profielschets rekening met het diversiteitsbeleid. Het VO houdt hier rekening mee bij het opstellen van de competentievisie.	v
36. Het bestuur, het VO of het BO en de raad van toezicht leggen bij de vacature de eisen voor de vacante functie vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de normen 31, 32 en 33 opgenomen eisen.	v
37. Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht (en/of actief opgeroepen om te zoeken) naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen. Het bestuur neemt hierover tijdig contact op met degenen die betrokken zijn bij het voordragen of de verkiezing van kandidaten.	v
38. Het bestuur en het BO toetsen voorgedragen kandidaten mede aan de hand van de diversiteits- doelstellingen. Het VO bevordert dat in de procedure de competentievisie wordt meegenomen, inclusief de diversiteitsdoelstellingen.	v
39. Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan. Een lid van het verantwoordingsorgaan wordt benoemd door het bestuur en ontslagen door het verantwoordingsorgaan zelf. In uitzonderlijke situaties kan het bestuur in overleg met het intern toezicht een lid ontslaan.	v
40. Het bestuur zorgt dat de statuten een schorsingsprocedure kennen.	v

Thema 6. Gepast belonen

41. Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.	v
---	---

42. De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag	v
43. Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie-gerelateerde beloningen. Prestatie-gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.	v
44. Het bestuur voorkomt dat door een te hoge beloning van de leden van het intern toezicht, een financieel belang een kritische opstelling in de weg staat.	v
45. Bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of van een lid van het intern toezicht verstrekt het bestuur geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een (andere) medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	v
Thema 7. Toezicht houden en inspraak waarborgen	
46. Intern toezicht draagt bij aan effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan beheerste en integere bedrijfsvoering.	v
47. Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	v
48. Leden van het intern toezicht zijn betrokken bij het pensioenfonds en moeten zich zodanig onafhankelijk opstellen dat belangentegenstellingen worden voorkomen. Ze hebben daarbij het vermogen en de durf om zich kritisch op te stellen richting het bestuur.	v
49. De raad van toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	v
50. Het bestuur weegt de aanbevelingen van raad van toezicht of visitatiecommissie zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	v
51. Het BO voert zijn taak uit als 'goed huisvader' (m/v) voor alle belanghebbenden.	n.v.t.
52. Het BO zorgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	n.v.t.
53. Het BO bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert. Ook bewaakt het BO of het bestuur de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden evenwichtig afweegt.	n.v.t.
54. Het BO onderneemt actie als het van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert.	n.v.t.
55. Het bestuur gaat een dialoog aan met het VO dan wel het BO bij het afleggen van verantwoording.	v
56. Het bestuur draagt de accountant of actuaris die controle uitvoert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	v
57. Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en VO of BO van de uitkomst op de hoogte.	v
Thema 8. Transparantie bevorderen	
58. Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	v
59. Het bestuur geeft inzicht in het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid.	v
60. Het bestuur vervult zijn taak op een transparante (open en toegankelijke) manier. Dat zorgt ervoor dat belanghebbenden inzicht kunnen krijgen in de informatie, overwegingen en argumenten die ten grondslag liggen aan besluiten en handelingen.	v
61. Het bestuur legt gemotiveerd vast voor welke wijze van uitvoering is gekozen. Deze informatie is beschikbaar voor de belanghebbenden.	v
62. Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	v
63. Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie. Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.	v
64. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	v
65. Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	v

BIJLAGE 3: ADVIES- EN GOEDKEURINGS-RECHTEN VERANTWOORDINGSORGAAN EN RAAD VAN TOEZICHT

Onderwerpen onderhevig aan advies of goedkeuring	Verantwoordingsorgaan	Raad van toezicht
Beletten benoeming kandidaat bestuur bij niet voldoen aan functieprofiel	--	Recht
Liquidatie, fusie, splitsing, collectieve waardeoverdracht	Advies	Goedkeuring
Omzetten andere rechtsvorm	--	Goedkeuring
Jaarverslag, jaarrekening	--	Goedkeuring
Profielschets bestuurder Melden disfunctioneren bestuurder Vorm, inrichting intern toezicht Profielchets Lid RvT Beloningsbeleid Ontslaan bestuur bij disfunctioneren Feitelijke premie	-- Advies na melding Advies Advies Advies -- Advies	Goedkeuring Melding -- Vaststellen Goedkeuring Recht --
Communicatiebeleid Klachten- en geschillenprocedure Uitvoeringsovereenkomst Benaming en ontslag RvT	Advies Advies Advies Advies	-- -- -- --

BIJLAGE 4: **BEGRIPPENLIJST/MOEILIJKE WOORDEN**

Abtn (actuariële en bedrijfstechnische nota)

Een door de wet voorgeschreven nota waarin de hoofdlijnen van de pensioenregeling(en), de financiële opzet, actuariële grondslagen, de sturingsmiddelen, het toeslagbeleid(indexatie) en het beleggingsbeleid en de organisatorische opzet van het pensioenfonds zijn beschreven.

Aandelenrisico

Aandelenrisico doet zich voor bij beleggingen waarvan de waarde gevoelig is voor bewegingen in marktprijzen, welke worden weergegeven door beursgraadmeters. Dit betreft niet alleen aandelen, maar ook indirect vastgoed, beleggingen in niet-beursgenoteerde fondsen, grondstoffen en derivaten.

Fondsbeleid

Het aandelenrisico wordt in principe, gelet op het ambitieniveau van het fonds, niet afgedekt omdat het fonds ervan uitgaat dat aandelen op langere termijn waarde toevoegen. De strategische omvang van het belang in aandelen in de rendementsportefeuille wordt bepaald door lange termijn ALM analyses.

Bpf HiBiN belegt voor zo'n 50% in risicovolle zakelijke waarden, onderverdeelt in aandelen, specialties (zoals bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten) en alternatives (zoals vastgoed en hypotheek). De verdeling naar regio en sectoren loopt in de pas met de gemiddelde waarden van vergelijkbare portefeuilles (de zogenaamde benchmark), met een lichte overweging (dat wil zeggen meer dan het gemiddelde) in financiële instellingen.

Activakant

De linkerkant van de balans, waarop de bezittingen van het fonds staan. Aan de rechterkant, de passivakant, staat hoe deze middelen gefinancierd zijn.

AG (Koninklijk Actuarieel Genootschap) prognosetafel 2018

Prognosetafel (sterftetafel) is afgeleid uit sterftetabellen die aangeven hoeveel personen na x jaar in leven zijn vanuit een standaard aantal 0-jarigen. De naam van de tafel geeft aan over welk waarnemingstijdvak de gegevens zijn verkregen.

ALM-analyses

ALM, of Asset Liability Management, kan een pensioenfonds helpen bij het kiezen van de beleggingsmix, de wijze van financieren van de pensioenregeling en/of het financieren van toeslagen.

ALM-studie

Onder een ALM-studie verstaan we het bestuderen respectievelijk afstemmen van de verplichtingen en de beleggingen van een pensioenfonds. Op de resultaten van deze studie wordt het beleggingsbeleid gebaseerd.

Een ALM-studie kent de volgende aspecten:

- het in kaart brengen van de financiële stromen;
- de simulatie van toekomstige financiële posities;
- de samenhang met de economische omgeving;
- de vergelijking van beleidsvarianten.

Beleidsdekkingsgraad

Pensioenfonds zijn sinds de wijziging van het FTK per 1 januari 2015 verplicht een beleidsdekkingsgraad te gebruiken. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is voor de besluitvorming door het bestuur over toeslagen en kortingen en de rapportage van belang. De beleidsdekkingsgraad is stabiel dan de niet-gemiddelde dekkingsgraad. Er wordt daardoor minder op dagkoersen gestuurd.

Cao-partijen

Werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties (vakbonden) waarvan de vertegenwoordigers namens de eigen achterban de onderhandelingen over een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voeren; partij in een cao-overleg.

Countervailing power

Countervailing power is het kunnen bieden van tegenwicht door kennis, inzicht en professionaliteit.

Dekkingsgraad (actueel)

De verhouding tussen enerzijds het aanwezige vermogen en anderzijds de contante waarde van de pensioenaanspraken en – rechten (de pensioenverplichtingen).

Fonds specifieke risico's

Inflatie risico, valutarisico, liquiditeitsrisico. Deze risico's worden achtereenvolgens nader toegelicht. Hierbij wordt eerst een algemene definitie van het risico gegeven, waarna het fondsbeleid en de beheersmaatregelen voor het betreffende risico worden toegelicht.

Franchise

Bij een pensioenregeling is de franchise dat deel van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd. Dit bedrag (de franchise) wordt van het salaris afgetrokken voordat de pensioenpremie berekend wordt. Er wordt alleen premie betaald en pensioen opgebouwd over het deel van het salaris dat boven de franchise ligt.

Gedempte kostendekkende premie

De kostendekkende premie is de premie die nodig is voor een adequate prijsstelling. Hiermee wordt voorkomen dat een pensioenfonds op voorhand te maken krijgt met tekorten. De kostendekkende premie mag worden gedempt (verlaagd) op basis van een gemiddelde rente of rendement uit het verleden of het te verwachten rendement voor de toekomst.

Governance aspecten

Waarborgen van samenhang en transparantie in het bestuur en toezicht van een organisatie, met het oog op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen.

Herstelplan

Plan van aanpak waarin het pensioenfonds laat zien welke maatregelen het neemt om de dekkingsgraad te verbeteren. Het herstelplan bevat maatregelen om binnen de gekozen hersteltermijn weer te beschikken over het strategisch vereist eigen vermogen.

Indexatie (toeslagverlening)

Prijzen en lonen stijgen in de loop der jaren. Daarom probeert Pensioenfonds HiBiN de opgebouwde en ingegane pensioenen ook jaarlijks te laten stijgen. Dit gebeurt door het verlenen van een zogeheten 'toeslag' of 'indexatie'. Indexatie is dus belangrijk om de koopkracht van het pensioen op peil te houden. Dat geldt voor ingegane pensioenen maar net zo goed voor het pensioen in de opbouwfase. Helaas kan indexatie lang niet altijd plaatsvinden.

IORP II-richtlijn

De Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP II-richtlijn) is een breed opgezette richtlijn die in de Nederlandse wetgeving geregeld moet worden. De richtlijn gaat over waardeoverdracht naar het buitenland, externe rapportages en governance & risicomanagement.

Inkooppremie voor de pensioenaanspraken

Dit is de actuariële benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen (onderdeel van de kostendekkende premie).

Matching portefeuille

Wanneer een pensioenfonds aan zijn verplichtingen moet voldoen (pensioenen uitbetalen), dienen daarvoor op tijd de beschikbare middelen vrij te komen. Het afstemmen van de beleggingen op de pensioenverplichtingen noemt men 'matching'. De bijbehorende beleggingsportefeuille noemt men 'matching portefeuille'.

Niet liquide

Moeilijk te verkopen (lastig verhandelbaar) ook wel illiquide genoemd.

Passivakant: Zie activakant

Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen, dus de toegezegde pensioenen, moeten contant gemaakt worden, zegt de formule. Alleen op deze manier kunnen we de verhouding berekenen tussen het belegd vermogen, wat er nu in het fonds zit, en de toezeggingen. Wat is nu precies contant maken?

Een rekenvoorbeeld

Stel de rente is 4% en wij moet u over één jaar € 1.040 pensioen betalen. Dan moet het pensioenfonds nu € 1.000 in kas hebben, dat is dus de contante waarde bij één jaar en 4% rente. Immers, door de 4% rente is de € 1.000 na één jaar met € 40 aangegroeid. Voor alle afzonderlijke pensioenen binnen Bpf HiBiN berekenen wij dan ook de contante waarde. Uitgaande van een vaste pensioenuitkering wordt de invloed van de rente op de pensioenverplichting duidelijk door deze te vergelijken met een spaarrekening. Wie jaarlijks € 1.000 rente wil ontvangen hoeft bij een rente van 5% maar € 20.000 spaarsaldo aan te houden. Daalt de rente naar 2%, dan moet hij € 50.000 spaarsaldo aanhouden.

Performancetoets

Het gemiddelde van door een bedrijfstakpensioenfonds behaalde beleggingsresultaten, gemeten over een langere periode. De performancetoets wordt bepaald door de som van opeenvolgende jaarlijkse Z-scores, gedeeld door de wortel van het aantal jaren.

Rebalancing

Stel: een pensioenfonds is ooit gestart met een belegging voor 50% in aandelen en voor 50% in obligaties. Doordat de aandelenkoersen flink zijn gestegen, is de verhouding ondertussen 70% aandelen tegen 30% obligaties geworden. Rebalancing is het weer in evenwicht brengen van de beleggingen, omdat het risicoprofiel door de scheve groei niet meer in overeenstemming is met de doelstellingen.

Reële dekkingsgraad

Vanaf 2015 dient het fonds de reële dekkingsgraad te melden aan DNB. Deze reële dekkingsgraad is als volgt gedefinieerd: de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de benodigde beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden. Hierbij dient gerekend te worden met een prijsindexcijfer zoals voorgeschreven in het Besluit FTK en gepubliceerd door DNB.

Rente afdekking (afdekking renterisico)

Een pensioenfonds belegt om nu en straks alle pensioenen uit te betalen. Deze verplichtingen worden gewaardeerd tegen de marktrente. Dit betekent dat als de rente daalt de omvang van de verplichtingen stijgt. Het fonds heeft last van een rente die stijgt of daalt. Vooral een lagere rente is vervelend, want als de omvang van de verplichtingen stijgt dan daalt de dekkingsgraad. Omdat dit risico van een lagere dekkingsgraad niet wenselijk is, dekken we een deel van het risico af door gebruik te maken van financiële producten. Doordat niet het hele renterisico is afgedekt, heeft de rente wel invloed op de dekkingsgraad.

Renterisico

Een van de belangrijkste marktrisico's voor pensioenfonds is renterisico. Renterisico ontstaat doordat de looptijd van de pensioenverplichtingen van nature groter is dan de looptijd van de beleggingen. De pensioenuitkeringen die een gemiddeld pensioenfonds aan zijn deelnemers moet voldoen liggen over het algemeen namelijk tot ver in de toekomst, terwijl de inkomsten uit beleggingen, om de pensioenuitkeringen te financieren, in de praktijk vaak een kortere horizon hebben. Hierdoor hebben verplichtingen een hogere rentegevoeligheid (duration) dan beleggingen. Deze rentemismatch leidt bij renteschommelingen tot een sterk beweeglijke (volatiele) dekkingsgraad.

Rentetermijnstructuur

Laat het verband zien tussen de looptijd en de rente van een vastrentende belegging, zoals een staatsobligatie. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Wanneer iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, zal de vergoeding hoger zijn dan bij een kortere termijn.

Return portefeuille

Met de return (rendement) portefeuille wil een pensioenfonds extra rendement genereren. Dit extra rendement kan toeslagverlening (indexatie) mogelijk maken.

Risico analyse

Het renterisico is het risico dat de rentegevoeligheid en omvang van de nominale pensioenverplichtingen afwijkt van de beleggingen. Voor een pensioenfonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de pensioenverplichtingen stijgt. Renteveranderingen kunnen daardoor een groot effect hebben op de dekkingsgraad van een pensioenfonds.

Fondsbeleid

Om renterisico's het hoofd te bieden is per 1 juli 2015 een afdekkingspercentage van 50% van het renterisico vastgesteld.

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen (zijnde de toekomstige pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen.

Solvabiliteitsopslag

Opslag in de pensioenpremie om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen (zijnde de toekomstige pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen.

Swap (van rente)

Het aangaan van een (rente)ruiltransactie waarbij wij langlopende rentes ontvangen. In ons geval zijn dat risicovrije rentes met een looptijd van langer dan 30 jaar. In ruil daarvoor betalen wij kortlopende risicovrije rentes.

Tekort

Op grond van de Pensioenwet is er sprake van een tekort als de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist eigen vermogen. Tot de invoering van het aangepaste FTK in 2015 was er sprake van een dekkings- en/of een reservetekort. Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht. Nu spreekt men alleen nog van een tekort. Voor de duidelijkheid en herkenbaarheid zijn de begrippen dekkings- en reservetekort in deze jaarrekening nog wel gebruikt.

Dekkingstekort

Op grond van de Pensioenwet is er sprake van een dekkingstekort bij Bpf HiBiN als de beleidsdekkingsgraad minder bedraagt dan 104,3%. Komt de dekkingsgraad van het pensioenfonds op basis van een herstelplan binnen de geldende hersteltermijn niet boven deze 104,3, dan moet het fonds maatregelen nemen om uit het dekkingstekort te komen. Daarbij is de uiterste maatregel het verlagen (ook wel 'afstempelen' genoemd) van de aanspraken en uitkeringen.

Reservetekort

Pensioenfonds moeten extra vermogen aanhouden om bepaalde risico's op te vangen. Te denken valt aan het risico van waardedaling van de aandelen en andere beleggingen of een daling van de rente. Ook loopt een pensioenfonds het risico dat mensen langer leven dan verwacht. Voor al deze risico's heeft De Nederlandsche Bank minimale eisen gesteld aan het extra aan te houden vermogen. Dit wordt ook wel de benodigde of vereiste dekkingsgraad genoemd. In geval van een tekort moet een pensioenfonds binnen drie maanden een plan bij De Nederlandsche Bank indienen om het tekort op te heffen. Dit plan dient door De Nederlandsche Bank goedgekeurd te worden. Een pensioenfonds heeft maximaal tien jaar de tijd om weer naar de benodigde dekkingsgraad toe te groeien. Extra premies, rendementen op het vermogen en het (deels) achterwege laten van toeslagverlening dragen bij aan het herstel van het pensioenfonds.

Toeslagverlening 2018

Eén van de doelen van het Bpf HiBiN is om ook de verwachte prijsstijging met de pensioenen op te vangen. Dit noemen we toeslag verlenen. Als het fonds een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% heeft, is het niet mogelijk om toeslag te verlenen. Over 2018 is dan ook geen toeslag verleend.

UFR (Ultimate Forward Rate)

De eerste 20 jaar moeten wij de pensioenverplichtingen contant maken met de actuele rente. Er wordt vervolgens verondersteld dat de rentemarkt voor looptijden langer dan 20 jaar niet echt liquide is (en de hoogte van de rente niet echt betrouwbaar). Bij 20 jaar wordt het laatste liquide punt verondersteld. Vanaf dat punt groeit de rente in 40 jaar geleidelijk richting de Ultimate Forward Rate, maar bereikt dat punt nooit. Marktinformatie na het 20-jaarspunt telt wel mee, maar het gewicht dat daaraan wordt gegeven, neemt geleidelijk af.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Gestandaardiseerd overzicht om werknemers persoonlijke informatie te geven over de uitkering bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Zakelijke waarden

Verzamelaam voor beleggingen in aandelen en beleggingen in onroerend goed. Worden ook wel aangeduid als risicodragend.

Z-score

De beleggingsprestaties van verplicht gestelde pensioenfonds (zoals Bpf HiBiN) moeten jaarlijks worden getoetst. Daarvoor is een gestandaardiseerde norm ontwikkeld, de Z-score. Dit is een maatstaf voor hoe het daadwerkelijke beleggingsrendement van Bpf HiBiN zich heeft ontwikkeld in vergelijking met het rendement van de gehanteerde benchmark (normportefeuille). Deze benchmark is een weergave van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Als de Z-score positief is, heeft Bpf HiBiN een hoger resultaat behaald dan het resultaat van de gekozen normportefeuille.